

ዕውቅና ያለው የMicrosoft የኤሌክትሮኒክ መማሪያ (E-Learning) ስልጠና

ለህትመት የተዘጋጀ

2695BE

መሰረታዊ ኮምፒውተር

ማውጫ

የስልጠናው አጭር መግለጫ

የስልጠናው መረጃ

ሞዱል 1፡ መሰረታዊ ኮምፒውተር

ስለ ኮምፒውተር መግቢያ

መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላት

የኮምፒውተር ብቃት እና ባህሪያት

የኮምፒውተር ስርዓተ ክወናዎች

የስራ ዕድሎች

ማጠቃለያ

መፍትሄ ቃላት

የስልጠናው መረጃ

ይህ ስልጠና የኮምፒውተር ሚናን እና መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላትን ይገልጻል። ይህም የተለያዩ ከንዋኔዎችን ለመፈጸም ከሚያስችሉ ፕሮግራሞች ጋር እንድትላመድ ያደርጋል። በተጨማሪም ይህ ስልጠና ኮምፒውተሮች የሚያገለግሉባቸውን የተለያዩ ቦታዎች እና ኮምፒውተሮች ከፈጠሯቸው የተለያዩ የስራ እድሎች ያስተዋውቅሃል።

የስልጠናው ማብራሪያ	መግለጫ
የተሳታፊዎች መግለጫ	ይህ ስልጠና ኮምፒውተር የመጠቀም ችሎታን ለማዳበር ለሚፈልግ ማንኛውም ሰው የታለመ ነው።
ቀዳመ አስፈላጊ ነገሮች	ተማሪዎች ቢያንስ አንድ የሀገር ውስጥ ጋዜጣን ለማንበብ የሚያስችል መሰረታዊ የማንበብ እና የመረዳት ችሎታ ሊኖራቸው ይገባል። ተማሪዎች በቤታቸው ፣ በትምህርት ቤታቸው ወይም በተቋማቸው ኮምፒውተርን የመጠቀም ዕድል ሊኖራቸው ይገባል።
የስልጠናው ዓላማዎች	ይህ ስልጠና ካጠናቀቀ በኋላ ኮምፒውተር ምን እንደሆነ እና ምን እንደሚሰራ መግለጽ ትችላለህ። እንዲሁም መሰረታዊ የኮምፒውተር ተግባሮችን ማካሄድ ትችላለህ።

ሞዱል 1

መሠረታዊ ኮምፒውተር

የክፍል ትምህርት ይዘቶች

ስለ ኮምፒውተር መግቢያ

መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላት

የኮምፒውተር ብቃት እና ባህሪያት

የኮምፒውተር ስርዓተ ክወናዎች

የስራ ዕድሎች

የሞዱሉ ማጠቃለያ

የሞዱሉ መግቢያ

ኮምፒውተሮች ድርጅቶች እና ግለሰቦች የስራ ሂደቶችን በብቃት እና በፍጥነት ማከናወን እንዲችሉ ይረዳሉ። በዛሬው አለም በስራ ቦታ ላይ የተሳካ ስራ ለመስራት ከሚያስፈልጉ ወሳኝ ችሎታዎች አንዱ ኮምፒውተርን እንዴት እንደምንጠቀም ማወቅ ነው። ኮምፒውተሮች በማንኛውም የስራ ዘርፎች ላይ ያገለግላሉ። የተሻሉ ስራዎችን ለማግኘት ኮምፒውተር እንዴት መጠቀም እንዳለብህ ማወቅ አስፈላጊ ነው።

ይህ ሞዱል የኮምፒውተር ሚና እና ስለ ኮምፒውተር ክፍሎች መሰረታዊ የሆኑ ሃሳቦችን ይገልጻል። ይህ ሞዱል በተጨማሪም በተለያዩ የህይወት ክፍሎች ውስጥ ኮምፒውተርን እንዴት እንደምንጠቀምበት ይገልጻል።

የሞዱሉ ዓላማዎች

ይህን ሞዱል ከጨረስክ በኋላ፡-

- የኮምፒውተር ሚና ፣ ክፍሎቹን እና እንዴት በኮምፒውተር መስራት እንደምትችል ማብራራት ፤
- መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላትን መፍታት ፤
- የኮምፒውተር ዓይነቶችን ፣ ፕሮግራሞችን እና የብቃት ጉዳዮችን መግለጽ ፤
- ከኮምፒውተር ስርዓተ ክወና ጋር በተያያዘ ዋና ዋና ጽንሰ ሃሳቦችን መግለጽ እና
- ኮምፒውተርን መጠቀም በሚቻልበት ቦታ ላይ የሚገኙ የስራ ዕድሎችን መጠቀም ትችላለህ።

ኮምፒውተሮች ሰዎች የስራ ሂደቶቻቸውን የሚያከናውኑበትን እና የየአለት ስራ ተግባራቸውን የሚፈጽሙበትን መንገድ ቀይረዋል። በኮምፒውተሮች ወርሃዊ ወጪዎችን መዝግቦ መያዝ ፣ የንግድ ሪፖርቶችን ማዘጋጀት ፣ የፕሮጀክት ስራዎችን መስራት ፣ መብቃ ማዳመጥ ፣ ፊልሞችን ማየት እንዲሁም ስዕሎችን ልክ ወረቀት ላይ እንደምትሰራው አድርገህ መስራት ትችላለህ።

ኮምፒውተር ላይ ለመስራት ብዙ ሙያዊ የሆኑ ጉዳዮችን ማወቅ አያስፈልግም። ማንኛውም ሰው አንድን ነገርን ለመጠቀም መማር ይቻላል። የሚያስፈልገው ትዕግስት እና ቁርጠኛ መሆን ብቻ ነው።

ይህ ሞዱል ከኮምፒውተር ጋር የተያያዙ መሰረታዊ ሃሳቦችን በማብራራት አንተ ከኮምፒውተሩ ክፍሎች ጋር እንድትላመድ ያደርጋል። በተጨማሪም ይህ ሞዱል የየሰላት ተግባርህን ማከናወን እንድትችል ከሚረዱ የተለያዩ መገልገያዎች ጋር እንድትላመድ ያደርጋል።

ክፍል ትምህርት 1

ስለ ኮምፒውተር መግቢያ

የትምህርት ክፍሉ ይዘቶች

	የኮምፒውተር ሚና
	የኮምፒውተር ክፍሎች
	የኮምፒውተር አጠቃቀም
	የቁልፍ ሰሌዳ አጭር መግለጫ
	የመዳፊት አጠቃቀም
	የግብት ፣ የውጤት እና የማከማቻ መሰሪያዎች
	ግለ መከራ

የትምህርት ክፍሉ መግቢያ

ኮምፒውተር መረጃ ለማከማቻና ለማካሄጃ የሚጠቅም የኤሌክትሮኒክስ መሳሪያ ነው። ኮምፒውተሮች መልዕክቶችን ለመቀበያ እና ለመላኪያ (ለቤተሰብ እና ጓደኞች) ፣ አቀራረቦችን ለማዘጋጀት እንዲሁም መዝገቦችን ለመያዣነት ለመሳሰሉት የተለያዩ ተግባሮች ለመፈጸም ያግዘናል። በተጨማሪም ኮምፒውተሮች ለትምህርት ፣ ለምርምር ፣ ዜናዎችን ለማሰራጨት ፣ የአየር ሁኔታን ለመተንበይ እና ለተለያዩ የመዝናኛ እና የንግድ እንቅስቃሴዎችን ለማከናወን ይጠቅማሉ። ኮምፒውተሮችን በመጠቀም ጊዜን ፣ ጉልበትን እና ገንዘብን መቆጠብ ይቻላል።

የትምህርት ክፍሉ ዓላማዎች

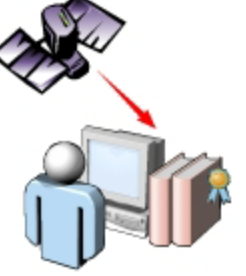

ይህን የትምህርት ክፍል ከጨረስክ በኋላ፡-

- በዛሬው ዓለም ላይ ኮምፒውተሮች ያላቸውን አስፈላጊነት ማብራራት ፤
- የኮምፒውተርን ዋና ዋና ክፍሎች መለየት ፤
- ኮምፒውተርን ለማስነሳት እና ለመዝጋት ያሉትን ደረጃዎች መጥቀስ ፤
- በቁልፍ ሰሌዳ ላይ ያሉትን የተለያዩ የቁልፍ ምድቦች መለየት እና
- መዳፊትን በመጠቀም የተለያዩ ተግባሮችን ማከናወን ትችላለህ።

ርዕስ፡- የኮምፒውተሮች ሚና

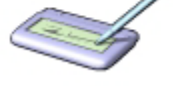

ኮምፒውተሮች በዕለት ተዕለት ኑሮ ላይ ወሳኝ ሚና ይጫወታሉ። በኢንዱስትሪዎች ፣ በትምህርት ቤቶች ፣ በመንግስት ቢሮዎች ፣ በሰቆች እና በመሳሰሉት ቦታዎች ላይ ያገለግላሉ። ቀጥሎ ያለው ሰንጠረዥ ኮምፒውተሮች በተለያዩ ዘርፎች ላይ ያላቸውን ጥቅም ይገልጻል።

ዘርፍ	መግለጫ	
በትምህርት	በትምህርት ዘርፍ አሠልጣኞች በድምጽ እና በምስል የታገዘ ስልጠና እንዲሰጡ ፣ የተማሪዎች የአፈፃፀም ሁኔታን ለመከታተል መዝገቦችን ለመያዝ ፣ በተለያዩ ርዕሶች ዙሪያ መረጃዎችን ለመፈለግ እና የቤት ስራዎችን ለማዘጋጀት ኮምፒውተር ይጠቅማል።	
በንግድ ስራ እና በግል ሂሳብ አያያዝ	በንግድ እንቅስቃሴ ዘርፍ ውስጥ የሂሳብ መዝገቦችን ለመያዝ ፣ የግል መዝገቦችን ለማዘጋጀት ፣ የንብረት አያያዝን ለመከታተል ፣ አቀራረቦችንና ሪፖርቶችን ለማዘጋጀት ፣ ፕሮጀክቶችን ለማስተዳደር እና በኢ-ሜይል ለመገናኘት ኮምፒውተሮችን መጠቀም ይቻላል። በባንክ የገንዘብ መዝገብ ያለን ዝርዝር ሁኔታ ለመመልከት ፣ በገበያ ላይ ስላሉ ሸቀጦች ፈጣን መረጃ ለማግኘት ፣ ዕቃዎችን ለመገበያየት እና የመዋዕለ ነዋይ ፍላጎትን ለመቆጣጠር የኮምፒውተር ቴክኖሎጂን መጠቀም ይቻላል።	
በጤና ጥበቃ	በጤና ጥበቃ ዘርፍ ኮምፒውተሮች የታማሚዎችን የህክምና ማህደር መመዝገብ የመሳሰሉትን የተለያዩ ተግባሮች ለመፈጸም ያገለግላሉ። ኮምፒውተሮችን በመጠቀም ዶክተሮች በሽታዎችን ለመከላከል የሚረዱ የቅርብ ጊዜ የመድሀኒቶችን መረጃ በቀላሉ መፈለግ ይችላሉ። ከዚህ በተጨማሪ ዶክተሮች ስለ ተለያዩ በሽታዎች ለመወያየት እና መረጃ ለመለዋወጥ የኮምፒውተር ቴክኖሎጂን ይጠቀማሉ።	
በሳይንሳዊ ምርምሮች	ሳይንቲስቶች ለምርምር ኮምፒውተሮችን ይጠቀማሉ። ለምሳሌ ሳይንቲስቶች ኮምፒውተሮችን ከጠፈር ላይ ምስሎችን ለመመልከት እና ስለ ቅርብ ጊዜ የምርምር ውጤቶች መረጃ ለማሳተም ይጠቅሙባቸዋል።	
በመንግስታዊ ጉዳዮች	በመንግስታዊ ድርጅቶች ኮምፒውተሮችን የተቀናጀ መረጃን ለማስቀመጥ እና መዝገቦችን ለመያዝ መጠቀም ይቻላል። ኮምፒውተሮች በተጨማሪም ለዜጎች አገልግሎቶችን ለመስጠት ይጠቅማሉ። ለምሳሌ ስለ ቅርብ ጊዜ ፖሊሲዎች እና የመንግስት ጉዳዮች የወጣ መረጃን በኮምፒውተር መመልከት ይቻላል።	

በኪነ-ጥበብ እና መዝናኛ	ኮምፒውተሮችን ስዕሎችን ለመስራት መጠቀም ይቻላል። የፎቶ ባለሙያዎች ፎቶዎችን ለማርተኔ እና ለማሻሻል ኮምፒውተርን ይጠቀማሉ። ፀኑፊዎች የመጽሐፋቸውን ይዘት ለመተየብ እና ምስሎችን ለመስራት ኮምፒውተርን ይጠቀማሉ። ኮምፒውተርን በመጠቀም ፀኑፊዎች በጽሁፍ ይዘታቸው ላይ በቀላሉ ለውጦችን ማድረግ እና ጊዜያቸውን መቆጠብ ይችላሉ። ኮምፒውተሮችን ለመዝናኛም መጠቀም ይቻላል። ኮምፒውተርን በመጠቀም ሙዚቃን ማዳመጥ ፣ ፊልሞችን ማየት ፣ ምስሎችን ማስቀመጥ እና ማተም ፣ ለላምታዎችን መላክ እና ጊዎችን መጫወት ይቻላል።	
በህትመት ስራ	ኮምፒውተሮች ከቀላል መጣጥፎች እስከ የፋሽን መጽሔቶችን ፣ የገበያ ሁኔታዎችን ፣ መጽሐፎችን እንዲሁም ጋዜጦችን ጨምሮ ማንኛውም የህትመት ስራዎችን ለማጠናቀር ይጠቅማሉ።	

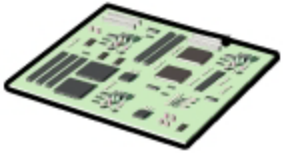

ርዕስ:-
የኮምፒውተር ክፍሎች

ኮምፒውተር የተለያዩ ክፍሎች ያሉት ሲሆን እያንዳንዱ ክፍልም የራሱ የሆነ ጥቅም አለው። ቀጥሎ ያለው ሰንጠረዥ የኮምፒውተርን ክፍሎች ይገልጻል።

ክፍል	መግለጫ	
የግቢት መሳሪያዎች	<p>የግቢት መሳሪያዎችን የምትጠቀሙው ፊደል በመጫን ወይም ለኮምፒውተር መረጃ በማቅረብ ተግባሮች እንዲፈጽሙ ትዕዛዞችን ለመስጠት ነው። ከታች የተዘረዘሩት የተወሰኑ የግቢት መሳሪያ ምሳሌዎች ናቸው።</p> <ul style="list-style-type: none"> • መዳፊት:- በኮምፒውተር ማያ ላይ ካሉት ንጥሎች ጋር ለመገናኘት የምንጠቀምበት መሳሪያ ነው። መደበኛው መዳፊት የግራ እና የቀኝ አዝራሮች አሉት። የግራውን አዝራር የምንጠቀመው ንጥሎችን ለመምረጥ እና በስክሪን/በማያ ላይ ንቁ የሆኑን አካባቢ ጠቅ በማድረግ ትዕዛዞችን ለማስጠት ነው። የቀኝ አዝራርን በብዛት የምንጠቀምበት የምናሌ ንጥሎችን በማያ ላይ እንዲታዩ ለማድረግ ነው። • የቁልፍ ሰሌዳ:- ከታይፕራይተር የቁልፍ ሰሌዳ ጋር የሚመሳሰል የቁልፍ ስብስብ ነው። የቁልፍ ሰሌዳን የምንጠቀመው እንደ ፊደላት እና ቁጥሮች ያሉ ነገሮችን በመፃፍ ወደ ኮምፒውተር ለማስገባት ነው። • ማይክሮፎን:- በተለያዩ የአለም ክፍሎች ውስጥ ካሉ ሰዎች ጋር ለመነጋገር የሚጠቅም መሳሪያ ነው። ማይክሮፎንን በመጠቀም ድምጽን ወደ ኮምፒውተር መቅዳት ይቻላል። በተጨማሪም ንግግርን በመቅዳት ኮምፒውተሩ ወደ ጽሁፍ እንዲቀይረው ማድረግ ይቻላል። • ስክሪን:- ከፎቶ ኮፒ ማሻሻል ጋር የሚመሳሰል መሳሪያ ነው። ይህን መሳሪያ የአንድን ፎቶግራፍ ወይም ሰነድ ትክክለኛ ቅጂ ወደ ኮምፒውተር ለማስተላለፍ መጠቀም ይቻላል። ስክሪን አንድን ገጽ ያነበና ኮምፒውተር ማንበብ ወደሚችለው ዲጂታል ቅርጸት የተረገመዋል። ለምሳሌ የቤተሰብህን ፎቶግራፎች ስክሪንን በመጠቀም ስክን ማድረግ ትችላለህ። • ፎብካም:- ከሺዲዮ ካሜራ ጋር የሚመሳሰል መሳሪያ ነው። ቀጥተኛ 	<ul style="list-style-type: none"> • • • • • • •

	<p>ምስሎችን በመውሰድ ለሌላ ተጠቃሚዎች ለመላክ ያስችላል። ለምሳሌ ዌብካም ከጓደኞችህ እና ከቤተሰብህ ጋር በቀጥታ እየተያየህ እንድትነጋገር ያስችልሃል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ስታይለስ:- ከእስክራብቶ ጋር የሚመሳሰል መጠቆሚያ መሳሪያ ሆኖ በመነካት የሚሰሩ ስፍራዎችን ለመምረጫ እና መረጃ ለማስገባት የምትጠቀምበት መሳሪያ ነው። ለምሳሌ በPersonal digital assistant (PDA) ላይ መረጃን ለማስገባት ስታይለስን ትጠቀማለህ። PDA በክብደቱ ቀላል የሆነ ፓልምቶፕ ኮምፒውተር ነው። • ትራክ ቦል:- የመጠቆሚያ መሳሪያ ሆኖ ሌላኛው የመዳራት አማራጭ ነው። ትራክቦል በኮምፒውተሩ ማሳያ መስኮት ላይ ያለውን መጠቆሚያ ለማንቀሳቀስ የሚጠቅም ኳስ መሰል ነገር የያዘ ነው። ትራክቦልን የጠበበ የማስቀመጫ ቦታ ሲኖርህ መጠቀም ትችላለህ። 	
የውጤት መሳሪያዎች	<p>የውጤት መሳሪያዎች ከምጥጥሩ አንድን ተግባር ከፈጸመ በኋላ መልስ ለማግኘት የምትጠቀምባቸው መሳሪያዎች ናቸው። ከታች የተዘረዘሩት የተወሰኑ የውጤት መሳሪያዎች ናቸው።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ማሳያ መስኮት:- ኩቴሌቭክን ጋር የሚመሳሰል መሳሪያ ነው። መረጃዎችን በጽሁፍ እና በስዕል መልክ በአይታ የሚያሳይ መሳሪያ ነው። • አታሚ:- ጽሁፎችን እና ምስሎችን ከኮምፒውተሩ ወደ ወረቀት ወይም እንደ ትራንስፓረንሲ ፊልም ወዳሉ ሌሎች ነገሮች ለማስተላለፍ የምትጠቀምበት መሳሪያ ነው። አታሚ በኮምፒውተሩ ማሳያ መስኮት ላይ የምታያቸውን ማንኛውም ነገሮች ወደ ወረቀት ቅጂ ለመለወጥ ትጠቀምበታለህ። • የድምጽ ማጉያዎች/የጀር ማዳመጫዎች:- ድምጽ ለመስማት የሚያስችል መሳሪያ ነው። የድምጽ ማጉያዎች በውጪ የሚገጠሙ ወይም ከኮምፒውተሩ ጋር አብረው የተሰሩ ሊሆኑ ይችላሉ። 	
ማዕከላዊ የማካሄጃ አካል (ሲፒዩ) እና ማህደረ ትውስታ (ሚሞሪ)	<p>ማዕከላዊ የማካሄጃ አካል (ሲፒዩ) ለኮምፒውተሩ የሚሰጡ ትዕዛዞችን የሚተረጉም እና የሚያሄድ መሳሪያ ነው። የኮምፒውተሩ የመቆጣጠሪያ አካል ነው። ሲፒዩ አካሂደኛ (ፕሮሰሰር) ተብሎም ይጠራል።</p> <p>ማህደረ ትውስታ መረጃዎች የሚቀመጣቸውን እና በሲፒዩ እንደገና የሚታዩበት ቦታ ነው። ሦስት ዋና ዋና የማህደረ ትውስታ ዓይነቶች አሉ።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ጊዜያዊ መድረሻ ማህደረ ትውስታ (ራም):- ዋናው ማህደረ ትውስታ ሲሆን ውሂብ እና ትዕዛዞችን በጊዜያዊነት ለማስቀመጥ ያስችላል። ሲፒዩ የተወሰኑ ተግባሮችን ለመፈጸም ውሂብና ትዕዛዞችን የሚያነበው ከራም ላይ ነው። ራም ተለዋዋጭ (ቮላታይል) ነው ፤ ይህም ማለት ራም ከምጥጥሩ እስከበራ ድረስ ብቻ ውሂብ እና ትዕዛዞችን ይይዛል። የራምን ውሂብ ለማቆየት ከተፈለገ ይዘቶቹ በሙሉ ወደ ሌላ ማከማቻ ማሳሪያዎች መገልበጥ አለባቸው። • ተነባቢ ብቻ ማህደረ ትውስታ (ሮም):- ኮምፒውተሩ ቢጠፋም እንኳ ይዘቶቹን ይዞ የሚቆይ ማህደረ ትውስታ ነው። ሮም የማይለዋወጥ (ነን-ቮላታይል) ወይም ቋሚ ማህደረ ትውስታ ሲሆን በብዛት የኮምፒውተሩን ትዕዛዞች ለማስቀመጥ ይጠቅማል። ለምሳሌ ሁሉም የኮምፒውተሩ ስርዓት አካሎች በትክክል መስራት አለመስራታቸውን የሚያረጋግጡ ትዕዛዞችን ይይዛል። • ፍላሽ ማህደረ ትውስታ:- ኮምፒውተሩ ከጠፋ በኋላም ቢሆን ውሂብን ይዞ የሚቆይ የማይለዋወጥ (ነን-ቮላታይል) ማህደረ ትውስታ ነው። ከሮም በተቃራኒ በፍላሽ ውስጡ የተቀመጣህ መረጃዎችን ማስወገድ ወይም መለወጥ ይችላል። 	

<p>ማዘርቦርድ</p>	<p>በኮምፒውተር ውስጥ የሚገኝ ዋና የሰርኪዩት ቦርድ ነው። በውስጡ ጥቃቅን ሰርኪዩቶችን እና ሌሎች ክፍሎችን የያዘ ነው። ማዘርቦርድ የግቢት ፣ የውጤት እና የማካሄጃ መሳሪያዎችን አንድ ላይ የሚያገናኝ እና ለሲፒዩ አንዴት እንደሚሰሩ የሚነግር ነው። የቪዲዮ ካርድ ፣ የድምጽ ካርድ እና እንደ አታሚ ካሉ መሳሪያዎች ጋር ኮምፒውተሩ እንዲግባባ የሚያደርጉ ሰርኪዩቶች ማዘርቦርዱ ላይ ያሉ ሌሎች ክፍሎች ናቸው። እንዲያውም ጊዜ ማዘርቦርድ የስርዓት ቦርድ ተብሎ ይጠራል።</p>	
<p>የማስፋፊያ ካርዶች</p>	<p>የማስፋፊያ ካርዶች እንደ ቪዲዮ ማሳያ እና የድምጽ ማስቻያ ያሉ ባህሪያትን ለኮምፒውተሩ ለማክል የሚያስችሉ ከማዘርቦርዱ ጋር የሚያያዙ የሰርኪዩት ሰሌዳዎች ናቸው። የማስፋፊያ ካርዶች የኮምፒውተርን ብቃት የሚያስድጉ እና ባህሪያቶቹን የሚያሻሽሉ ናቸው። የማስፋፊያ ካርዶች የማስፋፊያ ሰሌዳዎችም ተብለው ይጠራሉ። ከታች የተወሰኑ የማስፋፊያ ካርድ አይነቶች ተዘርዝረዋል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ቪዲዮ ካርድ፡- ከኮምፒውተሩ የማሳያ መሳሪያ (ሞኒተር) ጋር የሚገናኝ ሲሆን መረጃዎችን በማሳያ መሳሪያው ላይ የሚያሳይ ነው። • የአውታረመረብ በይነገጽ ካርድ፡- አንድ ኮምፒውተር ከሌሎች ኮምፒውተሮች ጋር እንዲገናኝ በማድረግ መረጃዎችን እርስ በርሳቸው እንዲለዋወጡ ያስችላል። • የድምጽ ካርድ፡- ከማይክሮፎን ፣ ከድምጽ ቴፕ ወይም ከሌላ ምንጮች የድምጽ መልዕክቶችን (ሲግናሎችን) በኮምፒውተር ውስጥ እንደ ድምጽ ፋይል እንዲቀመጣህ ወደ ዲጂታል መልዕክቶች (ሲግናሎች) ይቀይራል። የድምጽ ካርድ በተጨማሪም የኮምፒውተርን የድምጽ ፋይሎች ወደ ሌሊክትሪክ መልዕክቶች በመቀየር በድምጽ ማጉሊያ ወይም በጀሮ ማዳመጫ መሰማት እንዲችሉ ያደርጋል። ማይክሮፎን እና የድምጽ ማጉሊያዎች የሚገናኙት ከድምጽ ካርድ ጋር ነው። 	
<p>የማከማቻ መሳሪያዎች</p>	<p>የማከማቻ መሳሪያዎችን የኮምፒውተር መረጃን ለማስቀመጥ ይጠቁሙበታል። የማከማቻ መሳሪያዎች በተለያዩ መንገዶች ይመጣሉ። ሃርድ ድራይቭ ወይም ዲስክ ፣ ሲዲ ሮም ፣ ፍሎፒ ዲስክ እና ዲቪዲ ሮም የተወሰኑት የማከማቻ መሳሪያ ምሳሌዎች ናቸው። የማከማቻ መሳሪያዎች ውስጣዊ የማከማቻ መሳሪያዎች እና ውጪያዊ የማከማቻ መሳሪያዎች ተብለው ለሁለት ይከፈላሉ።</p> <p>ዋና ዋናዎቹ የማከማቻ መሳሪያዎች እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርበዋል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ሃርድ ዲስክ፡- ማግኔቲካዊ ዲስክ ሲሆን በአብዛኛው በብዙ ኮምፒውተሮች ላይ ዋና የማከማቻ መሳሪያ ሆኖ ያገለግላል። ሃርድ ዲስክ ውስጣዊ ወይም ውጪያዊ መሳሪያ ሊሆን ይችላል። • ፍሎፒ ዲስክ፡- አነስተኛ መጠን ያለው ውሂብ ለማስቀመጥ የሚያስችል ተንቀሳቃሽ የማከማቻ መሳሪያ ነው። የዚህ ዲስክ ጎጂ ጎኑ በሙቀት ፣ በአባራ ወይም በማግኔቲክ ፊልድ በቀላሉ ሊበላሽ መቻሉ ነው። • ሲዲ ሮም፡- የፍሎፒ ዲስክን 400 እጥፍ መረጃ ማስቀመጥ የሚችል ተንቀሳቃሽ የማከማቻ መሳሪያ ነው። ከፍሎፒ ዲስክ ጋር ሲነፃፅር ለጉዳት የመጋለጡ አቅሙ ያነሰ ነው። • ዲቪዲ ሮም፡- ከሲዲ ሮም ጋር የሚመሳሰል የማከማቻ መሳሪያ ሲሆን ከፍሎፒ ዲስክ እና ከሲዲ ሮም የተሻለ ብዛት ያለው መረጃ መያዝ ይችላል። ዲቪዲ ሮም በአብዛኛው ፊልሞችን እና ቪዲዮችን ለማስቀመጥ ይጠቅማል። 	

<p>ፖርቶች እና መገናኛዎች</p>	<p>ፖርት በግብት/በውጤት መሳሪያዎች እና በአካሄድ (ፕሮሰሰር) መካከል ውሂብ ለማስተላለፍ የሚያገለግል መንገድ ነው። ኮምፒውተርን ከውጪያዊ መሳሪያዎች እና አውታረመረቦች ለማገናኘት የሚሰጥበት በርካታ የፖርት ዓይነቶች አሉ። ከዚህ በታች የተወሰኑ የፖርት ዓይነቶች ዝርዝር ቀርቧል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • የኒርሳል ሲሪያል ባስ (ዩኤስቢ)፡- ተገጣሚ መሳሪያዎችን ለምሳሌ እንደ መዳፊት ፣ ሞደም ፣ የቁልፍ ሰሌዳ ወይም አታሚ ያሉትን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት ያገለግላሉ። • ፋየርዋየር፡- እንዲ ዲጂታል ካሜራ ያሉትን መሳሪያዎች ለማገናኘት ያገለግላል። ከዩኤስቢም የፈጠነ ነው። • የአውታረመረብ ፖርት፡- አንድን ኮምፒውተር ከሌሎች ኮምፒውተሮች ጋር በማገናኘት እርስ በርሳቸው መረጃ እንዲለዋወጡ ለማድረግ ያገለግላል። • ፓራራል ፖርት እና ሲሪያል ፖርት፡- እነዚህን ፖርቶች እንደ አታሚ ያሉ እና ሌሎች መሳሪያዎችን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት ይጠቅማል። ነገር ግን ዩኤስቢ ፈጣን እና ለመጠቀም ቀላል ስለሆነ በአሁኑ ጊዜ ተገጣሚ መሳሪያዎችን ለማገናኘት የተመረጠ ነው። • የማሳያ አስማሚ፡- ኮምፒውተር ከማሳያ መሳሪያው (ሞኒተር) ጋር የሚገናኘው በማሳያ አስማሚ ነው። የማሳያ አስማሚ ከኮምፒውተሩ የቪዲዮ ሲግናሎችን ይቀበልና በገመድ አማካኝነት ወደ ማሳያ መሳሪያው ይልከዋል። የማሳያ አስማሚ በማዘርቦርድ ላይ ወይም በማስፋፊያ ካርዶች ላይ ሊገኝ ይችላል። • ኃይል፡- ማዘርቦርድ እና ሌሎች በኮምፒውተር ውስጥ ያሉ ክፍሎች ቀጥተኛ የኤሌክትሪክ ፍሰት (DC) ይጠቀማሉ። ኃይል አቅራቢው ተዘዋዋሪ የኤሌክትሪክ ፍሰት (AC) ከቤት ውስጥ ቆጣሪ ይወስድና ወደ ቀጥተኛ የኤሌክትሪክ ፍሰት (DC) ይቀይራል። 	
-----------------------	---	---

ርዕስ:-

የኮምፒውተር አጠቃቀም

ከታች ያለው ሰንጠረዥ ከባይነመረብ ላይ የተወሰደ ስዕላዊ እንቅስቃሴን ያሳያል።

ኮምፒውተርን ለማብራት በስርዓት አካሉ (ሲይሰተም ዩኒት) ላይ ያለውን የኤሌክትሪክ ኃይል መስጫ አዝራርን ተጫን። ኮምፒውተሩ ሲበራ በቁልፍ ስለዳው ላይ በግልፅ በርቶ የሚጠፋ ብርሃኖችን እንዲሁም ቀጭን ድምጽ ሊኖር ይችላል። ይህም ኃይል-ሲበራ የራስ-ስር ፍተሻ (POST) መጀመሩን ማመልከቻ ነው። ኮምፒውተር ማዘርቦርድ ፣ ማህደረ ትውስታ ፣ ደረቅ አንጻፊ እና ሌሎች ክፍሎች መስራት አለመስራታቸውን ለማረጋገጥ በፍጥነት ተከታታይ ፍተሻዎችን ያካሂዳል። ተከታታይ የሆነ ቀጭን (ጢጥ) የሚል ድምጽ ከሰማህ ፣ የማሳያ መሳሪያው (ሞኒተር) አንድ አካል እየሰራ እንዳልሆነ የሚጠቁም መልዕክት ያሳያል። ለምሳሌ የቁልፍ ስለዳው ገመድ ካልተያያዘ የተያያዘ የቁልፍ ስለዳ እንደሌለ የሚያሳይ የስህተት መልዕክት ሊወጣ ይችላል።

ከPOST በኋላ ኮምፒውተሩ ስርዓተ ክወናን ይጀምራል። ስርዓተ ክወናው የኮምፒውተሩን ሃርድዌር ይቆጣጠራል እንዲሁም እንደ መግባት ፣ መውጣት እና መዝጋት የመሳሰሉ የተለያዩ ተግባሮችን ያስተዳድራል።

ኮምፒውተሩ Windows 7 ስርዓተ ክወናን ሲጀምር ፣ የእንኳን ደህና መጣህ ገጽ ማያ ይታያል። ይህ ገጽ ያሉትን የተጠቃሚዎች መለያ አገናኞች ያሳያል። ወደ Windows 7 ለመግባት የተጠቃሚ መለያ አገናኝን ጠቅ ማድረግ ፣ በሳጥኑ ውስጥ የይለፍ ቃላትን መጻፍና በመቀጠል ከሳጥኑ ቀጥሎ ያለውን አዝራር ጠቅ ማድረግ ያስፈልጋል።

ወደ ኮምፒውተር ከገባህ በኋላ Windows 7 በጥቂት ሰከንዶች ውስጥ ዲስክቶፕን ያዘጋጃል። ዲስክቶፑ ይታይና የእንኳን ደህና መጣህ ማዕከሉ ይከፈታል። የMicrosoft Windows የጎን አሞሌ በማያው (በስክሪኑ) ቀኝ ጎን ይታያል። የእንኳን ደህና መጣህ ማዕከሉ ስለ ኮምፒውተሩ እና ስለ Windows 7 አጠቃቀም መረጃ ይይዛል።

ወደ ኮምፒውተሩ ከገባህ በኋላ አዲስ ፋይል መፍጠር ወይም በፊት የነበረን ፋይል ማሻሻል የመሳሰሉ የተለያዩ ተግባሮችን ልትፈጽም ትችላለህ። ፋይሉን ከመዝጋት በፊት በፋይሉ ላይ ያደረከውን ለውጥ ማስቀመጥ ይኖርብሃል። ከዚህ በኋላ ከWindows 7 መውጣት ትችላለህ። መውጣት ጠቃሚ የሚሆነው ኮምፒውተሩን ከሌሎች ሰዎች ጋር በጋራ የምትጠቀም ከሆነ ነው። ሌሎች ተጠቃሚዎች ቀድመው ከቆይታቸው ካልወጡ ከWindows 7 ጋር የነበርህን ቆይታ የሌሎቹን ተጠቃሚዎች ቆይታ በማይነካ መልኩ መጨረስ ትችላለህ።

በተጨማሪም የቆይታህን ጊዜ የመዝጋት ትዕዛዝን በመጠቀም መጨረስ ትችላለህ። ሌሎች ተጠቃሚዎች ኮምፒውተሩ ላይ ገብተው እንዳለ ከዘጋሃው ያልተቀመጠ መረጃን ሊያጡ ይችላሉ።

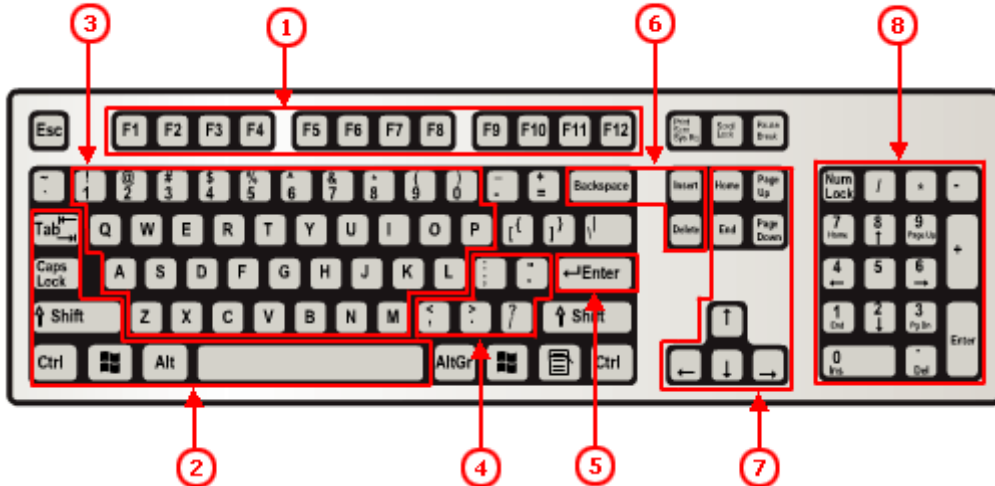
ኮምፒውተሩን በመጠቀም ላይ ሳለህ ችግር ከገጠመህ እንደገና የማስጀመሪያ አማራጭን በመጠቀም ኮምፒውተሩን እንደገና ማስጀመር ትችላለህ። በአብዛኞቹ ኮምፒውተሮች ላይ ኮምፒውተሩ መልስ መስጠት ካላቆመ በስተቀር በጭራሽ በስርዓት ክፍሉ ፊት ላይ ያለውን የኃይል መስጫ አዝራርን በመጠቀም ኮምፒውተሩን ማጥፋት የለብህም።

ርዕስ:-

የቁልፍ ስሌዳ አጭር መግለጫ

የቁልፍ ስሌዳ ትዕዛዞችን ወይም ጽሁፎችን ወደ ኮምፒውተር ለማስገባት የምንጠቀምበት የግቢት መሳሪያ ነው። የተለያዩ የቁልፍ ስሌዳዎች የተለያዩ የቁልፎች አቀማመጥ አላቸው። በተጨማሪም አንዳንድ እንደ DELETE ፣ BACKSPACE ፣ PAGE UP ፣ እና PAGE DOWN ያሉ ቁልፎች በተለያዩ ፕሮግራም ላይ የተለያዩ ጥቅም ሊኖራቸው ይችላሉ።

ይህ ስዕል በመደበኛው የቁልፍ ስሌዳ ላይ የሚገኙ የተለያዩ የቁልፍ ቡድኖችን ይገልጻል።

1.	ከF1 እስከ F12 የተሰየሙት ቁልፎች የተግባር ቁልፎች ናቸው። የተወሰኑ ስራዎችን ለመፈጸም ይጠቅማሉ። ጥቅማቸው ከፕሮግራም ወደ ፕሮግራም ይለያያል። በአብዛኞቹ ፕሮግራሞች ላይ F1 ቁልፍ ከፕሮግራሙ ጋር የተያያዘን የእገዛ ፋይልን ለማግኘት ይጠቅማል። አንዳንድ የቁልፍ ስሌዳዎች አነስተኛ የተግባር ቁልፎች ሊኖራቸው ይችላሉ።
2.	እንደ ኮንትሮል (CTRL)፣ ሺፍት (SHIFT)፣ ስፔስ ባር (SPACEBAR)፣ አልት (ALT)፣ ካፕስሎክ (CAPS LOCK) እና ታብ (TAB) ያሉት ቁልፎች ልዩ ቁልፎች ናቸው። ልዩ ቁልፎች እንደምንጠቀምበት ጊዜ እና ቦታ ለልዩ ስራዎች ሊጠቅሙ ይችላሉ። አብዛኞቹ የቁልፍ ስሌዳዎች የWindows አርማ ቁልፍ የተባለ ልዩ ቁልፍ ያያዙ ናቸው። ይህ ቁልፍ በኮንትሮል (CTRL) ቁልፍና እና በአልት (ALT) ቁልፍ መካከል ይገኛል። ይህ ቁልፍ ጀምሮ ምናሌን ለመክፈት ይጠቅማል ወይም ከሌላ ሁለተኛ ቁልፍ ጋር በመቀላቀል የተለመደ የWindows ተግባር ሊፈጽም ይችላል።
3.	እነዚህ ቁልፎች ፊደላትን እና ቁጥሮችን ለማስገባት ይጠቅማሉ።
4.	የስርዓተ ነጥብ ቁልፎች የቃለ አጋኖ ምልክቶችን ፣ ኮለን(-) ፣ ስሚኮለን (;) ፣ የጥያቄ ምልክት (?)፣ ነጠላ ትምህርተ ጥቅስ (' ') እና ድርብ ትምህርተ ጥቅስ (" ") ምልክቶችን ያካተቱ ናቸው።
5.	የዚህ ቁልፍ ጽሁፍ እንደሚጠቀሙበት የኮምፒውተር ስራት ኢንተር (ENTER) ወይም ሪተርን (RETURN) ሊሆን ይችላል። የኢንተር (ENTER) ወይም ሪተርን (RETURN) ቁልፍ ጠቋሚን ወደ አዲስ መስመር መጀመሪያ ላይ ለማንቀሳቀስ ይጠቅማል። በተወሰኑ ፕሮግራሞች ላይ ትዕዛዞችን ለመላክ እና አንድ ተግባርን በኮምፒውተር ላይ ለማሳወቅ ይጠቅማል።
6.	እንደ ኢንሰርት (INSERT/INS) ፣ ዴሊት (DELETE/DEL) እና ባክስፔስ (BACKSPACE) ያሉ ቁልፎች የትዕዛዝ ቁልፎች ናቸው። የINSERT ቁልፍ በሚበራበት ጊዜ ከጠቋሚው በስተቀኝ ቁምፊዎችን እየተካኑ እንድናስገባ ይረዳናል። የINSERT ቁልፍ ሲጠፋ ከጠቋሚው በስተቀኝ ጽሁፍ ወይም ቁምፊዎችን ሳንተካ እንድናስገባ ይረዳናል። DELETE ቁልፍ እና BACKSPACE ቁልፍ የተፃፈ ጽሁፍን ፣ ቁምፊዎችን እና ሌሎች ነገሮችን እንደቅደም ተከተላቸው ከጠቋሚው በስተቀኝ እና በስተግራ ለማስወገድ ያገለግላሉ።
7.	የቀስት ቁልፎች ፣ HOME ፣ END ፣ PAGE UP ፣ PAGE DOWN ያሉት ቁልፎች መዳሰሻ ቁልፎች ናቸው። የቀስት ቁልፎችን ጠቋሚዋን ወደ ላይ ፣ ወደታች ፣ ወደ ቀኝ ፣ ወደግራ ለማንቀሳቀስ ይጠቅማሉ። HOME ቁልፍ ጠቋሚውን ከአንድ መስመር ጽሁፍ ወደ ግራ መጨረሻ ይወስደዋል። END ቁልፍ ጠቋሚውን ወደ መስመሩ መጨረሻ ያንቀሳቅሰዋል። አንድ ሰነድ በምናይበት ጊዜ PAGE UP ቁልፍ አንድ ገጽ ወደላይ ለማንቀሳቀስ እንዲሁም PAGE DOWN ቁልፍ አንድ ገጽ ወደታች ለማንቀሳቀስ ይጠቅመናል።
8.	ሁሉም የቁልፍ ስሌዳዎች የቁጥር የቁልፍ ስሌዳ የላቸውም። ያለው ካለ ግን ለብቻው የተለየ የቁልፍ ስብስብ ሆኖ ከ0-9 ቁጥሮችን ፣ ነጥብን ልዩ ምልክቶችን እና የመዳሰሻ ምልክቶችን ያያዘ ይሆናል። በዚህ ላይ የሚገኘው NUM LOCK ቁልፍ የቁጥር እና የመዳሰሻ ቁልፎችን ለመቀያየር የሚያስችል ቁልፍ ነው።

ከታች ያለው ሰንጠረዥ ከበይነመረብ ላይ የተወሰደ ስዕላዊ እንቅስቃሴን ያሳያል።

መዳፊት በኮምፒውተር ገጽ ማያ ላይ ያሉ ንጥሎችን ለማንቀሳቀስ ፣ ለመምረጥ እና ለመክፈት የምንጠቀምበት አነስተኛ መሳሪያ ነው።

አብዛኛውን ጊዜ መዳፊት ከቁልፍ ሰሌዳ ቀጥሎ በጠረጴዛ/ዴስክ ላይ ይቀመጣል። አብዛኞቹ የመዳፊት ዓይነቶች ቢያንስ የቀኝ እና የግራ የሚባል ሁለት አዝራር አላቸው። አብዛኛውን ክንውኖች የሚፈጸሙት የግራ አዝራርን ጠቅ በማድረግ ነው። የቀኝ አዝራር ለተወሰኑ አገልግሎቶች ይጠቅማል። አንዳንድ የተሻሻሉ የመዳፊት ዓይነቶች የተለመዱ ተግባሮችን ለማፋጠን እንደ ጽሁፍ መሸብለያ ያለ ተጨማሪ አዝራር አቅርበዋል።

መዳፊትን በዴስክ ላይ ሲያንቀሳቅሱ በተመሳሳይ ጠቋሚው በገጽ ማያው ላይ ይንቀሳቀሳል። መዳፊት በገጽ ማያ ላይ ያሉ ንጥሎችን ለመምረጥ ይጠቅማል።

ጠቋሚውን በማያው የተለያዩ ቦታዎች ላይ ስታንቀሳቅስ ንጥሎቹ ወይም ጠቋሚው ይለወጣል። ይህ ለውጥ የሚያመለክተው ንጥሉ ላይ ጠቅ በማድረግ መክፈት እንደሚቻል ወይም ተጨማሪ አማራጮችን ማየት እንደሚቻል ነው።

አንድን ንጥል ለመክፈት ጠቋሚውን ወደ ንጥሉ በማስጠጋት የግራ አዝራርን ሁለት ጊዜ በፍጥነት ጠቅ ማድረግ ይችላል።

በአንድ ሰነድ ውስጥ ጽሁፉ የሚጀምርበትን ቦታ ለመምረጥ መዳፊትን መጠቀም ይቻላል።

በሰነድ ውስጥ ጠቋሚን ቦታ አስይዝ ፣ ጽሁፍ ማስገባት የምትፈልግበት ቦታ ላይ ጠቅ አድርገና በመቀጠል የቁልፍ ሰሌዳውን በመጠቀም መፃፍ ጀምር።

አንድን ንጥል ለማንቀሳቀስ በመጀመሪያ ላይ ላይ ጠቅ አድርገና በመቀጠል የመዳፊት ግራ አዝራርን ጠቅ አድርጎ በመያዝ ንጥሉን ወደ ተለየ ቦታ አንቀሳቅስ። ንጥሉን ወደ አዲሱ ቦታ ካንቀሳቀስ በኋላ የተጫንከውን አዝራር ልቀቅ።

በመዳፊት ላይ ያለው የቀኝ አዝራር ምናልባት ይጠቅማል።

በዚህ ምናልባት ውስጥ ያሉ አማራጮች በብዛት የምንጥቀምባቸውን ተግባሮች አካተዋል። ለምሳሌ አንድን ጽሁፍ ከአንድ ቦታ ቀድሞ ወደ ሌላ ቦታ መለጠፍ። እነዚህ አገባብን ያገናዝቡ ምናልባቶች ይባላሉ።

እነዚህ ምናልባቶች አንድን ተግባር በፍጥነት ለመጨረስ ያግዛሉ።

አብዛኞቹ የመዳፊት ዓይነቶች ሰነዶችን እና ገጾችን ለማሸብለል የሚረዱ ተሽከርካሪ አላቸው።

ለመሸብለል ጣትህን በተሽከርካሪው ላይ በማድረግ ወደኋላ እና ወደፊት አሽከርክር። ይህም ሰነዱን ወደ ላይ እና ወደ ታች ያንቀሳቅሳል።

በገበያ ላይ የተለያዩ የመዳፊት ዓይነቶች አሉ። መደበኛው መዳፊት ከስሩ የጎማ ወይም የብረት ኳስ መሰል ነገር አለው።

በመዳፊት ላይ የምናካሂደው መካኒካል እንቅስቃሴ ኳሱን ያንቀሳቅሰዋል። የኳሱ መንቀሳቀስ ደግሞ በማያው (በስክሪት) ላይ ያለውን ጠቋሚ ያንቀሳቅሰዋል።

ባለጨረር መዳፊት መደበኛው መዳፊት እንደሚሰራው ይሰራል። ነገር ግን ኳስ መሰል ነገር የለውም። እንቅስቃሴዎችን ለመለየት ሌዘርን/ጨረርን ይጠቀማል።

ርዕስ፡- የግቤት ፣ የውጤት እና የማከማቻ መሳሪያዎች

የሚከተሉትን የመሳሪያ ዓይነቶች በትክክለኛው የአማራጭ ሳጥን ምድብ ውስጥ የቃላቱን ቁጥር በመጻፍ ደርድራቸው።

ቃላት	
1	መዳፊት
2	ማይክሮፎን
3	የቁልፍ ሰሌዳ
4	ሲዲ ሮም
5	ኢታሚ
6	ስታይለስ
7	ፍሎፒ ዲስክ
8	የጆሮ ማዳመጫ
9	ስካነር
10	ሃርድ ዲስክ
11	ድምጽ ማጉሊያ
12	ማሳያ/ሞኒተር
13	ዲቪዲ ሮም

ምርጫ 1	ምርጫ 2	ምርጫ 3
የግቤት መሳሪያ	የውጤት መሳሪያ	የማከማቻ መሳሪያ

ማስታወሻ፡- ትክክለኛዎቹ መልሶች በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

ምርጫ 1	ምርጫ 2	ምርጫ 3
የግቢት መሰሪያ	የውጤት መሰሪያ	የማከማቻ መሰሪያ
9, 6, 3, 2, 1	12, 11, 8, 5	13, 10, 7, 4

ርዕስ:-	ግለ ሙከራ ለትምህርት ክፍል:- ስለ ኮምፒውተር መግቢያ
--------------	---

እያንዳንዱ ጥንድ ዓረፍተ ነገር እውነት እና ሐሰት የሆኑ ዓረፍተ ነገሮችን ይዟል። እውነት የሆነውን ዓረፍተ ነገር በቀኝ በኩል በሚገኘውና እውነት በሚለው አምድ ስር ምልክት በማድረግ አመልክት።

ዓረፍተ ነገር	እውነት	ሐሰት
1 ኮምፒውተርን ለማብራት የቁልፍ ሰሌዳ ቁልፎችን ተጠቀም።		
2 ኮምፒውተርን ለማብራት የኃይል አዝራርን ተጠቀም።		
3 የቁልፍ ሰሌዳው መብራቶች ኮምፒውተሩ በሚጀምርበት ጊዜ ብልጭ ይላሉ።		
4 የቁልፍ ሰሌዳው መብራቶች ኮምፒውተሩ በሚዘጋበት ጊዜ ብልጭ ይላሉ።		
5 ሮም ኮምፒውተሩ ከጠፋ በኋላም ቢሆን ዝርዝሮቹን ይዞ ይቆያል።		
6 ራም ኮምፒውተሩ ከጠፋ በኋላም ቢሆን ዝርዝሮቹን ይዞ ይቆያል።		
7 ዲጂታል ካሜራን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት ፈርዮዋርድ ተጠቀም።		
8 ዲጂታል ካሜራን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት የአውታረመረብ ፖርት ተጠቀም።		
9 ጀምር ምናሌን ለመክፈት WINDOWS ቁልፍን ተጠቀም።		
10 ጀምር ምናሌን ለመክፈት TAB ቁልፍን ተጠቀም።		
11 ኮምፒውተር ምላሽ መስጠት ሲቆም የዘግተህ ውጣ ትዕዛዝን ተጠቀም።		
12 ኮምፒውተር ምላሽ መስጠት ሲቆም የኃይል አዝራርን ተጠቀም።		
13 መዳፊት ላይ ያለው የቀኝ አዝራር ምናሌ ለማሳየት ይጠቅማል።		
14 መዳፊት ላይ ያለው የግራ አዝራር ምናሌ ለማሳየት ይጠቅማል።		
15 ራም ላይ የተቀመጠ መረጃን ማጥፋት ይቻላል።		
16 ፍላሽ ማህደረ ትውስታ ላይ የተቀመጠ መረጃን ማጥፋት ይቻላል።		
17 የእገዛ ፋይልን ለማግኘት የቁጥር ቁልፍን ተጠቀም።		
18 የእገዛ ፋይልን ለማግኘት የተግባር ቁልፍን ተጠቀም።		

ማስታወሻ:- ትክክለኛዎቹ መልሶችን በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

ዓረፍት ነገር		True	False
1	ኮምፒውተርን ለማብራት የቁልፍ ሰሌዳ ቁልፎችን ተጠቀም።		✗
2	ኮምፒውተርን ለማብራት የኃይል አዝራርን ተጠቀም።	✓	
3	የቁልፍ ሰሌዳው መብራቶች ኮምፒውተሩ በሚጀምርበት ጊዜ ብልጭ ይላሉ።	✓	
4	የቁልፍ ሰሌዳው መብራቶች ኮምፒውተሩ በሚዘጋበት ጊዜ ብልጭ ይላሉ።		✗
5	ራም ኮምፒውተሩ ከጠፋ በኋላም ቢሆን ዝርዝሮቹን ይዞ ይቆያል።	✓	
6	ራም ኮምፒውተሩ ከጠፋ በኋላም ቢሆን ዝርዝሮቹን ይዞ ይቆያል።		✗
7	ዲጂታል ካሜራን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት ፈሮዋየር ተጠቀም።	✓	
8	ዲጂታል ካሜራን ከኮምፒውተር ጋር ለማገናኘት የአውታረመረብ ፖርት ተጠቀም።		✗
9	ጀምር ምናሌን ለመክፈት WINDOWS ቁልፍን ተጠቀም።	✓	
10	ጀምር ምናሌን ለመክፈት TAB ቁልፍን ተጠቀም።		✗
11	ኮምፒውተር ምላሽ መስጠት ሲያቆም የዘግተህ ውጣ ትዕዛዝን ተጠቀም።		✗
12	ኮምፒውተር ምላሽ መስጠት ሲያቆም የኃይል አዝራርን ተጠቀም።	✓	
13	መዳፊት ላይ ያለው የቀኝ አዝራር ምናሌ ለማሳየት ይጠቅማል።	✓	
14	መዳፊት ላይ ያለው የግራ አዝራር ምናሌ ለማሳየት ይጠቅማል።		✗
15	ራም ላይ የተቀመጠ መረጃን ማጥፋት ይቻላል።		✗
16	ፍላሽ ማህደረ ትውስታ ላይ የተቀመጠ መረጃን ማጥፋት ይቻላል።	✓	
17	የእገዛ ፋይልን ለማግኘት የቁጥር ቁልፍን ተጠቀም።		✗
18	የእገዛ ፋይልን ለማግኘት የተግባር ቁልፍን ተጠቀም።	✓	

ክፍል ትምህርት 2

መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላት

የትምህርት ክፍል ይዘቶች

	ስለ ሃርድዌር መግቢያ
	ስርዓተ ክወና ምንድን ነው?
	የፕሮግራሞች እና ውሂብ አጭር እይታ
	ስለ አውታረመረቦች መግቢያ
	የቢዩነመረብ አጠቃቀም
	ግለ ሙከራ

የትምህርት ክፍል መግቢያ

እንደ መኪና ያሉ ተሽከርካሪዎች በተለያዩ ዓይነት እና መልክ ይገኛሉ ፤ ነገር ግን አስፈላጊ የሆኑ ክፍሎቻቸው ግን አንድ አይነት ናቸው። ሁሉም ተሽከርካሪዎች ሞተር ፣ አካል እና ጎማዎች አላቸው። በተመሳሳይ ኮምፒውተሮች በተለያዩ መጠን እና ቅርጽ ይገኛሉ ነገር ግን ሁሉም መልክ የሚሰሩ የጋራ ክፍሎች አሏቸው።

ሃርድዌር እና ሶፍትዌር የኮምፒውተር ዋና ክፍሎች ናቸው። በዚህ የትምህርት ክፍል ስለ ኮምፒውተር መሰረታዊ ቃላት ለምሳሌ ስለ ሃርድዌር፣ ሶፍትዌር ፣ ውሂብ እና አውታረመረብ ትማራለህ።

የትምህርት ክፍል ዓላማዎች

ይህን የትምህርት ክፍል ከጨረስክ በኋላ

- የኮምፒውተርን ዋና ዋና የሃርድዌር ክፍሎችን መለየት ፤
- ስርዓተ ክወናን መግለጽ ፤
- ፕሮግራም እና ውሂብን መግለጽ ፤
- አውታረመረብን እና የአውታረመረብ አይነቶችን መግለጽ እና
- ቢዩነመረብ፣ አለምአቀፍ ድር አሳሽ እና ውስጠመረብ የሚሉትን ቃላት መግለጽ ትችላለህ።

ርዕስ፡-

ስለ ሃርድዌር መግቢያ

ሃርድዌር የኮምፒውተርን አካላዊ ክፍሎች በሙሉ ያመለክታል። ይህም ሁሉንም የግቤት መሳሪያዎች ፣ የአካሄድ መሳሪያዎች ፣ የማከማቻ መሳሪያዎች እና የውጤት መሳሪያዎችን ያጠቃልላል። የቁልፍ ስሌዳ ፣ መዳፊት ፣ ማዘርቦርድ ፣ የማሳያ መሳሪያ ፣ ሃርድ ዲስክ ፣ ማስተላለፊያ ገመዶች እንዲሁም አታሚ የሃርድዌር ምሳሌዎች ናቸው።

ሃርድዌርን ለኮምፒውተር ግቤት ለማቅረብ እና የሚፈለገውን ውጤት ለማግኘት እንጠቀምበታለን። ለምሳሌ እንደ ፒያዮ ያለ የሙዚቃ መሳሪያን ስንጫወት ቁልፎቹን በመጫን ግቤት የምንሰጠው ሲሆን ተፈላጊውን ውጤት የምናገኘው በሙዚቃ መልክ ነው። በተመሳሳይ ኮምፒውተሮችም የግቤት እና የውጤት መሳሪያዎች ተግባሮችን ለማከናወን ያስፈልጓቸዋል።

ከግቤት እና ከውጤት መሳሪያዎች በተለየ ሁኔታ ኮምፒውተር በገባው ውሂብ ላይ ለመስራት እና የሚፈለገውን ውጤት ለማውጣት የአካሄድ መሳሪያዎችን ይጠቀማል። በጣም አስፈላጊው የአካሄድ መሳሪያ ሲፒዩ ነው። ሲፒዩ የኮምፒውተር አእምሮ ሲሆን ሂሳባዊ ስሌቶችን ለመተግበርና ውጤቱን ለመስራት ግቤትን ያሄዳል።

ማዘርቦርድ የግቤት ፣ የውጤት እና የአካሄድ መሳሪያዎችን የሚያገናኝ ትልቅ የሰርኪውት ስሌዳ ነው። የማዘርቦርድ ሰርኪውቶች በእነዚህ የተለያዩ ክፍሎች በኩል ውሂብ እንዲያልፍ የሚያስችሉ ማስተላለፊያ መንገዶችን የሚያቀርቡ ናቸው። በተጨማሪም ማዘርቦርድ በኮምፒውተር ውስጥ ውሂብ እንዴት ፣ መቼ እና የት እንደሚሄድ የሚወስኑ ቺፖች የያዘ ነው።

ኮምፒውተሩ ሊፈጽምልን በምንፈልገው ተግባር መሰረት ተገቢ የሆነውን ሃርድዌር መምረጥ አንችላለን። ለምሳሌ የአውታረመረብ በይነገጽ ካርድን ኮምፒውተራችንን ከሌሎች ኮምፒውተሮች ጋር ለማገናኘት እንጠቀምበታለን። በተጨማሪም እንደ ቪዲዮ ካርድ ያሉ የማስፋፊያ ካርዶችን ለኮምፒውተራችን አዲስ ባህሪያትን ለመጨመር ወይም አቅሙን ለማሳደግ እንጠቀምባቸዋለን። እነዚህ ሁሉ መሳሪያዎች በማዘርቦርድ ላይ የሚገጠሙ ናቸው።

ርዕስ፡-

ስርዓተ ከወና ምንድነው?

ኮምፒውተር ከሃርድዌር በተጨማሪ ስራን ለመስራት ሶፍትዌር ያስፈልገዋል። አስፈላጊ ተግባሮችን ለመፈጸም ሶፍትዌር ለሃርድዌር ትዕዛዞችን ይልካል።

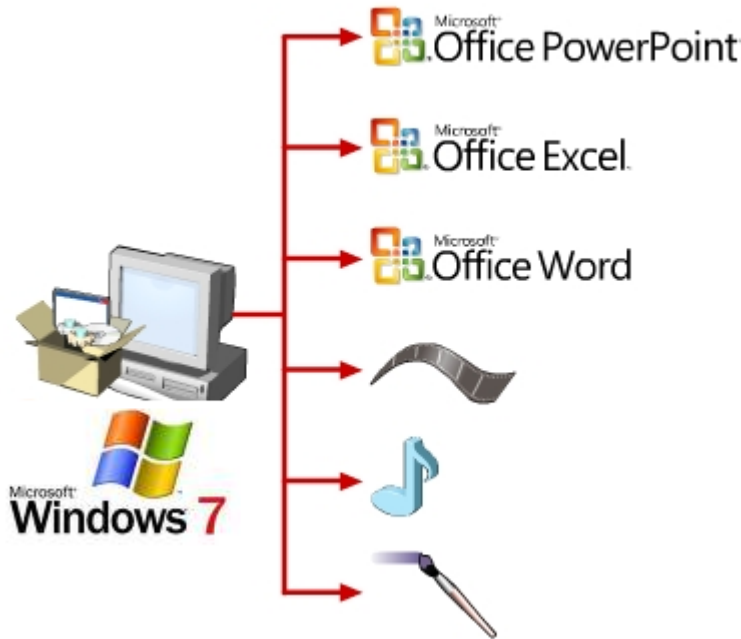
ከኮምፒውተር ጋር የተያያዘ ሃርድዌርን የሚቆጣጠር እና የሚያቀናጥር የኮምፒውተር በጣም አስፈላጊው ሶፍትዌር ስርዓተ ከወና ነው። ስርዓተ ከወና ከኮምፒውተር ጋር እንድንግባባ የሚረዳ በይነገጽ ያቀርባል። በጣም ቅርብ የሆነው ስርዓተ ከወና Windows 7 ነው።

የተጠቃሚ በይነገጽ ጽሁፍ ላይ የተመሰረተ ወይም ስዕላዊ ሊሆን ይችላል። አብዛኞቹ ስርዓተ ከወናዎች ምስሎችን እና ስዕሎችን በማሳየት ከኮምፒውተር ጋር በቀላሉ እንድንግባባ የሚረዳ ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) ያቀርባሉ።

GUI የሆነው ስርዓተ ከወና ሃርድዌር እና ሶፍትዌር እንድንጫን የሚረዳ ለአጠቃቀም ቀላል የሆነ በይነገጽ ያቀርባል። ለምሳሌ Windows 7 ሃርድዌር ወይም ሶፍትዌር መጫን የመሳሰሉ የተወሰኑ ተግባሮችን ለመፈጸም የሚረዱ ለእያንዳንዱ ሂደት ተጠቃሚውን የሚመራ አዋቂ ያቀርባል።

ስርዓተ ክወና ኮምፒውተር በትክክል እየሰራ መሆኑን ያረጋግጣል። ስርዓተ ክወና ከማንኛውም ኮምፒውተር አዲስ ሃርድዌር ጋር የሚሄድ መሆኑን ለማረጋገጥ በየጊዜው ማዛመን አለብን።

ርዕስ:- የፕሮግራሞች እና ውሂብ አጭር እይታ

ሃርድዌር እና ስርዓተ ክወናው በአንድላይ የመሳሪያ ሥርዓት ተብለው ይጠራሉ። ፕሮግራሞች መተግበሪያዎች ተብለው የሚጠሩ ሲሆን ፤ ይህን የመሳሪያ ሥርዓት ተግባሮችን ለመፈጸም እንጠቀምበታለን። ብዙ የፕሮግራም ዓይነቶች አሉ። አንዳንድ ፕሮግራሞች ደብዳቤዎችን መጻፍ፣ ሂሳባዊ ስሌቶችን መስራት ወይም የኢ-ሜይል መልዕክቶችን መላክ የመሳሰሉ ተግባሮችን ለመፈጸም ያስችሉናል። ለምሳሌ ጽሁፍ አካሂደኛ - እንደ Microsoft office 2007 ያለ ፕሮግራም ጽሁፎችን ለማዘጋጀት ይረዳናል። ሌሎች ፕሮግራሞች ምስሎችን እንድንፈጥር ፣ ጨዋታዎችን/ጌሞችን እንድንጫወት ፣ ፊልሞችን እንድንመለከት ወይም ከሌላ የኮምፒውተር ተጠቃሚዎች ጋር እንድንገናኝ ያስችሉናል።

ፕሮግራሞች ለኮምፒውተሩ እንደ ግቢት የሰጠውን ውሂብ ያሄዳሉ። ይህ ውሂብ እንደ ፕሮግራሙ ዓይነት የጽሁፍ ፣ የምስል ፣ የድምጽ ወይም የቪዲዮ ቅርጾች ሊሆን ይችላል። ለምሳሌ ማስሊያ/ካልኩሊተር የቁጥር ቅርጽ ያላቸውን ግቢቶች የሚፈልግ ፕሮግራም ነው። በተመሳሳይ ድምጽ ቀጂ የድምጽ ቅርጽ ያለውን ግቢት የሚፈልግ ፕሮግራም ነው።

ፕሮግራም ውሂቡን ተቀብሎ ያሄድና ውጤቱን በማያው/ስክሪኑ ላይ ያሳያል። ይህን ውጤት በፋይል መልክ ማስቀመጥ እንችላለን። አንድ ፋይል በየዘው የውሂብ ዓይነት መሰረት ፋይሉ የጽሁፍ ፋይል ፣ ድምጽ ፋይል ፣ ስዕላዊ ፋይል ወይም የቪዲዮ ፋይል ተብሎ ይከፋፈላል።

ርዕስ:- ስለ አውታረመረቦች መግቢያ

አስር ሰራተኞች ያሉትን አንድ ድርጅት እንመለከት። እነዚህ ሰራተኞች የየዕለት ተግባሮችን ለመፈጸም ኮምፒውተር ይጠቀማሉ። በተጨማሪም ውሂብን በየጊዜው ማተም ይፈልጋሉ። ለእያንዳንዱ ሰራተኛ አታሚ መስጠት ውድ ስለሚሆን በምትኩ ሁሉንም ኮምፒውተሮች ከአንድ አታሚ ጋር በማገናኘት መጠቀም ይቻላል።

ኮምፒውተርን ከሌላ ኮምፒውተር ጋር በማገናኘት መረጃን እና የሃርድዌር ክፍሎችን መጋራት ይቻላል። የመረጃ መጋራትን ለማካሄድ እርስ በርሳቸው የተገናኙ ኮምፒውተሮች እና ተጓዳኝ መሳሪያዎች ስብስብ አውታረመረብ ይባላል። አውታረመረብ በተጨማሪ መረጃ እና እንደ አታሚ ያሉ መሳሪያዎችን በጋራ እንድንጠቀም ያስችላል። በተጨማሪም አውታረመረብ ላይ በመሆን ከሌላ ኮምፒውተር ተጠቃሚዎች ጋር መገናኘት እንችላለን። አንድ ተጠቃሽ አውታረመረብ የሚከተሉት ሶስት ክፍሎች አሉት፡-

አገልጋይ:- በአውታረመረብ ውስጥ ላሉ ሌሎች ኮምፒውተሮች አገልግሎቶችን የሚያቀርብ ዋና ኮምፒውተር ነው። አገልጋዩ በአውታረመረብ ውስጥ የትኞቹ ኮምፒውተሮች ሃርድዌር እና ሶፍትዌር መዳረስ እንደሚችሉ ይወስናል።

የተናጠል ኮምፒውተር:- በአንድ አውታረመረብ ላይ ያለ ኮምፒውተር ሲሆን በአውታረመረብ ላይ ያለን ሃርድዌር ወይም ሶፍትዌር ለመዳረስ እንጠቀምበታለን።

የመገናኛ መስመሮች:- መረጃን ለማስተላለፍ እንደ አታሚ እና ዲስክ አንጻራዊነት ያሉ ተገባሚ መሳሪያዎችን ወይም ኮምፒውተርን የሚያይዝ መንገድ ወይም አገናኝ ነው። በአውታረመረብ ውስጥ እንደ መገናኛ መስመር በብዛት የምንጠቀመው ገመድን ቢሆንም አውታረመረቦች መረጃን ለማስተላለፍ በገመድ አልባ ግንኙነቶችም ይጠቀማሉ።

በሚሸፍኑት ስፋት መሰረት አውታረመረቦች የአካባቢ አውታረ መረብ (LAN) ወይም የረጅም ርቀት አውታረመረብ (WAN) ተብለው ሊመደቡ ይችላሉ።

የአውታረመረብ ዓይነቶች	ባህሪ	
LAN	LAN የቤት ወይም አነስተኛ የቢሮዎች ቡድን ውስጥ በተወሰነ ስፋት ያሉ መሳሪያዎችን ያገናኛል። በአብዛኛው እንደ ኮምፒውተር ፣ አታሚ እና ስካነር ያሉ የተጋሩ ንብረቶችን ያካትታል።	
WAN	WAN በተለያዩ አካባቢያዊ ርቀቶች ያሉ መሳሪያዎችን የሚያገናኝ አውታረመረብ ነው። ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆነ LANን ለማገናኘት ረጅም ገመዶችን ፣ የጨረራ ገመዶችን እና ሳተላይቶችን በመጠቀም የWANን ንብረቶች መጠቀም እንችላለን። ብዙ ድርጅቶች አውታረመረባቸውን የተለያዩ ሀገሮችን አልፎ እንዲገናኝ WANን ይጠቀማሉ። በይነመረብ አንዱ የWAN ምሳሌ ነው።	

ርዕስ:- የበይነመረብ አጠቃቀም

ቀጥሎ ያለው ስንጠረዥ የመስመር ላይ ስዕላዊ ማስረጃ ይዟል።

በይነመረብ መረጃን ለመለዋወጥ እርስበርሳቸው የተገናኙ አለምአቀፋዊ የህዝብ አውታረመረቦች ስብስብ ነው። በይነመረብ እንደ አንድ አውታረመረብ የተጀመረው በአሜሪካ በሚገኙ የመንግስት እና የትምህርት ክፍሎች መካከል ግንኙነትን ለማካሄድ ነበር።

ሌሎች አውታረመረቦች ከዚህ አውታረመረብ ጋር በተገናኙበት ወቅት መረጃን እና ሀሳቦችን ለመለዋወጥ ሰፊ የማስተላለፊያ መንገድ ሆኖ ነበር።

ዛሬ በይነመረብ መረጃን የሚጋሩ በርካታ የንግድ ፣ የመንግስት እና የትምህርታዊ አውታረመረቦችን እንዲሁም የግለሰብ ኮምፒውተሮችን

አገናኝቷል።

በይነመረብ ስፋት ያላቸውን አገልግሎቶች (ለምሳሌ በበይነመረብ ተጠቃሚዎች መካከል ፋይልን የማስተላለፍ እና ኤሌክትሮኒክ መልዕክቶችን የመላክ አገልግሎቶችን) ለተጠቃሚዎቹ አቅርቧል። ዓለም አቀፍ ድር (WWW) ወይም ድር የምንለው ሌላው በይነመረብ የሚሰጠው አገልግሎት ነው። ዓለም አቀፍ ድር አሳሽ (WWW) እርስ በራሳቸው የተያያዙ እና በአለም ዙሪያ ባሉ አገልጋዮች ላይ የተቀመጡና በልዩ መልክ የተዘጋጁ ሰነዶችን ያካትታል።

ለሌሎች በይነመረብ ተጠቃሚዎች መልዕክት ለመላክ ፣ ስራን ለመፈለግ እና ለማመልከት ፣ ፊልሞችን ለማየት እና ምርቶችን ለመግዛት እና ለመሸጥ በይነመረብን እና አገልግሎቶቹን መጠቀም እንችላለን።

ብዙ ድርጅቶች በድርጅታቸው ውስጥ ግንኙነት ለመፍጠር እና መረጃን ለመጋራት ልዩ የሆነ የአውታረመረብ ዓይነት ይጠቀማሉ። እንዲህ ዓይነቱ አውታረመረብ ውስጠመረብ ተብሎ ይጠራል።

ውስጠመረብ ከWWW ጋር የሚመሳሰል ቢሆንም መዳረስ የሚችሉት በድርጅት ውስጥ ፍቃድ ያላቸው ተጠቃሚዎች ብቻ ናቸው።

ውስጠመረብ ከበይነመረብ በጣም ያነሰ ሲሆን ሰነዶችን የማስራጨት ፣ ሶፍትዌርን የማስራጨት ፣ የውሂብ ጎታን የመዳረስ እና ስልጠናን የመሳሰሉ አገልግሎቶችን ያቀርባል።

ርዕስ፡-	ግለ ሙከራ ለትምህርት ክፍል፡- መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላት
--------------	--

የሚከተሉትን ዓረፍተ ነገሮች በትክክለኛው የአማራጭ ሳጥን ምድብ ውስጥ የዓረፍተ ነገሩን ቁጥር በመፃፍ ደርድሯቸው።

ዓረፍተ ነገር	
1	የኮምፒውተር መሳሪያዎችን ያካትታል
2	አካላዊ ክፍሎችን ለመቆጣጠር ይረዳል
3	ጨዋታዎችን እንድንጫወት ወይም ፊልሞችን እንድናይ ያስችላል
4	ለኮምፒውተር ግቢት እንድናቀርብ ያግዛል
5	የኮምፒውተርን አስተማማኝ ክወናን ያረጋግጣል
6	ተግባሮችን ለመፈጸም የመሳሪያ ሥርዓትን ይጠቀማል
7	የኮምፒውተርን ውጤት እንድናይ ይረዳል

ምርጫ 1	ምርጫ 2	ምርጫ 3
ሃርድዌር	ሥርዓተ ክወና	መተግበሪያ

ማስታወሻ፡- ትክክለኛዎቹ መልሶችን በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

ምርጫ 1		ምርጫ 2		ምርጫ 3
ሃርድዌር		ሥርዓተ ክወና		መተግበሪያ
1, 4, 7		2, 5		3, 6

ክፍል ትምህርት 3

የኮምፒውተር አቅም እና ባህሪያት

የትምህርት ክፍል ይዘት

	የኮምፒውተር ዓይነቶች
	የማህደረ ትውስታ ሚና
	የኮምፒውተር አቅም
	የምርት ፕሮግራሞች
	የመገናኛ ፕሮግራሞች
	የትምህርታዊ እና መዝናኛ ፕሮግራሞች
	ግለ ሙከራ

የትምህርት ክፍል መግቢያ

ቴሌቪዥን ልንገዛ የምንፈልግበትን ሁኔታ እንውሰድ። በገበያ ላይ የሚገኙ በርካታ አርማዎች ያሏቸው ስራዎች አሉ። በምንፈልገው ባህሪ እና በምርቱ ዋጋ ላይ መሰረት በማድረግ መወሰን ያስፈልገናል። በተመሳሳይ በገበያ ላይ የሚገኙ የተለያዩ ዓይነት ኮምፒውተሮች አሉ። የልዩነታቸው መሠረትም እንደ ዋጋ ፣ መጠን እና ፍጥነት ያሉት ባህሪያት ናቸው። በተጨማሪም እነዚህ ነገሮች የኮምፒውተሩ አጠቃላይ አቅም ላይ ተጽዕኖ ያሳድራሉ።

ቴሌቪዥን ከገዛን በኋላ ሊገኙ ከሚችሉት የተለያዩ አይነት ጣቢያዎች ውስጥ መምረጥ ያስፈልገናል። እነዚህ ጣቢያዎች መዝናኛን ፣ ስፖርትን ወይም ዜናዎችን ሊያቀርቡ ይችላሉ። በእኛ የምርጫ ቅደም ተከተል መሠረትም የምናየውን ጣቢያ መምረጥ እንችላለን። በተመሳሳይ መንገድ ኮምፒውተርን መጠቀም ከጀመርን በኋላ የተለያዩ ተግባሮችን ለመፈጸም የሚረዱ የተለያዩ ዓይነት ፕሮግራሞች ይገኛሉ። የጽሁፍ ማቀናበሪያዎች ሰነዶችን ለማዘጋጀት ወይም የቀመርሉህን የሂሳብ ስራዎችን ለመፈጸም መጠቀም እንችላለን። የመዝናኛ ፕሮግራሞች በርቀት በታዎች ካሉ ሰዎች ጋር እንድናወራ ይረዱናል። በመዝናኛ ፕሮግራሞች ደግሞ ፊልሞችን ማየት ፣ ሙዚቃ ማዳመጥ ፣ ወይም ጨዋታዎችን/ጌሞችን መጫወት እንችላለን።

የትምህርት ክፍል ዓላማዎች

ይህን የትምህርት ክፍል ከጠናቀቅህ በኋላ፡-

- የተለያዩ የኮምፒውተር ዓይነቶችን ባህሪያት ማወዳደር ፤
- የማህደረ ትውስታን ሚና ማብራራት ፤
- የኮምፒውተር አቅም መሰረቶችን ማብራራት ፤
- የምርት ፕሮግራሞችን እና ጥቅማቸውን መግለጽ ፤
- የመዝናኛ ፕሮግራሞችን ዓይነት እና ጥቅማቸውን መግለጽ እና
- የትምህርታዊ እና መዝናኛ ፕሮግራሞችን ጥቅም መግለጽ ትችላለህ።

ርዕስ፡- የኮምፒውተር ዓይነቶች

በአሁኑ ጊዜ በገበያ ላይ የተለያዩ የኮምፒውተር አይነቶች አሉ። የግል ኮምፒውተር (ፒሲ) በብዛት የተለመደ የኮምፒውተር አይነት ሲሆን አብዛኞቹ ግለሰቦች እንዲሁም አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች ይገለገሉበታል። ፒሲ በአንድ ጊዜ አንድ ሰው እንዲጠቀምበት ተብሎ የተሰራ ኮምፒውተር ነው። ፒሲ በስራ ቦታዎች ላይ ሰነዶችን ለማዘጋጀት፣ የንግድ ድርጅቶች መዝገቦችን ለመቆጣጠር እና ከሌሎች ጋር ለማገናኘት ይጠቅማል። በትምህርት ቤት ውስጥ የትምህርት ክፍሎችን ለማስተማር ፣ በባይን መረብ በመጠቀም ምርምር ለመስራት እና መልመጃዎችን ለመስራት ይጠቅማል። በተጨማሪም ጨዋታዎችን/ጌሞችን ለመጫወት፣ ቪዲዮችን ለማየት እና ሙዚቃ ለማዳመጥ ልንጠቀምበት እንችላለን። በመጠኑ እና በጥቅሙ መሰረት ፒሲን በአራት የተለያዩ ክፍሎች መመደብ ይችላል። እነሱም ዴስክቶፕ፣ ላፕቶፕ፣ በኢጅ የሚያዝ ወይም ታብሌት ናቸው።

ኮምፒውተርን ልትፈጽማቸው በምትፈለገው ተግባሮች መሰረት ትመርጣለህ። ለምሳሌ ኮምፒውተርን የምትጠቀሙ ፎቶዎችን ለማርተሶ ወይም ውስብስብ ጨዋታዎችን/ጌሞችን ለመጫወት ከሆነ ፣ ፈጣን ሲፒዩ እና ጥሩ የማሳያ አስማሚ ያለው ኮምፒውተር ያስፈልግሃል። ቀጥሎ ያለው ሰንጠረዥ የተለያዩ የኮምፒውተር ዓይነቶችን በዝርዝር ይገልጻል።

የኮምፒውተር አይነት	ባህሪ	
ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች	ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች እንደ ሞኒተር፣ የቁልፍ ሰሌዳ የስርዓት ክፍል እና አታሚ ባለ-ነጠላ አካላት የተሰሩ ናቸው። ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች ተንቀሳቃሽ ሳይሆኑ በዴስክ ወይም በጠረጴዛ ላይ የሚቀመጡ ናቸው። የዴስክቶፕ ኮምፒውተር አካሎች በቀላሉ የሚተኩ እና የሚሻሻሉ ናቸው። ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች በአብዛኛው ከላፕቶፕ እና ከሌሎች ተንቀሳቃሽ ኮምፒውተሮች የተሻለ ማህደረ ትውስታ ፣ ትልቅ ደረቅ አንፃፊ ፣ ተጨማሪ ፖርቶች እና የተለቀ ማሳያ አላቸው። ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች ያለ ማቋረጥ ለረጅም ጊዜ መስራት ይችላሉ።	
ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች	ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ቀለል ያለ ክብደት ያላቸው ኮምፒውተሮች ናቸው። ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ከዴስክቶፕ ኮምፒውተር ያነሰ መጠንና ለጉዞ ተብለው የተዘጋጁ ናቸው። ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች የማስታወሻ ደብተር ኮምፒውተር ተብለውም ይጠራሉ። ዋናው የላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ባህሪ ትንሽ እና ተንቀሳቃሽ መሆናቸው ነው። ስሙ እንደሚያመለክተው ላፕቶፕ ኮምፒውተር በቀላሉ የተጠቃሚው ጭን ላይ መቀመጥ የሚችል ነው። ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች ሊሰሩ የሚችሉት በኤሌክትሪክ ብቻ ሲሆን ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ግን በኤሌክትሪክ ወይም እንደገና ሊሞላ በሚችል ባትሪ ሊሰሩ ይችላሉ። ነገር ግን ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች በተመሳሳይ የሃርድዌር ውቅር ከዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች የበለጠ ኃይል ይፈጃሉ። ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች የሚፈጽሟቸውን ተግባሮች በተመሳሳይ ደረጃ ፣ ነገር ግን ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ባጠቃላይ ከዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች የሚበልጥ ዋጋ አላቸው።	
በኢጅ የሚያዝ ኮምፒውተሮች	በኢጅ የሚያዝ ኮምፒውተሮች የግል ውሂብን ማቀናጀት የመሳሰሉ የዕለት ውስን ተግባሮችን ለመፈጸም የሚጠቅሙ መሳሪያዎች ናቸው። እነዚህ ኮምፒውተሮች ከላፕቶፕ ያነሱ ሲሆኑ ከዴስክቶፕ እና ላፕቶፕ ጋር ሲወዳደሩ ጥቂት የሆነ ባህሪያትን የሚያቀርቡ ናቸው። እነዚህ መሰረታዊ የጽሁፍ ማቀናበሪያ ትግበራዎችን ለመፈጸም እንዲሁም በይነመረብን ለመዳረስ ያግዛሉ። በኢጅ የሚያዝ ኮምፒውተሮችን በመጠቀምም የኢ-ሜይል መልዕክቶችን መቀበል እና መላክ ይቻላል። አብዛኞቹ በኢጅ የሚያዝ ኮምፒውተሮች ስራዎች የሞባይል ስልክ ወይም የዲጂታል ካሜራ አገልግሎቶችን ይሰጣሉ።	
ታብሌት ኮምፒውተሮች	ታብሌት ኮምፒውተሮች ታብሌት አስክሪቢቶን በመጠቀም በቀጥታ ስክሪን ላይ መፃፍ የሚያስችሉ ሙሉ ለሙሉ የሚሰሩ ኮምፒውተሮች ናቸው። ታብሌት አስክሪቢቶዎችን በተጨማሪ የመዳፊትን ስራ ለመፈጸም መጠቀም ይቻላል። ስለዚህ ታብሌት ኮምፒውተሮች የቁልፍ ሰሌዳ እንዲሁም መዳፊት አያስፈልጋቸውም።	

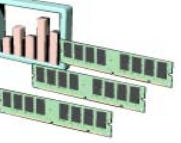
ርዕስ፡- የማህደረ ትውስታ ሚና

ኮምፒውተር አንድ ተግባር በሚፈጽምበት ጊዜ ውሂብን በማህደረ ትውስታ ላይ ያከማቻል። በማህደረ ትውስታ ላይ የሚቀመጠው ውሂብ በውስጣዊ የሚወከለው በዜሮዎች (0) እና በአንዶች (1) መልክ ነው። እያንዳንዱ 0 ወይም 1 ቢታይባል። የስምንት ቢቶች ጥምረት ባይታይባል። ቀጥሎ ያለው ስንጠረዥ የማህደረ ትውስታ ወይም የማከማቻ መጠንን ለመለካት የሚጠቅሙ የተለያዩ ቃላትን ይገልጻል።

ቃል	መግለጫ
ቢት	ቢት ኮምፒውተር ከሚይዘው መረጃ ትንሹ አሃድ ነው። አንድ ቢት ከሁለቱ እሴቶች አንዱን ብቻ ይይዛል 0 ወይም 1 ። ከእነዚህ ሁለት እሴቶች አንዱ ሁልጊዜ ይገኛል። አንድ ቢት ትርጉም ያለው ጥቂት መረጃን ይገልጻል። ነገር ግን የበለጠ ትርጉም ያለው መረጃ ለማግኘት ተከታታይ ቢቶችን በማገናኘት ትልቅ አሃዶች እንዲሆኑ ማድረግ ይቻላል።
ባይት	ባይት በተወሰነ ቅደም ተከተል የተደረጀ የስምንት ቢቶች ጥምረት ነው። እያንዳንዱ ቅደም ተከተል አንድ ቁምፊ ፣ ምልክት ፣ ቁጥር ወይም ፊደልን ይወክላል። ባይት የማከማቻ መሳሪያዎችን የማከማቻት አቅም ለመለካት የሚጠቅም ዋና አሃድ ይመሰርታል።
ኪሎባይት	አንድ ኪሎባይት (ኪባ) ከ1024 ባይቶች ጋር እኩል ነው። ቀላል የሆኑ የኢ-ሜይል መልዕክቶች ወይም የጽሁፍ ፋይል የመሳሰሉ አብዛኞቹ የተጠቃሚ መረጃን በኮምፒውተር ውስጥ ለማከማቻት የጥቂት ኪሎባይቶችን የማከማቻ ቦታ ይወስዳሉ።
ሜጋባይት	አንድ ሜጋባይት (ሜባ) ከ1024 ኪባ ጋር እኩል ነው። በ1 ሜባ ውስጥ የሚያዝ የመረጃ መጠን በተቀራረቢ ከአንድ ሙሉ መማሪያ መጽሐፍ ጋር እኩል ነው።
ጊጋባይት	አንድ ጊጋባይት (ጊባ) ከ1024 ሜባ ጋር እኩል ነው። ይህም ከአንድ ቢሊዮን ባይቶች ጋር ይቀራረባል። ዛሬ አብዛኞቹ ኮምፒውተሮች በጊጋ ባይት የሚለካ ትልቅ መጠን ያላው ሃረግ ዲስክ አላቸው። ጊጋ ባይት በጣም ትልቅ የማከማቻት መጠንን ያመለክታል። ለምሳሌ በኮምፒውተር ላይ የተከማቻ አንድ የቪዲዮ ፊልም ከ1 ጊባ የሚበልጥ ቦታን ሊወስድ ይችላል።
ቴራባይት	አንድ ቴራባይት ከ1024 ጊባ ጋር እኩል ነው። ይህም ከአንድ ትሪሊዮን ባይቶች ጋር ይቀራረባል። በቴራባይት የሚጠቀሱ የማከማቻ መሳሪያዎች ባጠቃላይ ትልቅ የውሂብ ክምሮችን ማከማቻት ለሚያስፈልጋቸው ድርጅቶች ይጠቅማሉ። አንድ ቴራባይት በጣም ትልቅ ከመሆኑ የተነሳ ጥቂት ቴራባይት የማከማቻ ቦታ ብዛት ያላቸውን መጽሐፍት ሙሉ ጽሁፍ ሊይዝ ይችላል።

ርዕስ፡- የኮምፒውተር አቅም

ኮምፒውተርህን ለንግድ ሥራ ወይም ለግል ጥቅም ብትጠቅምበትም ኮምፒውተርህ በብቃት መተግበር መቻሉ በጣም አስፈላጊ ነው። ነገር ግን ብቃት በአንድ ነገር ብቻ የሚወሰን አይደለም። ከታች ያለው ስንጠረዥ የኮምፒውተር አጠቃላይ ብቃት ላይ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ የተወሰኑ መንስኤዎችን ይዘረዝራል።

መንስኤ	መግለጫ	
የሲፒዩ ፍጥነት	ሲፒዩ የኮምፒውተር አእምሮ በመሆኑ ፍጥነቱ የኮምፒውተሩ አጠቃላይ ብቃት ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር የሚችል አስፈላጊ መንስኤ ነው። የሲፒዩ ፍጥነት ሲፒዩ ውሂብን ከራም ላይ እና ወደ ራም የማንቀሳቀስ ሂደትን ወይም አኃዛዊ ስሌቶችን እንደ መተግበር ያሉ ተግባሮችን የሚፈጽምበት ትመና ነው። ከሲፒዩ ፍጥነት በስተቀር አንድ አይነት የሆኑ ሁለት ኮምፒውተሮች ካሉ ፤ የፈጠነ የሲፒዩ ፍጥነት ያለው ኮምፒውተር ተግባሩን በተሻለ ፍጥነት ይጨርሳል።	
የሃርድ ዲስክ መንስኤ	ሃርድ ዲስኮች በማከማቻት አቅማቸው እንዲሁም ደግሞ ውሂብ በማከማቻት እና ፈልጎ በማግኘት ፍጥነታቸው ይለያሉ። ውሂብን ፈልጎ በማግኘት ፈጣን ከሆነ ኮምፒውተሩ ፕሮግራሞችን ለመጀመርና ለመጫን ያነሰ ጊዜ ይወስድበታል። በተጨማሪም አንድ ፕሮግራም ብዛት ያለው ውሂብ ማካሄድ በሚያስፈልገው ጊዜ የሃርድ ዲስኩ ፍጥነት እና መጠን ዋና ሚና ይጫወታል።	
ራም	ራም ላይ የተከማቸው ውሂብ ፈልጎ በማግኘት ፍጥነት በጣም ፈጣን ነው። በዚህ ምክንያትም ኮምፒውተሩ አሁን በጥቅም ላይ ያሉ መረጃዎችን ለማከማቻት ይጠቀምበታል። የራሙ መጠን አሁን በጥቅም ላይ ያሉትን ሁሉንም መረጃዎች ለመያዝ በቂ ከሆነ የኮምፒውተሩን ፈጣን የሆነ አቅም ያሳያል። የራም ፍጥነት እና የራም መጠን የኮምፒውተር አቅም ዋና መስፋዎች ናቸው። ኮምፒውተር ላይ በቂ ራም ከሌለ ኮምፒውተሩ ፍጥነቱ ይቀንሳል ወይም በአግባቡ መስራት ያቅተዋል።	

ርዕስ፡-

የምርት ፕሮግራሞች

ተግባሮችን ለመተግበር የተለያዩ የኮምፒውተር ፕሮግራሞችን መጠቀም ትችላለህ። የኮምፒውተር ፕሮግራሞች ቁጥሮችን ለማቀናጀት ፣ ደብዳቤዎችን ወይም መነሻ ሃሳቦችን ለመፃፍ ፣ መዝገቦችን ለመያዝ ፣ ምስሎችን ለመስራት ወይም ለማሻሻል ፣ ጽሁፍን ወደ ዕይታ ለመለወጥ እና መጽሔቶችን እና በራሪ ወረቀቶችን ለማዘጋጀት ትጠቀምባቸዋለህ።

ቀጥሎ ያለው ሰንጠረዥ የተለያዩ የፕሮግራም ዓይነቶችን ዝርዝር እና ጥቅማቸውን ይገልጻል።

ፕሮግራም	መግለጫ	
የጽሁፍ አቀናባሪ እና የህትመት ስራ ፕሮግራሞች	<p>የጽሁፍ አቀናባሪ ፕሮግራሞች ጽሁፍ ላይ የተመሰረቱ ሰነዶችን ለማዘጋጀት እና ለማስተካከል ትጠቀምባቸዋለህ። ጽሁፍ ማስገባት ፣ ማስተካከል ፣ ፊደል አራሚን እና መዝገብ ተመተቃላትን መጠቀም እንዲሁም ሰነዱን መቅረጽ ትችላለህ። በተጨማሪም እነዚህን ፕሮግራሞች በመጠቀም የግል እና ሙያዊ ሰነዶችን ማዘጋጀት ትችላለህ።</p> <p>Microsoft Office Word 2007 በብዛት የምንጠቀምበት የጽሁፍ አቀናባሪ ፕሮግራም ነው።</p> <p>የህትመት ስራ ፕሮግራሞች ጽሁፍን እና ስዕሎችን በማቀናጀት እንደ በራሪ ወረቀቶች ፣ የሰላምታ ካርዶች ፣ አመታዊ ሪፖርቶች ፣ መጽሐፍት እና መጽሔቶች ያሉ ሰነዶችን ለማዘጋጀት ይጠቅማሉ። እነዚህ ፕሮግራሞች በተጨማሪ የሰነዱን ክፍሎች ለማሻሻል የሚያስችሉ የጽሁፍ አቀናባሪ እና ስዕላዊ ባህሪያትን ይካትታሉ።</p>	
የአቀራረብ ፕሮግራሞች	<p>የአቀራረብ ፕሮግራሞችን መረጃን በስላይድ መልክ ለማቅረብ ትጠቀምባቸዋለህ። ሰላይዶችን የበለጠ የሚያስተላልፉ እና መረጃ ሰጪ እንዲሆኑ ድምጽ እና ምስሎችን መጨመር ትችላለህ።</p> <p>Microsoft Office PowerPoint 2007 በብዛት የምንጠቀምበት የአቀራረብ ፕሮግራም ነው።</p>	
የቀመርሉህ ፕሮግራሞች	<p>የቀመርሉህ ፕሮግራሞችን በጀት ለመስራት ፣ ተቀማጭ ሂሳብን ለመቆጣጠር ፣ ሂሳባዊ ስሌቶችን ለመተግበር እና አጋዛዊ ወረቀቶችን ወደ ገበታዎች እና ግራፎች ለመለወጥ ትጠቀምባቸዋለህ። የቀመርሉህ ፕሮግራሞች አሴት በያዙ አገዳጅም ዓምዶች እና አቀባዊ ረድፎች ባለው ሰንጠረዥ ውስጥ መረጃን ያከማቻሉ። እያንዳንዱ እሴት ሕዋስ ውስጥ ይቀመጣል። ሕዋስ የአምድ እና የረድፍ መገናኛ ነው።</p> <p>Microsoft Office Excel 2007 የቀመርሉህ ፕሮግራም እንዲሁም ምሳሌ ነው።</p>	
የውሂብ ጎታ (ዳታቤዝ) ፕሮግራሞች	<p>የውሂብ ጎታ ፕሮግራሞችን ውሂብን በተቀናጀ መልኩ ለማስቀመጥ እና ለመቆጣጠር ትጠቀምባቸዋለህ። እነዚህን ፕሮግራሞች በመጠቀም በውሂብ ጎታ ውስጥ የተቀመጠን መረጃ ተራ ማስያዝ እንዲሁም መፈለግ ትችላለህ። በተጨማሪም ካክማቸኸው ውሂብ በመነሳት ቀላል ሪፖርቶችን ማዘጋጀት ትችላለህ። ለምሳሌ የውሂብ ጎታ ፕሮግራምን የደንበኞችን ዝርዝር ለማስቀመጥ ፣ የንብረት ስርዓት ለማዘጋጀት እና ለመቆጣጠር እንዲሁም ሽያጮችን ለመከታተል ትችላለህ። ከዚህም በኋላ ሽያጮችን ለማጣራት ወይም የደንበኞችን አገልግሎቶች ለማቀድ ሪፖርቶችን መፍጠር ትችላለህ።</p> <p>Microsoft Office Access 2007 የውሂብ ጎታ ፕሮግራም እንዲሁም ምሳሌ ነው።</p>	

የግራፊክስ ፕሮግራሞች	የግራፊክስ ፕሮግራሞችን ስዕሎችን ለመፍጠር እና ለማርተዕ ትጠቀምበታለህ። በተጨማሪም እነዚህን ፕሮግራሞች ፎቶግራፎችን ለማሻሻል ትጠቀምባቸዋለህ። በWindows 7 ላይ ያለው ፔይንት ፕሮግራም ስዕሎችን ለመሰራት የሚያስችል አንዱ የግራፊክስ ፕሮግራም ምሳሌ ነው።	
---------------	--	---

ርዕስ:- የመገናኛ ፕሮግራሞች

ስልክን እና የፖስታ መልዕክትን ከጓደኞችህ እና ከቤተሰቦችህ ጋር ለመገናኘት እንደምትጠቀምበት ሁሉ ኮምፒውተርንም ከሰዎች ጋር ለመገናኘት ልትጠቀምበት ትችላለህ። ኮምፒውተሮች በዲጂታል ቅርጸት መልዕክቶችን ከሌሎች ሰዎች ጋር ለመላላክ እና ለመቀበል የሚያስችሉ የመገናኛ ፕሮግራሞች የሚባሉ ልዩ ፕሮግራሞች አሏቸው።

ከታች ያለው ሰንጠረዥ የተለያዩ የመገናኛ ፕሮግራም ዓይነቶችን እና ጥቅማቸውን ይገልጻል።

የሚከተለው ሰንጠረዥ የመስመር ላይ ተንቀሳቃሽ ማስረጃን ይዟል።

የኢ-ሜይል መልዕክቶችን ለመላክ የሚጠቅሙ ፕሮግራሞች

የኢ-ሜይል መልዕክቶችን መላክ በአንድ ኮምፒውተር ላይ ካለ ተጠቃሚ እና በሌላ ኮምፒውተር ላይ ከሚገኝ ተጠቃሚ ጋር ያለ የመልዕክት ልውውጥ ነው። ይህ ልውውጥ በአንድ አካባቢ ውስጥ ወይም ከአንድ የሃገር ክፍል ወደ ሌላ ሊሆን ይችላል። በቀን ውስጥ በማንኛውም ጊዜ በርካታ የኢ-ሜይል መልዕክቶች መላክ ወይም የኢ-ሜይል መልዕክቶችን ከአንድ ወይም ከብዙ ሰዎች መቀበል ትችላለህ።

የኢ-ሜይል መልዕክቶችን ለመላክ የበየነመረብ ግንኙነት እና የኢ-ሜይል መለያ ያስፈልግሃል። ይህ የበይነመረብ ግንኙነት የሚቀርበው በበይነመረብ አገልግሎት አቅራቢ (ISP) ነው። የኢ-ሜይል መለያ ለመፍጠር እንደ Windows ሜይል ያሉ ፕሮግራሞችን መጠቀም ትችላለህ።

የኢ-ሜይል መለያ ካለህ ፤ ይህ አካውንት የተጠቃሚስም@example.com (username@example.com) ጋር ይመሳሰላል። የተጠቃሚ ስም (username) የሚለው ያንተ ስም ፤ @ የሚለው የአት ምልክት ሲሆን ፤ ምሳሌ.ኮም (example.com) የሚለው ደግሞ የጎራ ስም ነው። የጎራ ስም የኢ-ሜይል መለያህ ያለበትን የድርጅት ስም እና የድርጅቱን ዓይነት ይገልጻል።

የኢ-ሜይል መለያ ከያዝክ በኋላ ኢ-ሜይል ልትልክለት የፈለከውን ሰው የኢ-ሜይል መለያ ማወቅ ያስፈልግሃል።

በኢ-ሜይል ጽሁፍም ሆነ ስዕሎችን መላክ ትችላለህ ፤ ነገር ግን ይህ በሚኖርህ የአገልግሎት ዓይነት እና በምትልከው የምስል ዓይነት በመሳሰሉት ሌሎች ምክንያቶች ይወሰናል።

ኢ-ሜይል መልዕክቶችን መላክ እና መቀበል ከሌላ ከማንኛውም ሰው ጋር በቅጽበት የሚደረግ ግንኙነት ነው። ኢ-ሜይል ለመላክ እና ለመቀበል ጥቂት ሰነዶችን ብቻ ይፈጃል። ይህም በበይነ መረቡ ግንኙነት ፍጥነት ላይ የተመሰረተ ነው።

የሚከተለው ሰንጠረዥ የመስመር ላይ ስዕላዊ ማስረጃን ይዟል።

ቻት ለማድረግ የሚያስፈልጉ ፕሮግራሞች

ሌላው የመገናኛ ዓይነት ወዲያውኑ መልዕክቶችን መላክ እና መቀበል የሚያስችልህ የቻት ፕሮግራም ነው። ከብዙ ሰዎች ጋር በተመሳሳይ ሰዓት ለመገናኘት ቻት ፕሮግራምን መጠቀም ትችላለህ። ብዙ ጊዜ የምንጠቀምበት የመገናኛ ፕሮግራም Windows Live Messenger ነው።

ከአንድ ሰው ጋር ቻት በምታደርግበት ጊዜ ቤላኛው ጫፍ ያለው ይህ ሰው መልዕክትህን ወዲያውኑ ይቀበላል።

በቻት ውስጥ ቻት ከምታደርገው ሰው ጋር ማውራትም ትችላለህ ፤ ይህ የድምጽ ቻት ይባላል።

ሌላው የቻት አይነት ደግሞ እያወራኸው ያለውን ሰው እንድታይ ያስችልሃል። ይህን ለማድረግ ዌብካም የሚባል መሳሪያ ያስፈልግሃል።

በተጨማሪም Windows Live Messengerን በመጠቀም ስዕሎችን እና ሌሎችን መጋራት ትችላለህ።

ርዕስ፡-

የትምህርታዊ እና መዝናኛ ፕሮግራሞች

አዲስ ቋንቋ ልትማር የምትፈልግበትን አንድ ሁኔታ ተመልከት። ነገር ግን በአቅራቢያህ ቋንቋውን ሊያስተምር የሚችል ምንም ትምህርት ቤት የለም። ትምህርታዊ ሶፍትዌር ፕሮግራምን በመጠቀም ኮምፒውተር አዲሱን ቋንቋ እንድትማር ሊረዳህ ይችላል። የትምህርት ሶፍትዌር ፕሮግራሞች ትምህርቱን የሚስብ ለማድረግ ብዙ ጊዜ የድምጽ ምስል ቅንብርን እና ጨዋታዎችን/ጌሞችን ይጠቀማሉ።

ትምህርታዊ ሶፍትዌር በመማሪያ ክፍሎች ፣ በቢሮዎች እና በቤት ውስጥ አገልግሎት ይሰጣሉ። ትምህርታዊ ሶፍትዌር በልዩ ልዩ ርዕሶች በተለያዩ የዕድሜ ክልል ውስጥ ላሉ ሰዎች አንዲጠቅም ተደርጎ ተዘጋጅቶ ይገኛል። ለምሳሌ Microsoft Encarta በሲዲ-ሮም እና በዲቪዲ-ሮም የሚኝ በሰፊው ጥቅም ላይ የዋለ ዲጂታል ኢንሳይክሎፒዲያ ነው።

ኮምፒውተሮችን እንደ መዝናኛ ምንጭም ልትጠቀምባቸው ትችላለህ። የመዝናኛ ሶፍትዌርን ጌሞችን ለመጫወት ፣ መዝሊቃ ለማዳመጥ ፣ መዝሊቃ ለመቅዳት ፣ ስዕል ለመሳል እና ፊልሞችን በኮምፒውተር ላይ ለማየት መጠቀም ትችላለህ። መዝሊቃን ለማዳመጥ ፣ ፊልሞችን እና የመዝሊቃ ቪዲዮዎችን ለማየት የሚያስችሉትን የቪዲዮ ሲዲዎች እና ዲቪዲዎች በሙሉ ለመዝናናት የምንጠቀምባቸው የመዝናኛ ሶፍትዌር ፕሮግራሞች ናቸው።

ርዕስ:- ግለ ሙከራ ለትምህርት ክፍል:- የኮምፒውተር አቅም እና ባህሪያት

ጥያቄ 1

ከሚከተሉት ውስጥ ከዲስክቶፕ ኮምፒውተሮች ጋር ሲወዳደር ለላፕቶፕ ኮምፒውተሮች እውነት የሆነው የቱ ነው?

ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።

☐	ባጠቃላይ ለተመሳሳይ ሃርድዌር ተጨማሪ ያስከፍላሉ።
☐	ያነሰ ኃይል ይጠቀማሉ።
☐	ጥሩ የጉዞ አጋዦች ናቸው።
☐	ለማሻሻል ይቀላሉ።

ጥያቄ 2

ከሚከተሉት ውስጥ ስለ ራም ትክክለኛ የሆነ ዓረፍተ ነገር የቱ ነው?

ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።

☐	መጠኑ የኮምፒውተሩ አቅም ላይ ተጽዕኖ ያደርጋል።
☐	ይዘቶቹ የማይጠፉ ወይም ቋሚ ናቸው።
☐	ከማከማቻ ማህደረ ትውስታዎች ጋር ሲወዳደር ያነሰ ፈልጎ የማግኘት ፍጥነት አለው።
☐	ንቁ የሆነ ውሂብን እና ፕሮግራምን ያከማቻል።

ጥያቄ 3

ከሚከተሉት ፕሮግራሞች ውስጥ የግል እና ሙያዊ ስነዶችን ለማዘጋጀት ልትጠቀምበት የሚገባው የቱ ነው?

ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።

☐	Word 2007
☐	Paint
☐	PowerPoint 2007
☐	Excel 2007

ማስታወሻ:- ትክክለኛዎቹ መልሶች በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

መልስ 1	
ከሚከተሉት ውስጥ ከዲስክቶፕ ኮምፒውተሮች ጋር ሲወዳደር ለላፕቶፕ ኮምፒውተሮች እውነት የሆነው የቱ ነው?	
ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።	
	ባጠቃላይ ለተመሳሳይ ሃርድዌር ተጨማሪ ያስከፍላሉ።
	ያነሰ ኃይል ይጠቀማሉ።
	ጥሩ የጉዞ አጋዦች ናቸው።
	ለማሻሻል ይቀላሉ።

መልስ 2	
ከሚከተሉት ውስጥ ስለ ራም ትክክለኛ የሆነ ዓረፍተ ነገር የቱ ነው?	
ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።	
	መጠኑ የኮምፒውተሩ አቅም ላይ ተጽዕኖ ያደርጋል።
	ይዘቶቹ የማይጠፉ ወይም ቋሚ ናቸው።
	ከማከማቻ ማህደረ ትውስታዎች ጋር ሲወዳደር ያነሰ ፊልን የማግኘት ፍጥነት አለው።
	ንቁ የሆነ ውሂብን እና ፕሮግራምን ያከማቻል።

መልስ 3	
ከሚከተሉት ፕሮግራሞች ውስጥ የግል እና ሙያዊ ስነዶችን ለማዘጋጀት ልትጠቀምበት የሚገባው የቱ ነው?	
ሊሆኑ የሚችሉትን ሁሉ ምረጥ።	
	Word 2007
	Paint
	PowerPoint 2007
	Excel 2007

ክፍል ትምህርት 4

የኮምፒውተር ሥርዓተ ክወና

የትምህርት ክፍል ይዘቶች

	የስራዓተ ክወና ጥቅሞች
	የWindows 7 ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) መግቢያ
	የጀምር ምናሌ አማራጮች
	Windowsን መሰረት ካደረጉ ፕሮግራሞች ጋር መስራት
	ፋይሎች እና አቃፊዎችን ማደራጀት
	መሰረታዊ የፋይል ክንውኖችን መተግበር
	ግለ መከራ

የትምህርት ክፍል መግቢያ

ስርዓተ ክወና አራት ዋና ዋና ጥቅሞችን ይሰጣል። ስርዓተ ክወና ከኮምፒውተሩ ጋር የተገናኘ ሃርድዌርን ይቆጣጠራል እንዲሁም ያስተዳድራል፤ ኮምፒውተሩ ላይ እየሰሩ ያሉ ፕሮግራሞች ሃርድዌር መጠቀም እንዲችሉ ይረዳል፤ ፋይል እና አቃፊ በኮምፒውተር ላይ ለማቀናበር እና ለመቆጣጠር ይረዳል፤ ከሃርድዌር፣ ከራሱ ከስርዓተ ክወናው እና ከሌላ ፕሮግራሞች ጋር ለመገናኘት የሚያስችል የተጠቃሚ በይነ ገጽም ያቀርባል።

የትምህርት ክፍል ዓላማዎች

ይህን የትምህርት ክፍል ከጨረስክ በኋላ፡-

- ስርዓተ ክወናን ዋና ዋና ጥቅሞች ማብራራት፤
- የWindows 7ን ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) ክፍሎችን መለየት፤
- በWindows 7 ጀምር ምናሌ ላይ የሚገኙ አማራጮችን ማብራራት፤
- በፕሮግራሞች ውስጥ ከWindows 7 ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) ጋር መስራት፤
- በWindows Explorer ላይ ፋይሎችን እና አቃፊዎችን መቆጣጠር እና
- መሰረታዊ የፋይል ክንውኖችን መተግበር ትችላለህ።

ርዕስ፡-

የስራዓተ ክወና ጥቅሞች

ስርዓተ ክወና ፕሮግራሞች እርስ በርሳቸው እንዴት እንደሚሰሩ እና ከኮምፒውተሩ ሃርድዌር ጋር እንዴት እንደሚገናኙ የሚቆጣጠር ነው። በተጨማሪም በማከማቻ መሳሪያዎች ላይ ውሂብ እንዴት እንደሚከማች የሚወስነውን የፋይል ስርዓት የሚፈጥር ነው።

የስርዓተ ክወና ብቃት የሚወስነው በአንድ ጊዜ ማስተላለፍ በሚችለው የቢት ብዛት ላይ ነው። ቀድሞ የነበሩ ስርዓተ ክወናዎች በአንድ ጊዜ 8 ቢቶችን ማስተላለፍ ይችሉ ስለነበር የ8 ቢት ስርዓተ ክወናዎች ተብለው ይጠሩ ነበር። ነገር ግን በስዕላዊ የተጠቃሚ ቢይነገጽ (GUI) መምጣት ምክንያት ባለ 16 ቢት ስርዓተ ክወናዎች ተፈጠሩ። አንደ Windows 7 ያሉ ስርዓተ ክወናዎች ስርዓቱ ባለው ሃርድዌር መሰረት በአንድ ጊዜ ከ32 ቢት እስከ 64 ቢት ውሂብ ማስተላለፍ ይችላሉ።

አንደ Windows 7 ያሉ ስርዓተ ክወናዎች በቀላሉ ለኮምፒውተሩ ትዕዛዝ መስጠት የሚያስችል ስዕላዊ የተጠቃሚ ቢይነገጽ (GUI) አቅርቦታል። ቀጥሎ ያለው ስንጠረዥ የስርዓተ ክወና ጥቅሞችን ይገልጻል።

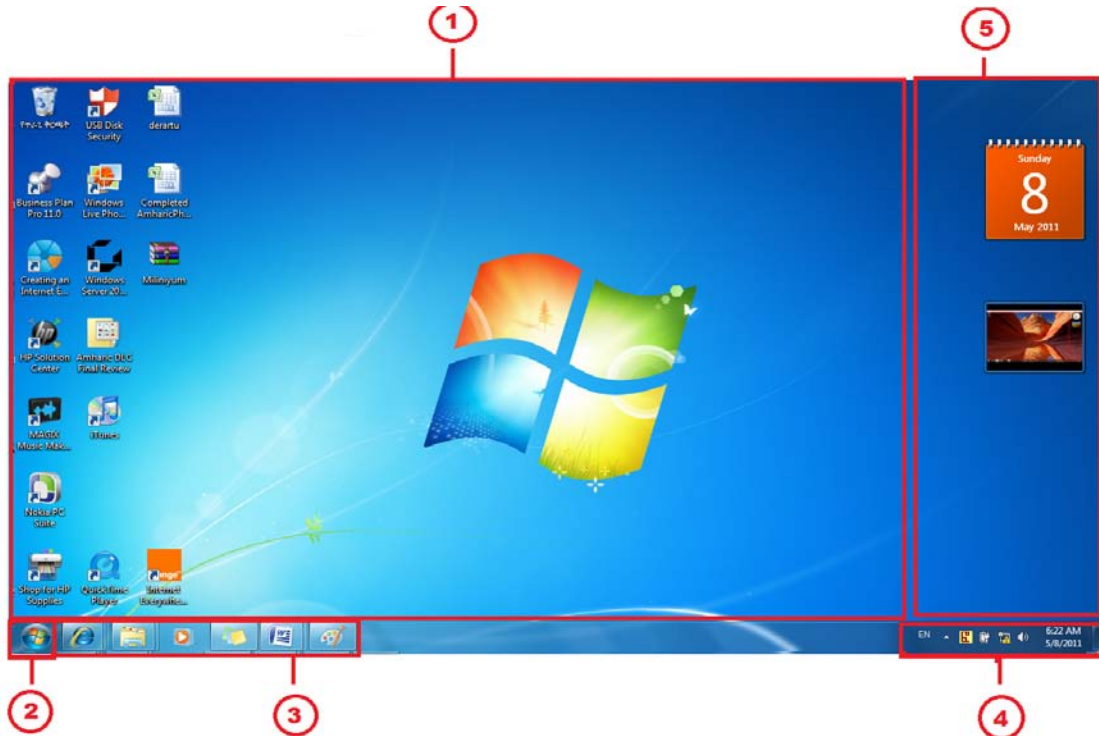
ጥቅም	መግለጫ	
የተጠቃሚ ቢይነገጽ ያቀርባሉ	አብዛኞቹ ስርዓተ ክወናዎች ከኮምፒውተሩ ጋር መግባባት የሚያስችሉህን እንደ አዶ እና ምናሌ ያሉ የሚታዩ ክፍሎችን አቅርቦታል። መዳፊትን በመጠቀም አዶን መምረጥ እና ትዕዛዝ መስጠት ትችላለህ። ለምሳሌ ሁለት ጊዜ ጠቅ በማድረግ አንድን ፋይል አግባብ ባለው ፕሮግራም እንዲከፈት ማድረግ ትችላለህ።	
ስርዓትን ለማወቀር መገልገያዎችን ያቀርባል	GUI ስርዓተ ክወና ኮምፒውተርህን ለማወቀር የሚረዱ ለአጠቃቀም ቀላል የሆኑ መገልገያዎችን ያቀርባል። እነዚህ መገልገያዎች ትናንሽ ፕሮግራሞች ሲሆኑ ከአውታረመረብ ጋር መያያዝ ፣ ንብረቶችን መቆጣጠር እና አዳዲስ ፕሮግራሞችን ኮምፒውተርህ ላይ ማከል የመሳሰሉትን ውስን ተግባሮች ለመፈጸም ይረዱሃል። ለምሳሌ Windows 7 አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችህን እንድታስቀምጥ የምትኬ መያዣ ፕሮግራም አቅርቧል።	
የኮምፒውተር ንብረቶችን ለመቆጣጠር ይረዳል	ስርዓተ ክወና ሃርድዌርን ለመቆጣጠር ይረዳል። ፕሮግራሞች ከስርዓተ ክወና ጋር የሚገናኙት እንደ ሲፒዩ ካል አስፈላጊ ሃርድዌር ጋር የሚፈለግ ተግባርን ለመፈጸም አብሮ ለመስራት ነው።	
የተጠቃሚን ወደ ኮምፒውተር መዳረስ በመቆጣጠር የውሂብን ደህንነት ለመጠበቅ ይረዳል	ሥርዓተ ክወና የውሂብን ደህንነት ለመጠበቅ ያስችልሃል። ኮምፒውተርህን እና በኮምፒውተሩ ያሉ ንብረቶችን መዳረስን የመቆጣጠር መብቶችን ማረጋገጫ እና ፍቃድ እንድትሰጡ ያግዝሃል። ማረጋገጫ የኮምፒውተሩ ስርዓት የተጠቃሚን የመግቢያ መረጃ ትክክለኛነት የሚያረጋግጥበት ሂደት ነው። ስርዓተ ክወናው የተጠቃሚ ስም እና የይለፍ ቃል እንድትፈጥር ያግዝሃል በዚህም የፈጠርከውን የተጠቃሚ ስም እና የይለፍ ቃል የሚያውቁ ተጠቃሚዎች ብቻ የኮምፒውተርህን ንብረቶች መዳረስ እንዲችሉ ይሆናል። በተጨማሪም ከእያንዳንዱ ተጠቃሚ ጋር የተወሰኑ ፍቃዶችን ማቆራኘት ትችላለህ። ይህ ፍቃድ ተብሎ ይጠራል። ለምሳሌ ተጠቃሚዎች ካንተ ኮምፒውተር ላይ ሰነዶችን እንዳያትሙ መከልከል ትችላለህ።	

ርዕስ:-

የWindows 7 ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) መግቢያ

Windows 7 ኮምፒውተር ህጋዊ እንድትገባ የሚያግዝህን ብዙ ክፍሎች ያሉትን ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) አቅርቧል። GUI እንደ ዴስክቶፕ ፣ የተግባር አሞሌ ፣ የማሳወቂያ ቦታ ፣ ጀምር ምናሌ እና የጎን አሞሌ ያሉትን ያካታል።

ይህ ስዕላዊ መግለጫ የWindows 7 ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI) የተለያዩ ክፍሎች ይገልጻልናል።

1.	ዴስክቶፕ ወደ Windows 7 በምትገባበት ጊዜ ልታየው የምትችለው የማያሰክሪን ቦታ ነው። ፕሮግራሞችን ወይም አቃፊዎችን በምትከፍትበት ጊዜ በዴስክቶፕ ላይ ይታያሉ። ፕሮግራሞችን ፣ ፋይሎችን እና አቃፊዎችን በቀላሉ ማግኘት እንድትችል በዴስክቶፕ ላይ አዶዎች ማከማቸት ትችላለህ። አዶ ማለት አንድ ፕሮግራምን ፣ አቃፊን ወይም ፋይልን የሚወክል አነስተኛ ምስል ነው። ወደ Windows 7 በምትገባበት ጊዜ የጥራት ቅርጫት አዶ በዴስክቶፕ ላይ ይታያል። ፋይል እና አቃፊን በምታጠፋበት ጊዜ ጥራት ቅርጫት ውስጥ በጊዜያዊነት ያስቀምጣቸዋል። በዴስክቶፕ ላይ የመደብ ስዕል ወይም አቀማመጥን (ልጣፍ በመባል ይታወቃል) መለወጥ ትችላለህ። ልጣፍ ማስጌጫ ስለሆነ የWindows 7ን አሰራር አይቀረውም።
2.	በWindows 7 የጀምር አዝራር የጀምር ምናሌን ይከፍታል። በጀምር ምናሌ ላይ ያሉ ትዕዛዞችን ፕሮግራም ለማስጀመር ወይም ኮምፒውተሩን እንደገና ለማስጀመር ወይም ለማጥፋት ልትጠቀምባቸው ትችላለህ።
3.	የተግባር አሞሌ በአብዛኛው በማያው ግርጌ ላይ የሚገኝ ባለ አራት ማዕዘን አሞሌ ነው። ኮምፒውተር ላይ እየሰሩ ያሉ ፕሮግራሞችን ለመምረጥ የተግባር አሞሌን መጠቀም ትችላለህ። የተግባር አሞሌ ፕሮግራሞችን እንደ ተግባር አሞሌ አዝራር ያሳያል። በስዕሉ ላይ በተግባር አሞሌው ላይ የታየው Word 2007 ነው።
4.	የማሳወቂያ ቦታ ሰዓትን ፣ የድምጽ አድራሻን እና በኮምፒውተሩ ላይ እየሰሩ ያሉ አንዳንድ ፕሮግራሞችን አዶዎችን ያሳያል። ለምሳሌ:- የኢትሚ አቋራጭ አዶ አንድ ሰነድ ወደ ኢትሚው ከተላከ በኋላ በዚያ ይታያል። የማተም ስራው ከተጠናቀቀ በኋላ መልሶ ይጠፋል።
5.	የWindows የጎን አሞሌ መሳሪያዎችን ያሳያል - መግቢያ (ጋጂዎች) በመባልም ይታወቃሉ — ስለ አየር ሁኔታ ፣ ሰዓት ወይም ቀጠሮዎች አዳዲስ እና የዘመኑ መረጃዎችን ያቀርባል።

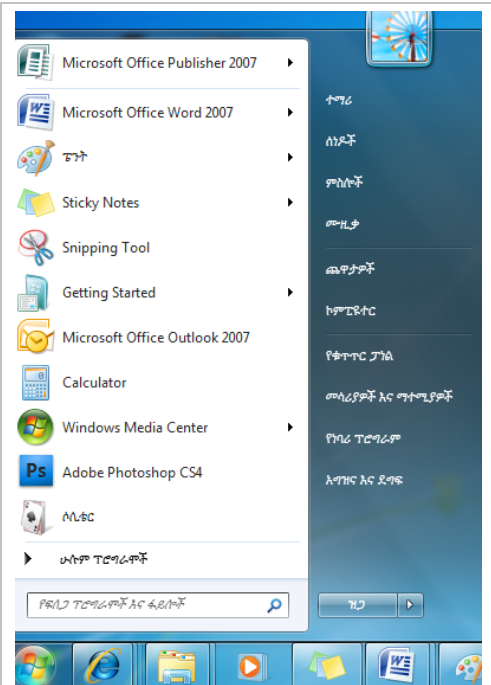

ርዕስ፡-

የጀምር ምናሌ አማራጮች

የጀምር ምናሌ ኮምፒውተርህ ላይ ለተጫኑት ፕሮግራሞች በሙሉ ማዕከላዊ አገናኛ ነው። የጀምር ምናሌ እነዚህን ፕሮግራሞች ለማሄድ ፣ ዓቃፊዎችን ለመክፈት እና የኮምፒውተርን ቅንጅቶች ለማስተካከል ልትጠቀምበት ትችላለህ። ጀምር ምናሌ ለሶስት ክፍሎች ይከፈላል።

- ትልቁ የግራ ክፍለ መቃን በኮምፒውተር ላይ የተጫኑ የፕሮግራሞችን አጭር ዝርዝር ያሳያል። በኮምፒውተርህ ላይ የተጫኑትን ሁሉንም የፕሮግራሞች ዝርዝር ለማየት ሁሉም ፕሮግራሞች የሚለው ላይ ጠቅ ማድረግ ትችላለህ። ማንኛውም አዲስ የምትጭነው ፕሮግራም ወዲያውኑ በፕሮግራሞች ዝርዝር ውስጥ ይጨምራል።
- የፍለጋ ጀምር ሳጥን በታችኛው የግራ ጠርዝ ላይ ይገኛል። ይህን የመፈለጊያ ሳጥን ተገቢውን የፍለጋ ቃል በመጻፍ ፋይሎችን ለማግኘት ወይም ፕሮግራሞችን ለመክፈት ልትጠቀምበት ትችላለህ። የፍለጋ ጀምር ሳጥን በኮምፒውተርህ ላይ ባሉት ሁሉም ፕሮግራሞች ፣ ፋይሎች እና አቃፊዎች ውስጥ ያለ ቃልን እንዲሁም የኢ-ሜይል መልዕክቶችን ፣ የተቀመጠህ ፈጣን መልዕክቶችን ፣ ቀጠሮዎችን እና እውቂያዎችን ጨምሮ ይፈልጋል።
- በቀኝ በኩል ያለው ክፍለ መቃን ላይ ያሉ የተለያዩ አገናኞችን አቃፊዎችን ፣ ፋይሎችን ፣ ቅንጅቶችን ፣ ባህሪያትን ለመዳረስ እና ኮምፒውተርህን ለመቆለፍ ፣ ዘግቶ ለመውጣት እና ለመዝጋት ልትጠቀምበት ትችላለህ። ለምሳሌ የሰነዶች አገናኝን - ሰነዶችህን የምታከማችበትን እና የምትጋራበትን አቃፊ ለመክፈት ልትጠቀምበት ትችላለህ። የመቆጣጠሪያ ፓኔል አገናኝን የመዋቅሩን ሰዓትና ቀን ለማስተካከል ፣ ፕሮግራሞችን ለማክል እና ለማስወገድ እንዲሁም የሃርድዌር እና ሶፍትዌር ችግሮችን ለመፍታት የመሳሰሉት የተለያዩ የስርዓተ ክወና እና የሃርድዌር ጉዳዮችን ለመቆጣጠር ልትጠቀምበት ትችላለህ። የእገዛ እና ድጋፍ አገናኝን ስለ ስርዓተ ክወናው የተለያዩ ጥያቄዎች በሚኖርህ ጊዜ መጠቀም ትችላለህ።

ርዕስ፡-

Windowsን መሰረት ካደረጉ ፕሮግራሞች ጋር መስራት

በWindows 7 መስኮት በማሳያ/ሞኒተር ላይ ፕሮግራሞችን የሚያሳይ ባለ አራት ጎን ቦታ ነው። እያንዳንዱ ፕሮግራም የራሱ የሆነ መስኮት አለው።

በዚህ ማስረጃ በWindows 7 ላይ ፕሮግራሞችን እንዴት እንደምትሰራባቸው ታያለህ።

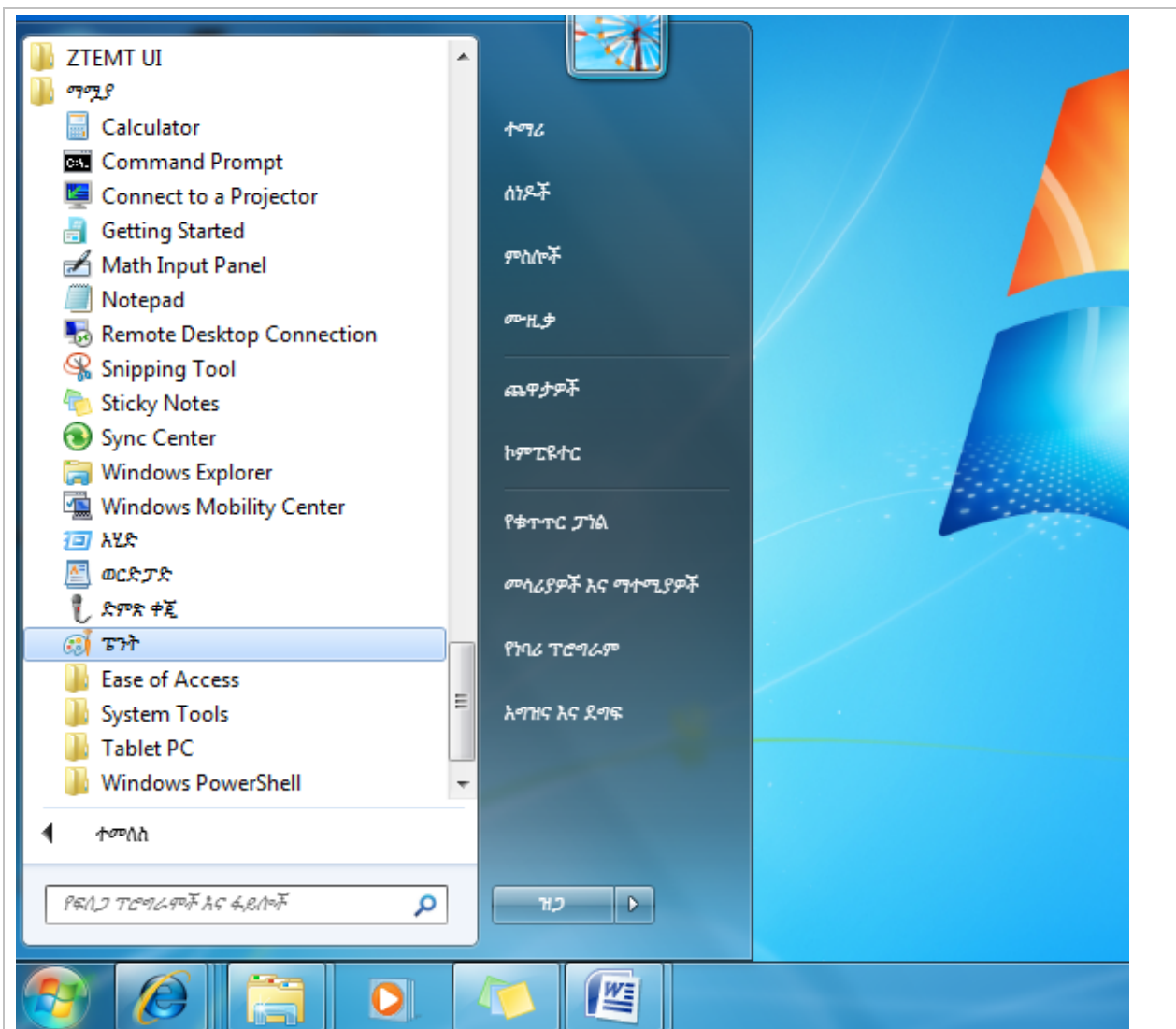
የሚከተለው ሰንጠረዥ የመስመር ላይ ደረጃዎች እና ማስረጃዎችን ገለፃ ይዟል።

የደረጃ ዝርዝር

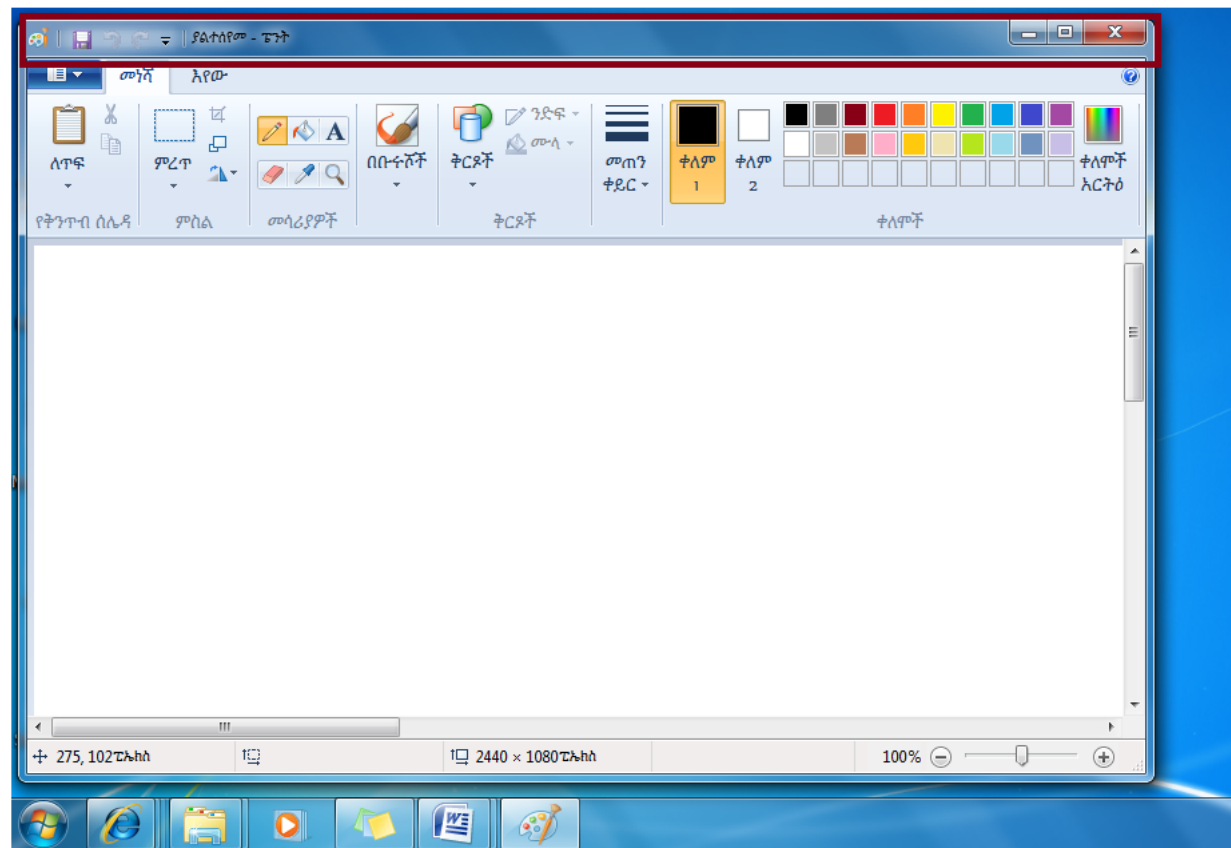
1	Windows መሰረት ካደረጉ ፕሮግራሞች ጋር መስራት።
2	ፔይንትን ለመጀመር የጀምር (Start) አዝራር ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ሁሉም ፕሮግራሞች (All Programs) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ማሟያዎች (Accessories) ላይ ጠቅ አድርግ እና ከዚያ ፔይንትን (Paint) ጠቅ አድርግ።
3	በፔይንት መስኮት ላይ የርዕስ አሞሌውን አስተውል።
4	የፔይንት መስኮትን ለማንቀሳቀስ የርዕስ አሞሌውን ጎትት።
5	በፔይንት መስኮት ላይ የምናሌ አሞሌውን አስተውል።
6	በፔይንት መስኮት ላይ የመሳሪያ ሳጥን (Tool Box) እና የቀለም ሳጥን (Color Box) የመሳሪያ አሞሌዎችን አስተውል።

7	በፔይንት መስኮት ዙሪያ ላይ ለመንቀሳቀስ አግድም መሹብለያ አሞሌን ወደ ቀኝ ጎትት እና አቀባዊ መሹብለያ አሞሌን ወደታች ጎትት።
8	የፔይንት መስኮትን ለማሳነስ አሳንስ (Minimize) አዝራርን ጠቅ አድርግ።
9	የፔይንት መስኮትን እነበረበት ለመመልስ በተግባር አሞሌ ላይ ርዕስ አልባ - ፔይንት (Untitled – Paint) አዝራርን ጠቅ አድርግ ።
10	የፔይንት መስኮትን ለማስፋት አስፋ (Maximize) አዝራርን ጠቅ አድርግ።
11	መስኮቱን ወደ መጀመሪያው መጠኑ ለመመለስ ወደታች መልስ (Restore Down) አዝራርን ጠቅ አድርግ።
12	የመስኮቱን መጠን ለማስተካከል ጠቋሚዋን በመስኮቱ ጦርዝ ወደ ሁለት-ራስ ቀስት አስክትቀየር ድረስ አንቀሳቅስና በመቀጠል መስኮቱን ጎትት።
13	የፔይንት መስኮትን ለመዝጋት ዝጋ (Close) አዝራርን ጠቅ አድርግ።

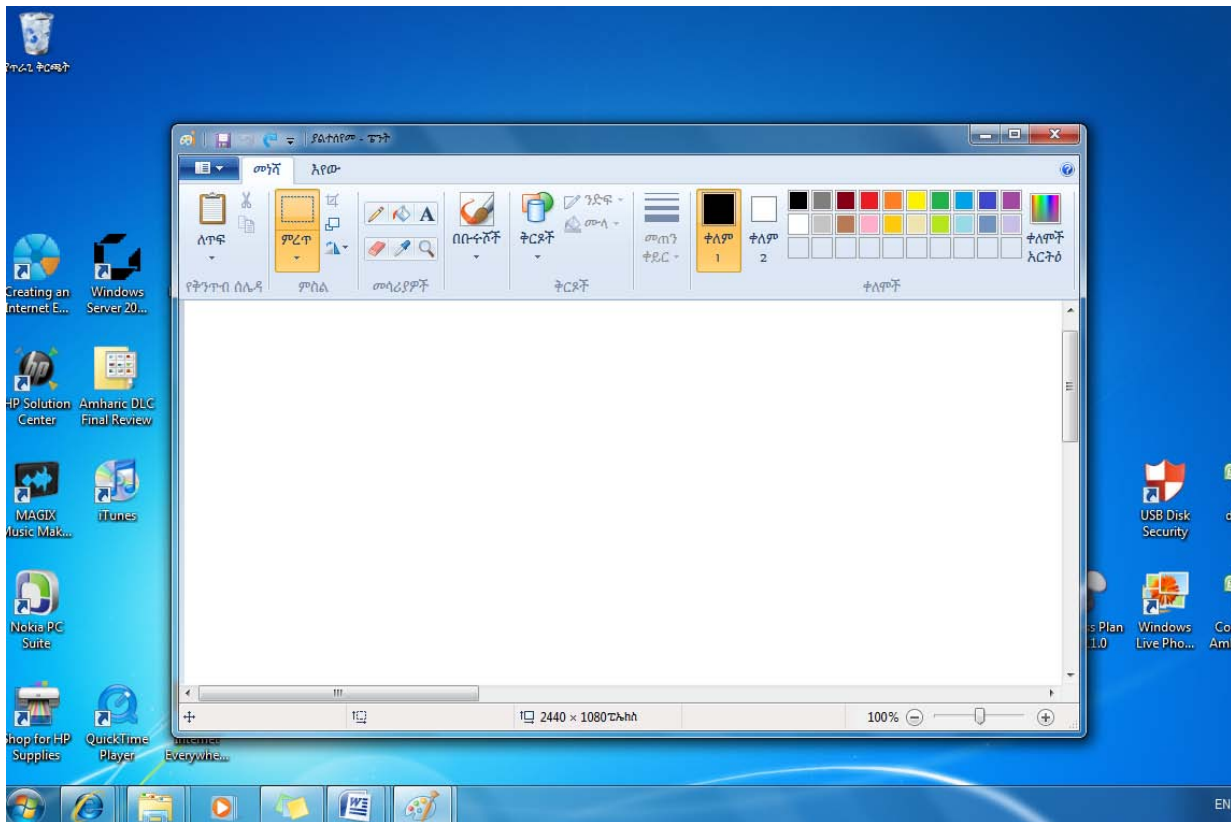
አስረጃ

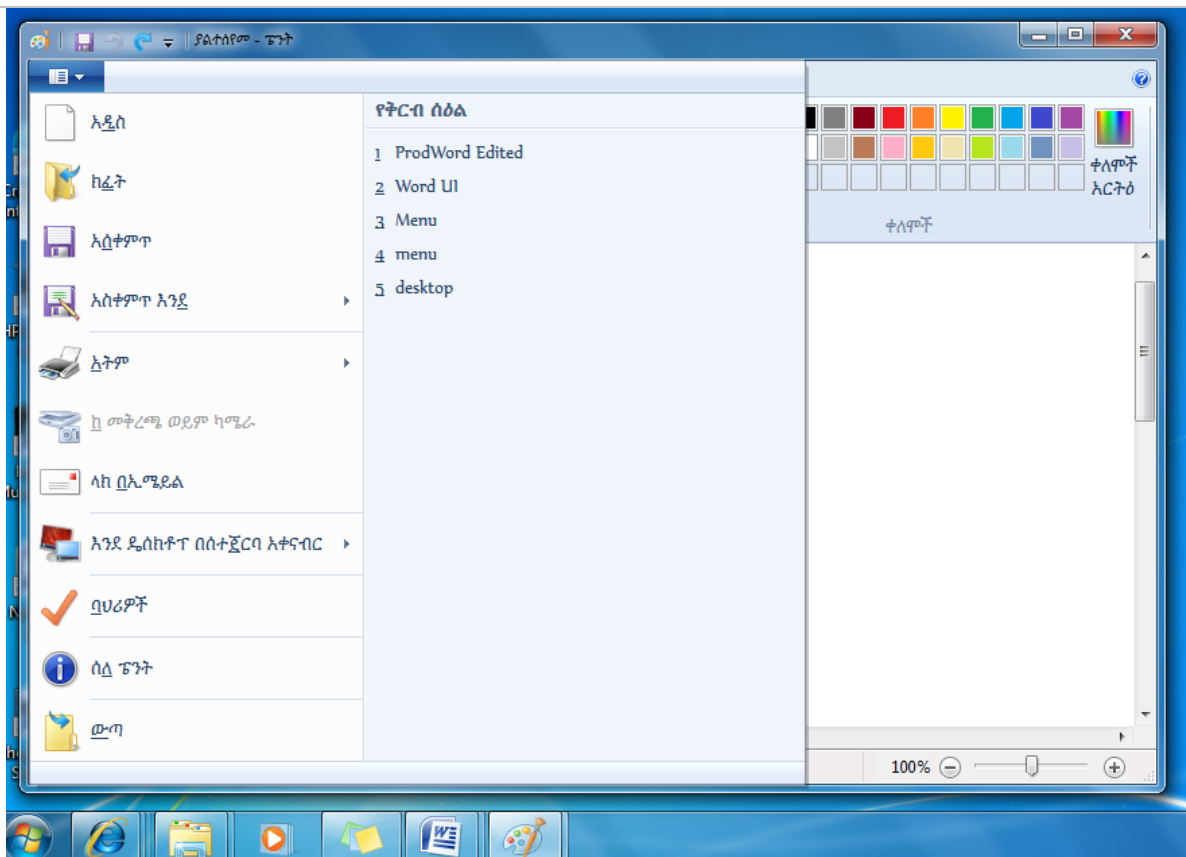
የWindows 7 የተጠቃሚ በይነገጽ ኮምፒውተርህን ለመቆጣጠር የሚያስችሉ የተግባር አሞሌ ፡ ምናሌዎች እና አዶዎች ቅንጅት ያቀርብልሃል። ምርጫዎችን ለመስራት እና ትዕዛዞችን ለማስጀመር የመዳፊት ጠቋሚን መጠቀም ትችላለህ። ለምሳሌ የፔይንት ፕሮግራምን ስትከፍት የፔይንት ፕሮግራም በመስኮቱ ላይ ይታያል።

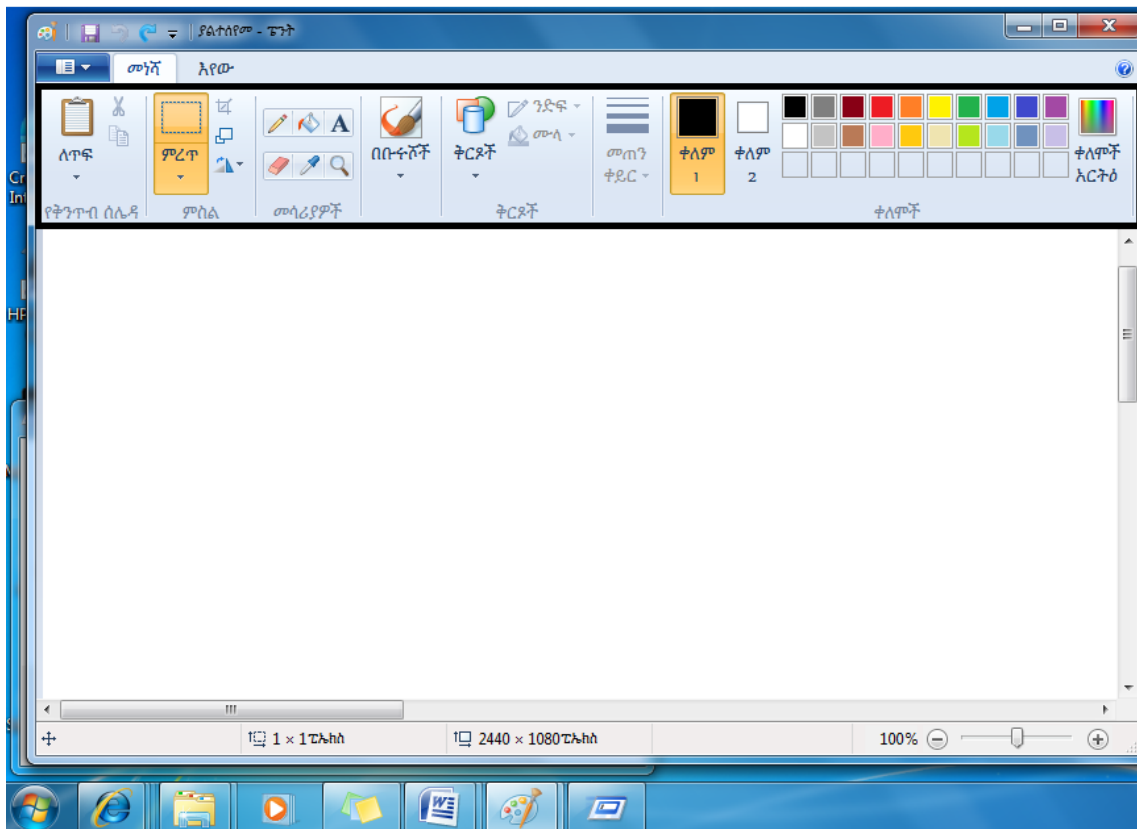
መስኮት የፕሮግራሙን ገጽታ እና ስራዎች ለመቆጣጠር የሚያስችሉ በርካታ ክፍሎች አሉት። የርዕስ አምሌ የመስኮቱን ስም ይይዛል።

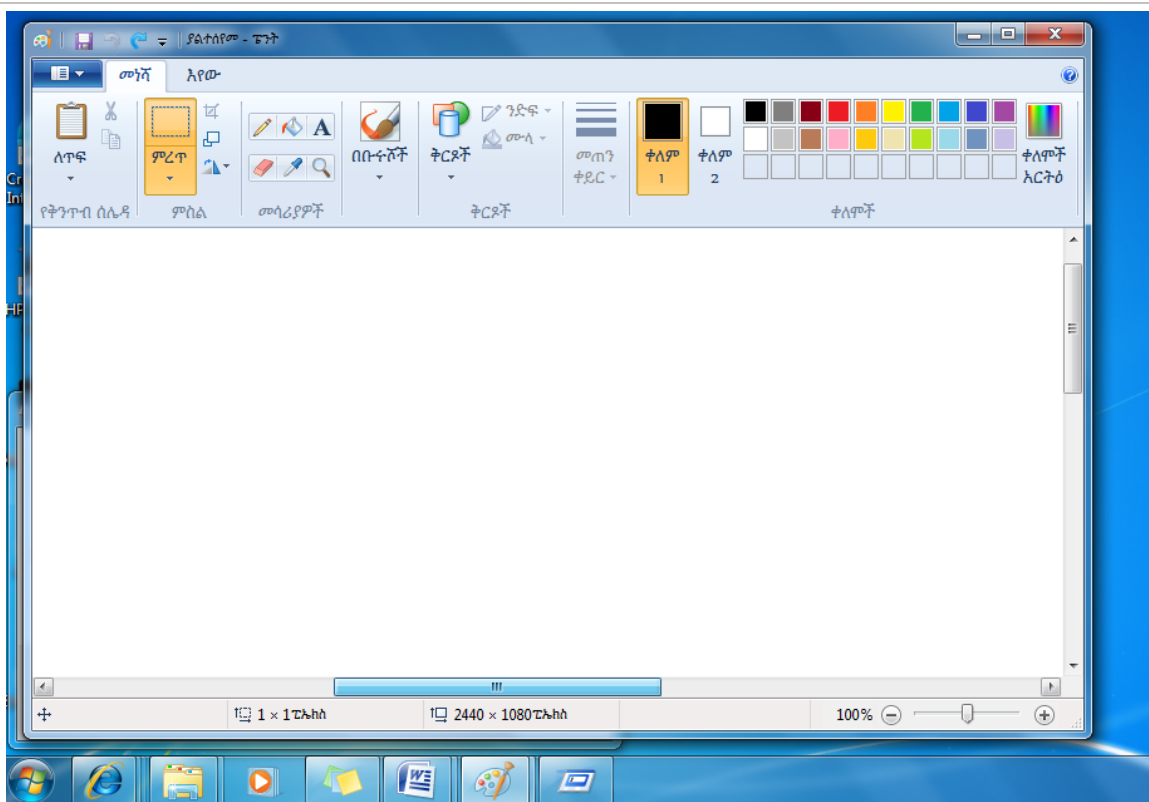
የርዕስ አምሌን ለመግለጽና መስኮቱን ወደ ፈለከው የማሳየው ስፍራ ላይ ለማንቀሳቀስ ጠቋሚን መጠቀም ትችላለህ።

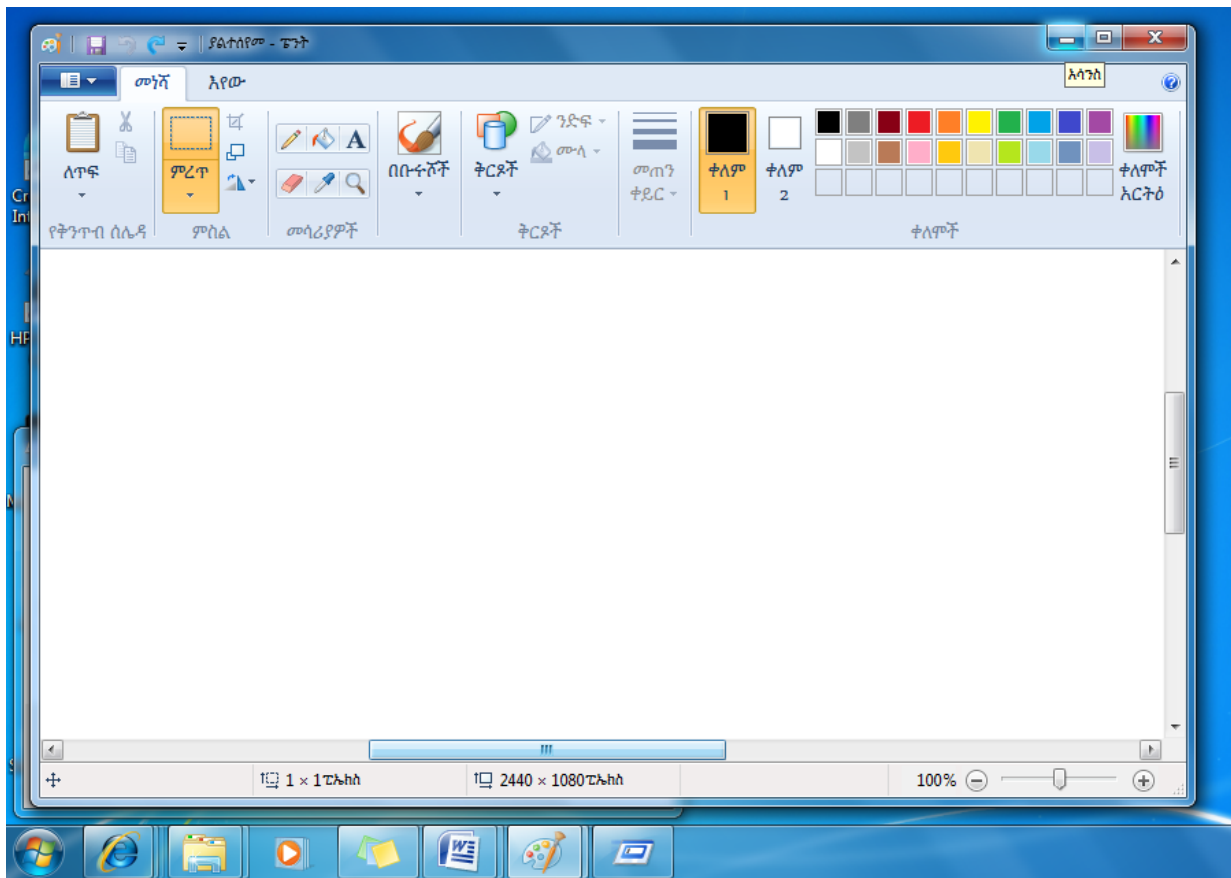
የምናሌ አሞሌ ባለ አራት ጎን አሞሌ ሲሆን ፣ ከፕሮግራሙ መስኮት ራስጌ ላይ ይገኛል። ምናሌዎች በፕሮግራሙ ውስጥ ብዙ ስራዎችን ለመስራት የሚጠቅሙ ትዕዛዞችን ይዘዋል። ለምሳሌ፡- አንድን ፋይል ለማስቀመጥ እና ለመክፈት በፋይል ምናሌ ላይ ያሉትን ትዕዛዞች መጠቀም ይቻላል።

የመሳሪያ አሞሌ አገልግሎት ወይም የቁም አገልግሎት ጥምር ነው። እነዚህን አገልግሎት ጠቅ በማድረግ ለፕሮግራሙ ትዕዛዞችን መስጠት ይቻላል።

በፕሮግራሙ መስኮት ላይ ወደ አግድም እና ቀጥታ ለመንቀሳቀስ የመሸብለያ አሞሌዎችን መጠቀም ይቻላል።

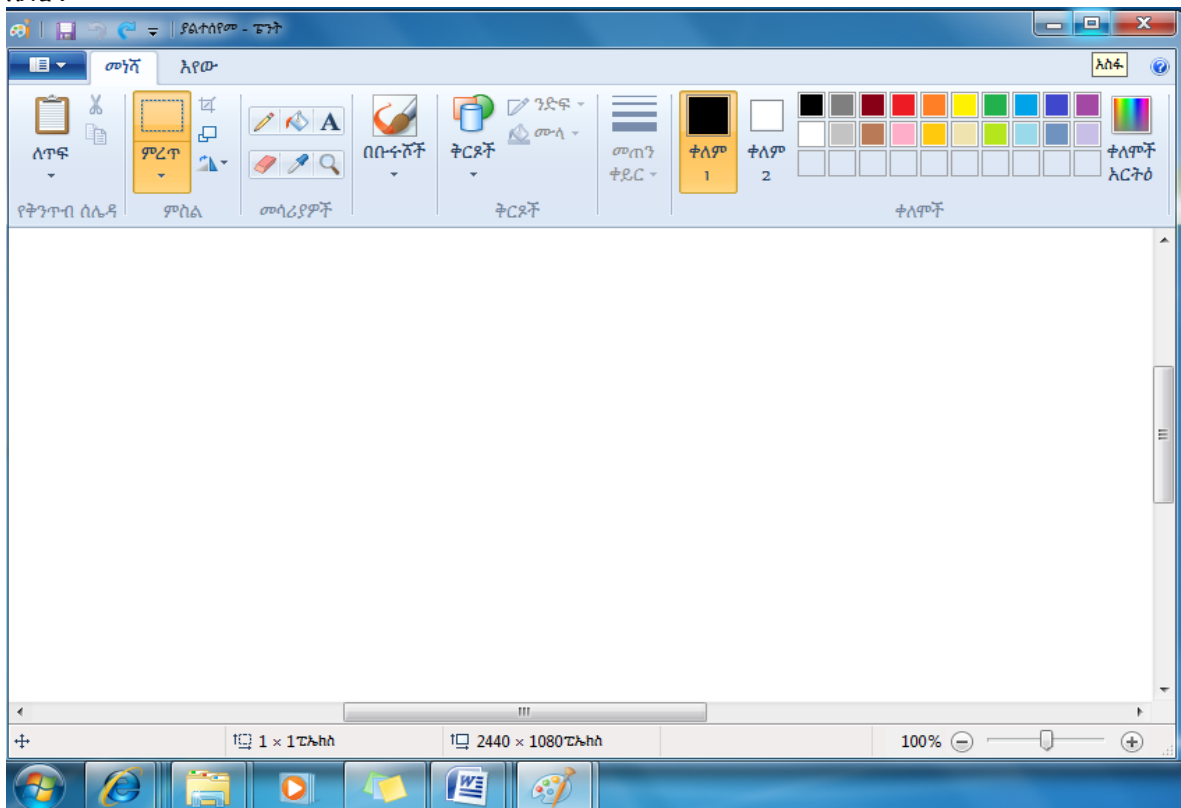

የመስኮቱን መጠን ለመቀነስ የአሳንስ አዝራርን ጠቅ ማድረግ ይቻላል። የአሳንስ መስኮትም በተግባር አሞሌ ላይ በአዝራር መልክ ይታያል።

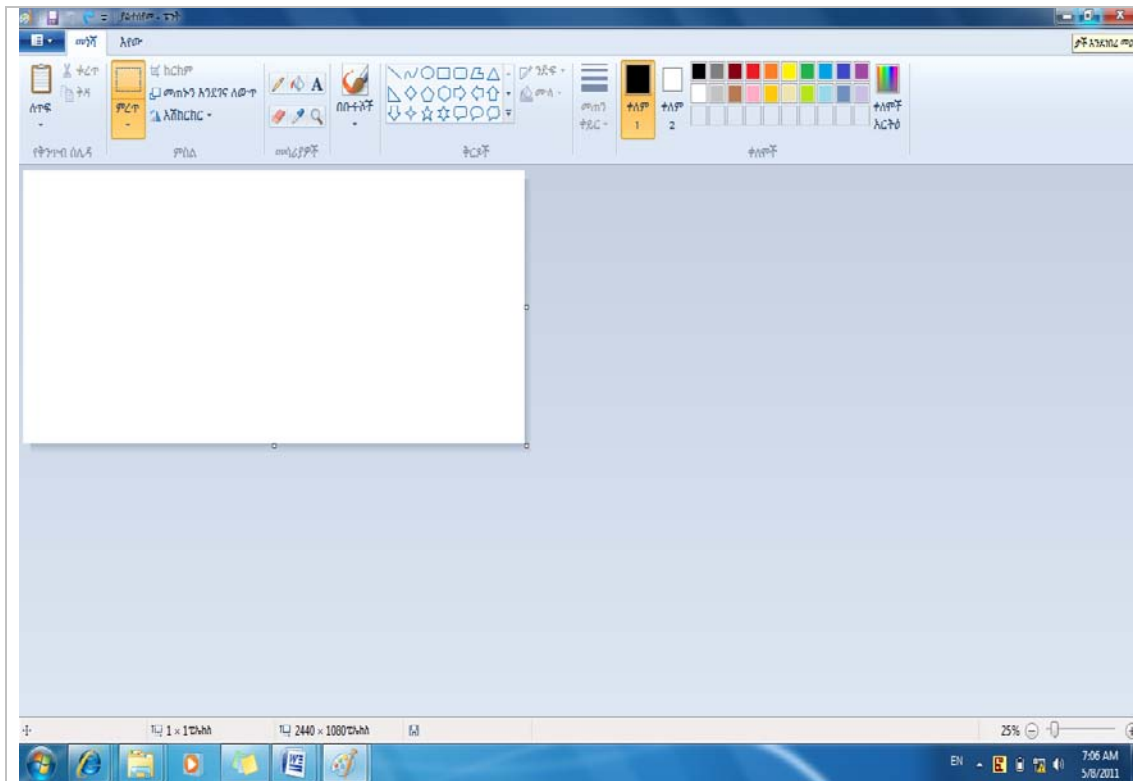

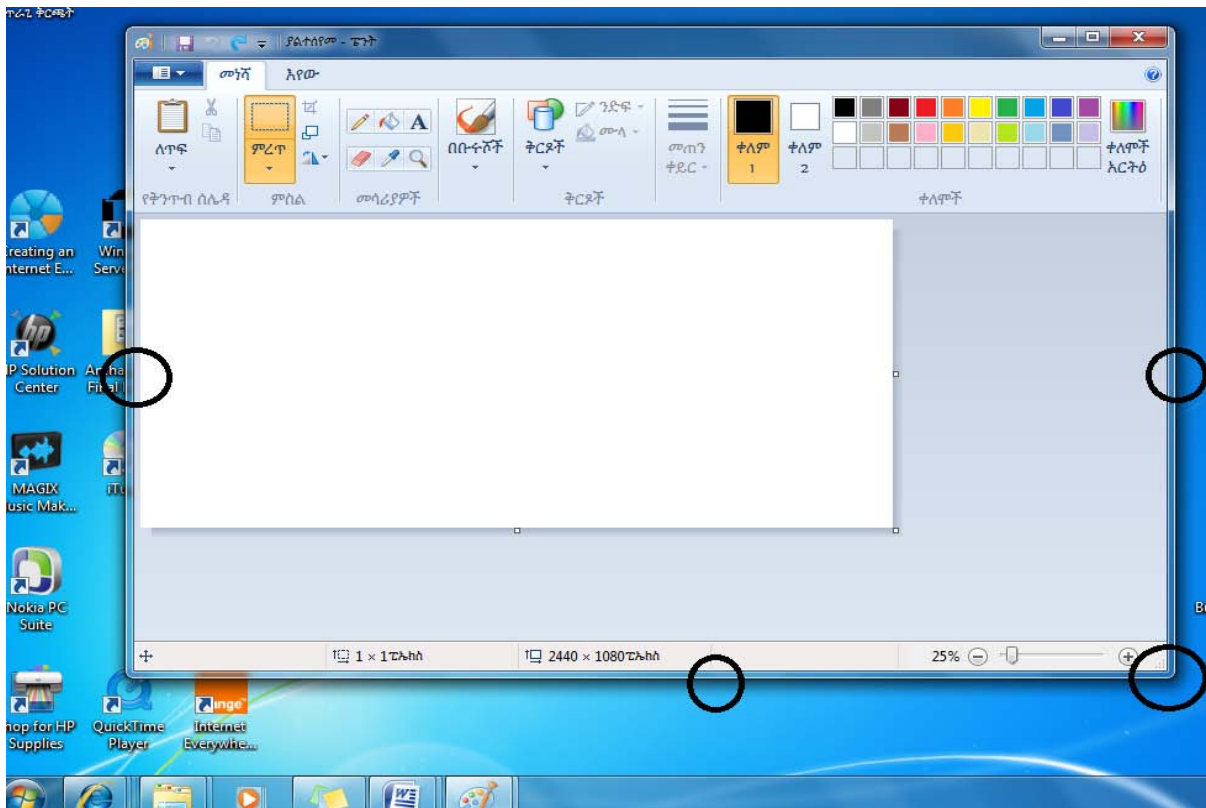
የፔይንት መስኮችን በቀድሞው መጠን ለመመልከት ፡ በታዓባር አሞሌ ላይ የሚገኘውን የፔይንት አዝራር ጠቅ አድርግ።

የፕሮግራሙን መስኮች ለማስፋት የአስፋ አዝራርን ጠቅ ማድረግ ይቻላል። ይህም መስኮቱ ሙሉ ለሙሉ ማሳያውን እንዲሸፍን ያደርጋል።

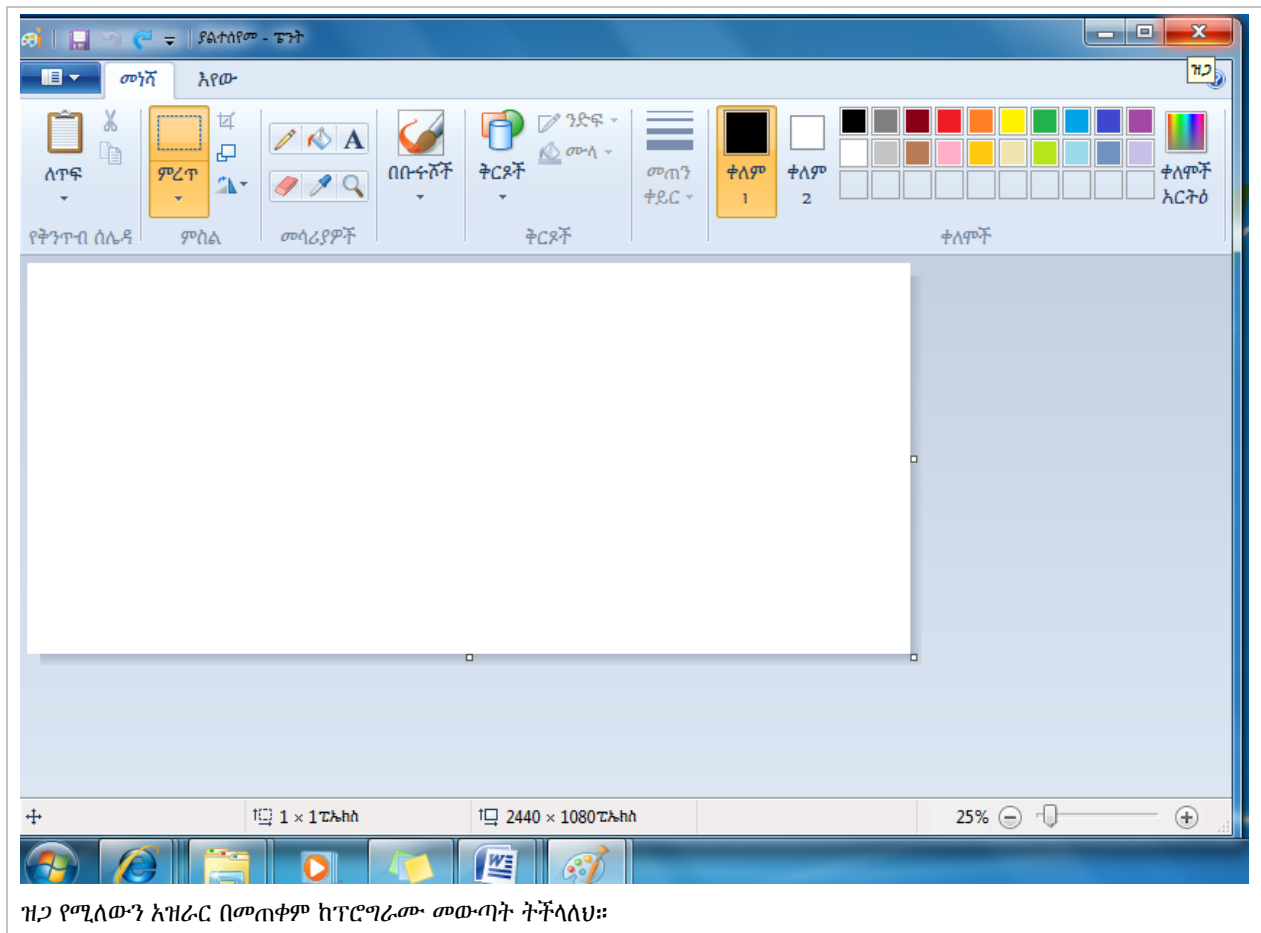

መስኮቱን እንዲሰፋ ካደረግህ በኋላ የአሰፋ አዝራር ወደ ወደታች መልስ አዝራር ይቀየራል። መስኮቱን ወደ መጀመሪያው መጠኑ ለመመለስ ወደታች መልስ አዝራርን ጠቅ ማድረግ ይቻላል።

ጠቋሚን ወደ መስኮቱ ጠርዝ በመውሰድ የመስኮቱን መጠን ማስተካከል ይቻላል። ጠቋሚዋ ወደ ሁለት-ራስ ቀስት ቅርጽ ትቀየራለች። ከዚያ መስኮቱን በመጎተት መጠኑን ማስተካከል ይቻላል። ነገር ግን ቀድሞውንም የሰፋ መስኮት መጠን ማስተካከል እንደማይቻል ማወቅ ተገቢ ነው።

ርዕስ:-

ፋይሎች እና አቃፊዎችን ማደራጀት

የአንድ የመጽሐፍ መሸጫ ሱቅ ባለቤት ነህ እንበል። ይህን የመጽሐፍ ሱቅ በብቃት ለማደራጀት ይረዳህ ዘንድ መጽሐፍቱን በዓይነት በዓይነታቸው (ለምሳሌ ልብ ወለድ ወይም ማኔጅመንት ብለህ) መመደብ ይጠበቅብሃል። ከዚያ በኋላ እነዚህን መጽሐፍት በተለያዩ የመጽሐፍ መደርደሪያ ክፍሎች ውስጥ አስተካክለህ ማስቀመጥ ትችላለህ። ለአያንዳንዱ ክፍል ስም ስለምትሰጠውም አንድን መጽሐፍ ፊልን ለማግኘት ቀላል ይሆንልሃል። በተመሳሳይ በWindows ስርዓተ ክወና ውስጥ ፋይሎችን በተገቢው አቃፊዎች ውስጥ አስተካክሎ ለማስቀመጥ Windows Explorerን ትጠቀማለህ። Windows Explorer ፋይሎችን እና አቃፊዎችን ፊልን ለማግኘት እና ለመክፈት የሚረዳ ፕሮግራም ነው።

በWindows 7 ውስጥ የሚገኘው የWindows Explorer መስኮት ክፍለ መቃን ተብለው በሚጠሩ ሁለት ክፍሎች የተከፈለ ነው። በግራ በኩል የሚገኘው ክፍለ መቃን የዳሰሳ ክፍለ መቃን ተብሎ የሚጠራ ሲሆን በኮምፒውተሪህ ላይ ያሉትን የአንፃራዊነት እና አቃፊዎች መዋቅር ያሳያል። በGUI በይነገጽ ውስጥ አቃፊ ለፕሮግራሞች እና ፋይሎች ማጠራቀሚያነት ያገለግላል። በማሳያ ላይም በፋይል አቃፊ አይደለም። በውስጡም ፋይሎችንና ተጨማሪ አቃፊዎችን መያዝ ይችላል። በቀኝ በኩል የሚገኘው ክፍለ መቃን ደግሞ የይዘት ክፍለ መቃን ተብሎ የሚጠራ ሲሆን የአንድ አንፃራዊ ወይም አቃፊን ይዘቶች ያሳያል። ከዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ከተዘረዘሩት አቃፊዎች በመምረጥ ይዘታቸውን በይዘት ክፍለ መቃን ውስጥ መመልከት ይቻላል።

በዚህ በምስል የተቀናበረ ቤተ መሰረ ውስጥ Windows Explorerን አቃፊን ለመዘርጋት ፣ አዲስ አቃፊ ለመፍጠር እና አቃፊን እንደገና ለመሰየም ትጠቀምበታለህ። ከዚህ በተጨማሪም Windows Explorerን ከአቃፊ ውስጥ ፋይል ለመቅዳት ፣ ፋይልን ለማንቀሳቀስ እና ፋይልን ለመሰረዝ ትጠቀምበታለህ።

የሚከተለው ሠንጠረዥ የመስመር ላይ የማሳያ ስርዓት አጠቃቀም ደረጃዎችን ይዟል።

ደረጃ 1
የተግባሮች (Activities) አቃፊን ለማየት ፣ የጀምር (Start) አዝራርን ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ሰነዶች (Documents) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 2
የዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊን ይዘቶች ለማየት ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ተግባሮች (Activities) ስር ፣ የዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊን ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 3
የዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊን ይዘቶች ቀለል ባለ ዝርዝር ለማየት ፣ የእይታዎች (Views) ቀስትን ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ዝርዝር (List) የሚለውን ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 4
በዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊ ውስጥ አዲስ አቃፊ ለመፍጠር ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ አዲስ አቃፊ (New Folder) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 5
አዲሱን አቃፊ ለመሰየም ፣ ለዚህ መልመጃ ሲባል ብቻ SPACEBAR በመጫን ስሙ እንዲፃፍ አድርግ ፣ ቀጥሎ ENTER ተጫን፡- :-
ደረጃ 6
የተግባሮች (Activities) አቃፊን ለመሰየም ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ተግባሮችን (Activities) ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ለዚህ መልመጃ ሲባል ብቻ SPACEBAR በመጫን ቀኝ-ጠቅ እንዲሆንልህ አድርግ።
ደረጃ 7
በአቋራጭ ምናሌ ውስጥ ፣ እንደገና ሰይም (Rename) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ለዚህ መልመጃ ሲባል ብቻ SPACEBAR በመጫን የአቃፊው ስም እንዲፃፍ አድርግ ፣ ቀጥሎ ENTER ተጫን።
ደረጃ 8
ፋይሉን ወደ አዲስ ስፍራ ለመውሰድ ፣ በይዘት ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ኢንሹራንስ ወኪል (Insurance Agency) ፋይልን ጠቅ አድርግ ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ቁረጥ (Cut) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 9
ፋይሉን ህጋዊ (Legal) አቃፊ ውስጥ ለመለጠፍ ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ህጋዊ (Legal) አቃፊን ጠቅ አድርግ ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ለጥፍ (Paste) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 10
ኢንሹራንስ ወኪል (Insurance Agency) ፋይል መወሰዱን ለማረጋገጥ ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ የፍቃደኝነት ተግባሮች (Volunteer Activities) አቃፊን ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 11
ፋይል ለመቅዳት ፣ በይዘት ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ማስታወሻዎች (Notes) ፋይልን ጠቅ አድርግ ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ቅዳ (Copy) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 12
ፋይሉን ለመለጠፍ ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ ወደ የዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊ ጠቁም ፣ የዕረፍት ጊዜ (Vacation) አቃፊ በስተግራ ያለውን ቀስት ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ አጭር ማስታወሻ (Memos) አቃፊን ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 13
አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ለጥፍ (Paste) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 14
Draft Garden Report ፋይልን ለመሰረዝ ፣ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ፣ Volunteer Activities አቃፊን ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 15
በይዘት ክፍ መቃን ውስጥ ፣ Draft Garden Report ፋይልን ጠቅ አድርግ ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ቀጥሎ ሰርዝ (Delete) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 16
ፋይሉን ወደ ጥራጊ ቅርጫት ለመላኩ ማረጋገጫ ለመስጠት ፣ በፋይል ሰርዝ (Delete File) የመልዕክት ሳጥን ውስጥ አዎ (Yes) ላይ ጠቅ አድርግ።

ርዕስ፡-

መሰረታዊ የፋይል ክንውኖችን መተግበር

ማንኛውም ፋይል ውሂብ በፋይል ውስጥ የሚከማችበትን መንገድ የሚገልጽ ተዛማጅ ቅርጸት አለው። የፋይል ቅርጸት የፋይሉን ስም ተያይዞ ከሚመጣው ነጥብ ተከትሎ በሚመጣህት ሦስት ወይም አራት ፊደሎች ይለያል። የሚከተሉት በብዛት የተለመዱት የፋይል ቅርጾች ናቸው።

- የWord ሰነዶች (.docx)
- ምስሎች (.gif and .jpg)
- ተፈጻሚ ፕሮግራሞች (.exe)
- መልቲሚዲያ ፋይሎች (.wma እና ሌሎች)

አንድ ፋይል በምንከፍትበት ጊዜ የፋይሉን ይዘቶች እንዲታዩ ለማድረግ ስርዓተ ክፍያው የፋይሉን ቅርጸት መሰረተ በማድረግ ተገቢውን ፕሮግራም ይመርጣል። ለምሳሌ የWord ሰነድን በምንከፍትበት ጊዜ ስርዓተ ክፍያው የሰነዱን ይዘቶች እንዲታዩ ለማድረግ የጽሁፍ አካሂደኛ ይከፍታል ለምሳሌ እንደ Word 2007 ።

በዚህ በምስል በተቀናበረ ቤተ-መከራ ውስጥ ፋይል ትፈጥርና ታስቀምጣለህ ፣ ፋይሉን ትከፍታለህ ፣ ፋይሉን ትሰርዛለህ እንዲሁም ፋይሉን እንበረበት ቦታ ትመልሳለህ።

የሚከተለው ሰንጠረዥ የመስመር ላይ የማሳያ ስርዓት አጠቃቀም ደረጃዎችን ያስረዳል።

ደረጃ 1
ኮምፒውተር ላይ የተጫነ ፕሮግራምን ለመመልከት ፣ ጀምር (Start) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ከዚያ ሁሉም ፕሮግራሞች (All Programs) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 2
WordPadን ለመክፈት ፣ ማሟያዎች (Accessories) ላይ ጠቅ አድርግ እና WordPad ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 3
በሰነዱ ውስጥ ጽሁፍ ለማክል ፣ በDocument - WordPad መስኮት ውስጥ ፣ ለዚህ መልመጃ ሲባል ብቻ ፣ ጽሁፉ እንዲፃፍልህ SPACEBAR ተጫን።
ደረጃ 4
ሰነዱን ለማስቀመጥ ፣ ፋይል (File) ምናሌ ላይ ጠቅ አድርግና ከዚያ አስቀምጥ እንደ... (Save As) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 5
ሰነዱን ለመሰየም ፣ በ አስቀምጥ እንደ... (Save As) ሳፀነ ተዋስኦ ውስጥ ፣ በፋይል ስም (File name) ሳጥን ውስጥ ፣ ለዚህ መልመጃ ሲባል ብቻ ፣ ስሙ እንዲፃፍልህ SPACEBAR ተጫን እና አስቀምጥ (Save) አዝራር ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 6
የናሙና ፋይልን ለመዝጋት ፣ ዝጋ (Close) አዝራር ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 7
የተለየ ፕሮግራም ለማየት ፣ ጀምር (Start) አዝራር ላይ ጠቅ አድርግና ከዚያ (ሁሉም ፕሮግራሞች) All Programs ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 8
Windows Explorer ለመክፈት ፣ ማሟያዎች (Accessories) ላይ ጠቅ አድርግና ከዚያ Windows Explorer ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 9
የናሙና ፋይልን ለመክፈት ፣ Sample ላይ ሁለቴ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 10
ፋይሉን ለመዝጋት ፣ ዝጋ (Close) አዝራር ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 11
የናሙና ፋይሉን ለመሰረዝ ፣ Sample የሚለው ፋይል መመረጡን እርግጠኛ ሁን ፣ አደራጅ (Organize) ላይ ጠቅ አድርግ ፣ ከዚያ ሰርዝ (Delete) ላይ ጠቅ አድርግ።
ደረጃ 12
ፋይሉን ወደ ጥራጊ ቅርጫት መውሰድ መፈለግህን ለማረጋገጥ ፣ ፋይል ሰርዝ (Delete File) በሚለው የመልእክት ሳጥን ውስጥ ፣ አዎ (Yes) ላይ ጠቅ አድርግ።

ደረጃ 13

Windows Explorerን ለመዝጋት ፣ **ዝጋ (Close)** አዝራር ላይ ጠቅ አድርግ።

ደረጃ 14

የናሙና ፋይሎች ወደነበረበት ቦታ ለመመለስ ፣ **የጥራ ጥርጫሬት (Recycle Bin)** ላይ ሁለቴ ጠቅ አድርግ።

ደረጃ 15

በጥራ ጥርጫሬት መስኮት ውስጥ ፣ **Sample** ላይ ጠቅ አድርግና ከዚያ **ይህን ንጥል እንበረበት መልስ (Restore this item)** ላይ ጠቅ አድርግ።

ርዕስ:-

ግለ መከራ ለትምህርት ክፍል:- የኮምፒውተር ስርዓተ ክፍል

እያንዳንዳቸው ጥንድ ዓረፍተ ነገሮች እውነት የሆነና ሐሰት የሆነ ዓረፍተ ነገር ይዘዋል። ከእያንዳንዳቸው ጥንድ ዓረፍተ ነገሮች እውነት የሆነውን ዓረፍተ ነገር በቀን በኩል በሚገኘው እውነት በሚለው አምድ ስር ባለው ሣጥን ውስጥ ምልክት አድርግ።

	ዓረፍተ ነገር	እውነት	ሐሰት
1	የተግባር አሞሌ የተከፈቱ ፕሮግራሞችን መስኮቶች የሚያመለክቱ አዝራሮችን ይዟል።		
2	የጎን አሞሌ የተከፈቱ ፕሮግራሞችን መስኮቶች የሚያመለክቱ አዝራሮችን ይዟል።		
3	የተሰጠ ፍቃድ የተለዩ ፍቃዶችን ከእያንዳንዱ የተጠቃሚ ስም ጋር ማጎዳኘት ነው።		
4	የ ትክክለኛነት ማረጋገጫ የተለዩ ፍቃዶችን ከእያንዳንዱ የተጠቃሚ ስም ጋር ማጎዳኘት ነው።		
5	ጀምር ምናል የዘመነ መረጃን የሚያቀርቡ መሳሪያዎችን ያሳያል።		
6	የጎን አሞሌ የዘመነ መረጃን የሚያቀርቡ መሳሪያዎችን ያሳያል።		
7	የአቃፊ ተዋረድ በይዘት ክፍለ መቃን ውስጥ ይታያል።		
8	የአቃፊ ተዋረድ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ይታያል።		
9	ፕሮግራሞችን ለማስወገድ የመቆጣጠሪያ ፓኔልን ተጠቀም።		
10	ፕሮግራሞችን ለማስወገድ የተግባር አሞሌን ተጠቀም።		
11	የፍሎፒ ዲስክ ይዘቶች በሰነዶች መስኮት ውስጥ ይገኛሉ።		
12	የፍሎፒ ዲስክ ይዘቶች በኮምፒውተር መስኮት ውስጥ ይገኛሉ።		
13	ሰነዶችህን ለማጋራት ሰነዶች አቃፊን ተጠቀም።		
14	ሰነዶችህን ለማጋራት አውታረመረብ አቃፊን ተጠቀም።		
15	አቃፊዎች ፋይሎችን ብቻ መያዝ ይችላሉ።		
16	አቃፊዎች ፋይሎችን እና ተጨማሪ አቃፊዎችን መያዝ ይችላሉ።		
17	ሰፍቶ ያለን መስኮት መጠን ማስተካከል አይቻልም።		
18	ሰፍቶ ያለን መስኮት መጠን ማስተካከል ይቻላል።		

ማስታወሻ:- ትክክለኛዎቹ መልሶች በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

ዓረፍተ ነገር		እውነት	ሐሰት
1	የተግባር አሞሌ የተከፈቱ ፕሮግራሞችን መስኮቶች የሚያመለክቱ አዝራሮችን ይዟል።	✓	
2	የጎን አሞሌ የተከፈቱ ፕሮግራሞችን መስኮቶች የሚያመለክቱ አዝራሮችን ይዟል።		✗
3	የተሰጠ ፍቃድ የተለዩ ፍቃዶችን ከእያንዳንዱ የተጠቃሚ ስም ጋር ማጎዳኘት ነው።	✓	
4	የ ትክክለኛነት ማረጋገጫ የተለዩ ፍቃዶችን ከእያንዳንዱ የተጠቃሚ ስም ጋር ማጎዳኘት ነው።		✗
5	ጀምር ምናል የዘመነ መረጃን የሚያቀርቡ መሳሪያዎችን ያሳያል።		✗
6	የጎን አሞሌ የዘመነ መረጃን የሚያቀርቡ መሳሪያዎችን ያሳያል።	✓	
7	የአቃፊ ተዋረድ በይዘት ክፍለ መቃን ውስጥ ይታያል።		✗
8	የአቃፊ ተዋረድ በዳሰሳ ክፍለ መቃን ውስጥ ይታያል።	✓	
9	ፕሮግራሞችን ለማስወገድ የመቆጣጠሪያ ፓኔልን ተጠቀም።	✓	
10	ፕሮግራሞችን ለማስወገድ የተግባር አሞሌን ተጠቀም።		✗
11	የፍሎፒ ዲስክ ይዘቶች በሰነዶች መስኮት ውስጥ ይገኛሉ።		✗
12	የፍሎፒ ዲስክ ይዘቶች በኮምፒውተር መስኮት ውስጥ ይገኛሉ።	✓	
13	ሰነዶችህን ለማጋራት ሰነዶች አቃፊን ተጠቀም።	✓	
14	ሰነዶችህን ለማጋራት አውታረመረብ አቃፊን ተጠቀም።		✗
15	አቃፊዎች ፋይሎችን ብቻ መያዝ ይችላሉ።		✗
16	አቃፊዎች ፋይሎችን እና ተጨማሪ አቃፊዎችን መያዝ ይችላሉ።	✓	
17	ሰፍቶ ያለን መስኮት መጠን ማስተካከል አይቻልም።	✓	
18	ሰፍቶ ያለን መስኮት መጠን ማስተካከል ይቻላል።		✗

ክፍል ትምህርት 5

የስራ ዕድሎች

የክፍል ትምህርቱ ይዘቶች

	የኮምፒውተር ስራ ተደረሽነት መረዳት
	የስራ ዕድሎች አጭር መግለጫ
	ግለ መከራ

የትምህርት ክፍሉ መግቢያ

ከእንግዲህ ኮምፒውተሮችን መጠቀም ለተወሰኑ የስራ መስኮች ብቻ የተገደበ አይሆንም። ኮምፒውተሮች ከቤት ውስጥ እስከ ትላልቅ የንግድ ስራዎች በየትኛውም ቦታ በማገልገል ላይ ይገኛሉ። ይህ ሰፊ የሆነ ኮምፒውተሮችን የመጠቀም ስርጭት በርካታ የስራ ዕድሎችን ፈጥሯል። በምትፈልገው የስራ መስክ እና ስለ ኮምፒውተር ባለህ የዕውቀት ደረጃ መሰረት ችሎታህን የሚመጥን ስራ መምረጥ ትችላለህ።

የትምህርት ክፍሉ ዓላማዎች

ይህን የትምህርት ክፍል ካጠናቀቅህ በኋላ:-

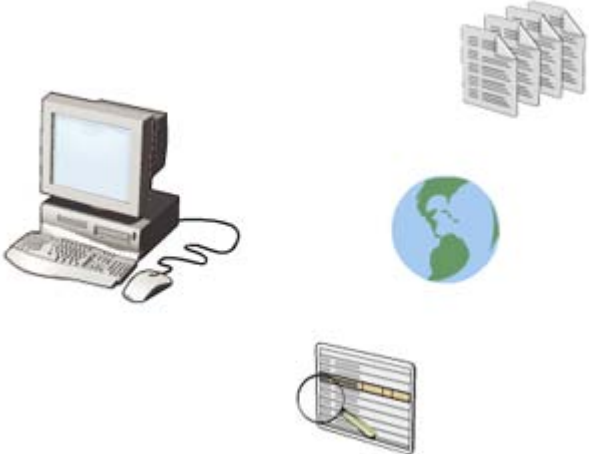
- ኮምፒውተሮች እንዴት በቀን ተቀን ህይወት ውስጥ ዋና ክፍል እየሆኑ እንደመጣህ መግለጽ ፤
- የኮምፒውተር ዕውቀት ላለው ሰው የተፈጠሩ የስራ ዕድሎችን መለየት ትችላለህ።

ርዕስ፡-

የኮምፒውተሮች ሰፊ ተደረሽነት መረዳት

የሚከተለው ሰንጠረዥ የመስመር ላይ እንቅስቃሴን ያስረዳል።

በአሁኑ ሰዓት ኮምፒውተሮችን በንግድ ስራ ውስጥ በስፋት እየተጠቀሙባቸው ይገኛሉ። መዝገቦችን ለመያዝ ፣ በሩቅ ቦታዎች ላይ ከሚገኙ ሰዎች ጋር መረጃ ለመለወጥና የየዕለት ግብይቶችን ለመመርመር ሪፖርቶችን ለማዘጋጀት ኮምፒውተሮችን መጠቀም ይቻላል። ከዚህ አልፎ ተርፎ ኮምፒውተሮችን በበይነመረብ ምርቶችን ለመሸመት እና ለመሸጥ መጠቀምም ይቻላል።

ኮምፒውተሮች የዕለት ሽያጮችን በመመርመር በብዛት የተሸጡትን ምርቶች እንድታውቅ ያስችሉሃል። ይህም በመሆኑ የሽያጭህን መረጃ ለመመርመር ረጃጅም የሂሳብ ስራዎችን በእጅ መስራት አይጠበቅብህም።

በዘመኑ የቴክኖሎጂ መሻሻሎች ምክንያት በአሁኑ ጊዜ የተለያዩ መደብሮች እንደ ባርኮድ ማንበቢያ የመሳሰሉ የኤሌክትሮኒክ መሳሪያዎችን በመጠቀም ላይ ናቸው። ባርኮድ የአንድ ምርትን ዋጋና መለያ የመሳሰሉ መረጃዎችን የያዘ በነጭና በጥቁር መስመሮች በምርቱ ላይ የታተመ ምልክት ነው። ባርኮድ አንባቢ ከኮምፒውተር ጋር በመገናኘት ባርኮዱን አንብቦ መረጃን ወደ ኮምፒውተር የሚልክ መሳሪያ ነው።

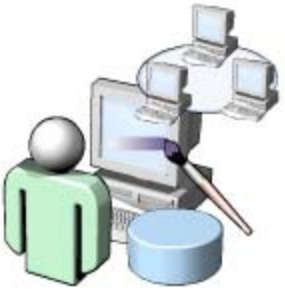

ኮምፒውተሩ በሚሰጥ የተቀመጠውን ኮድ በመገልበጥ ለደንበኛው ደረሰኝ ያዘጋጃል። የሽያጭህን መረጃ በኮምፒውተር ውስጥ ለማስቀመጥና ደረሰኝ ለማዘጋጀት መረጃውን በእጅህ ማስገባት አይጠበቅብህም ማለት ነው። የዕለቱ የሽያጭ ስራ ሲጠናቀቅ ኮምፒውተሩ የሽያጭህን መረጃ በራሱ ያጠናቅቅልሃል።

ኮምፒውተሮች ምርቶችን በበይነመረብ ላይ የመሸጥ አይነት የመስመር ላይ ግብይቶች ላይም ያገለግላሉ። ደንበኞች የተለያዩ መደብሮችን ድረ-ገጾች በመጎብኘት ምርቶችን ሊሸምቱ ይችላሉ። ለእነዚህ ምርቶችም በበየነመረብ ክፍያ በመፈጸም እቃቸውን ቤታቸው ድረስ እንዲመጣላቸው ማድረግ ይችላሉ። ነጋዴዎችም የሸቀጦችን ዋጋ በበይነመረብ ላይ ለመፈተሽ ኮምፒውተሮችን መጠቀም ይችላሉ። ይህም መዋለነዋቸውን ለማድረግና ለመቆጣጠር ያግዛቸዋል።

ርዕስ፡- የስራ ዕድሎች አጭር መግለጫ

አስፈላጊ የኮምፒውተር ዕውቀት ካለህ በኮምፒውተር ዘርፍ ላይ ያሉ ልዩልዩ የስራ ዕድሎችን መፈለግ ትችላለህ። በሚኖርህ ዕውቀት ላይ ተመስርተህ እንደ መረጃ ሰራተኛ ፣ የመረጃ ትንተና ባለሙያ ወይም ሶፍትዌር ገንቢ/ዴቪሎፐር መስራት ትችላለህ። የሚከተለው ሰንጠረዥ የእነዚህን የኢኮኖሚያዊ የስራ አማራጮች ዝርዝር ይገልጻል።

አማራጭ	መግለጫ	
የመረጃ ሰራተኛ	<p>የመረጃ ሰራተኛ (የቤትና የቢሮ ተጠቃሚ ተብሎም ይጠራል) እንደ ውሂብ አስገቢ ሰራተኛ ፣ የግምጃ ቤት ተቆጣጣሪ ወይም የጉዞ ወኪል ያሉት መዝገብ ለማስገባት ኮምፒውተርን ይጠቀማሉ። ለምሳሌ የውሂብ አስገቢ ሰራተኛ ሰነዶችን ለመስራት እና መዝገቦችን ለመያዝ ኮምፒውተርን መጠቀም ይችላል። እነዚህ መዝገቦች ሪፖርቶችን ለመስራት በኮምፒውተር ሊመረመሩ ይችላሉ።</p> <p>የግምጃ ቤት ተቆጣጣሪ የግምጃ ቤቱን ዕቃዎች ቁጥር ይጠብቃል። የግምጃ ቤቱ ተቆጣጣሪ በተጨማሪም በኮምፒውተር እርዳታ በግምጃ ቤቱ ለሚሰሩ ሰራተኞች የጊዜ ሰንጠረዥ ያዘጋጃል።</p> <p>የጉዞ ወኪሎች ኮምፒውተርን ለደንበኞቻቸው በልዩልዩ የበአል መዳረሻዎች ፣ የበረራ መረሀግብር እና ስለተወሰኑ ቦታዎች ዝርዝር መረጃዎችን ለመስጠት ኮምፒውተሮችን ይጠቀማሉ። ይህ ዝርዝር መረጃ ከአየር ሁኔታ መረጃ እስከ የሆቴል ቦታዎችን ሁኔታ ሊያካትት ይችላል።</p> <p>የባንክ ሰራተኞች የደንበኞቻቸውን የገንዘብ ዝውውር ለማካሄድ ኮምፒውተርን ይጠቀማሉ። የባንክ ሰራተኞችን በመጠቀም የተጣራ ሂሳብና የወለድ መጠን የመሳሰሉትን መረጃዎች ለደንበኞቻቸው ያቀርባሉ።</p>	
የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ	<p>እንደ የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ለመስራትም የኮምፒውተር ዕውቀትን መጠቀም ይቻላል። የአውታረመረብ አስተዳዳሪ ፣ ግራፊክ ዲዛይነር ፣ የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ የመሳሰሉት የተወሰኑት የመረጃ ትንታኔ ባለሙያዎች ምሳሌዎች ናቸው። የአውታረመረብ አስተዳዳሪዎች አውታረመረብን የመቆጣጠር እና አዳዲስ መሳሪያዎችን በአውታረመረቡ የመትከል የስራ ኃላፊነት አለባቸው።</p> <p>ከተፈቀደላቸው የተጠቃሚዎች ዝርዝር ውስጥም ግለሰቦችን ማከል እንዲሁም ማስወገድ የእነርሱ ኃላፊነት ነው። ፋይሎችን በኮምፒውተር ላይ በመሰነድም የመዳረስ ፍቃድ መስጠት ይቆጣጠራሉ።</p> <p>ግራፊክ ዲዛይነሮች ለተለያዩ የንግድ ስራዎች የሚውሉ ምስሎችን ለመቅረጽና ተንቀሳቃሽ ምስሎችን ለማዘጋጀት ኮምፒውተሮችን ይጠቀማሉ።</p> <p>የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪዎች በኮምፒውተር ላይ የተቀመጠህ መረጃዎችና ለመጠበቅና ለማደራጀት ከውሂብ ጎታዎች ጋር ይሰራሉ። የውሂብ ጎታ በኮምፒውተር ላይ ተደራጅተው የተቀመጠህ መረጃዎች ስብስብ ነው።</p>	
ሶፍትዌር ገንቢ	<p>ሶፍትዌር ገንቢዎች ለንግድ ስራዎች የሚውሉ ሶፍትዌሮችን ይፈጥራሉ። ለምሳሌ ለትናንንሽ የንግድ ስራዎች የሚውሉ የሰው ኃይል አስተዳደር መቆጣጠሪያዎች እና የሚዲያ ፋይሎችን አርታኢዎች የመሳሰሉትን ሊሰሩ ይችላሉ። ከሶፍትዌር ገንቢ በተመሳሳይ የኮምፒውተር ጨዋታዎች/ጌሞች ዲዛይነር በኮምፒውተሮች ላይ ለመጫወት የሚያስችሉ ጨዋታዎችን ሊፈጥር ይችላል።</p>	

ርዕስ፡-	ግለ ሙከራ ለትምህርት ክፍል፡- የስራ ዕድሎች
-------	------------------------------

እያንዳንዱ ጥንድ ገለፃዎች እውነት የሆነና ሐሰት የሆነ ገለፃ ይዘዋል። ለእያንዳንዱ ጥንድ ገለፃዎች እውነት የሆነውን ገለፃ በቀኝ በኩል በሚገኘው እውነት በሚለው አምድ ስር በሚገኘው ሳጥን ምልክት አድርግ።

ገለፃ		እውነት	ሐሰት
1	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ የመረጃ ሰራተኛ ነው።		
2	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።		
3	የጉዞ ወኪል የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።		
4	የጉዞ ወኪል የመረጃ ሰራተኛ ነው።		
5	ግራፊክ ዲዛይነር የሶፍትዌር ገንቢ ነው።		
6	ግራፊክ ዲዛይነር የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።		
7	ባር ኮዶች የምርት ዋጋን ብቻ ይይዛሉ።		
8	ባር ኮዶች የምርት መረጃን ብቻ ይይዛሉ።		
9	ኮምፒውተር ወደ ባር ኮድ አንባቢ መረጃን ያስተላልፋል።		
10	ባር ኮድ አንባቢ ወደ ኮምፒውተር መረጃን ያስተላልፋል።		
11	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ በትክክል የማይሰሩ መሳሪያዎችን ይቆጣጠራል።		
12	የአውታረመረብ አስተዳዳሪ በትክክል የማይሰሩ መሳሪያዎችን ይቆጣጠራል።		
13	ደንበኞች በበይነመረብ ለምርቶች ክፍያ መፈጸም አይችሉም።		
14	ደንበኞች በበይነመረብ ለምርቶች ክፍያ መፈጸም ይችላሉ።		
15	የውሂብ ጎታ በሚገባ የተደራጁ ውሂብ ስብስብ ነው።		
16	የውሂብ ጎታ በሚገባ የተደራጁ በብዛት የምንጠቀምባቸው ፕሮግራሞች ስብስብ ነው።		
17	የአውታረመረብ አስተዳዳሪ የደህንነት ጥበቃ ኃላፊነት አለበት።		
18	የሶፍትዌር ገንቢ የደህንነት ጥበቃ ኃላፊነት አለበት።		

ማስታወሻ፡- ትክክለኞቹ መልሶች በሚቀጥለው ገጽ ላይ ይገኛሉ።

ገለፃ		እውነት	ሐሰት
1	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ የመረጃ ሰራተኛ ነው።		✗
2	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።	✓	
3	የጉዞ ወኪል የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።		✗
4	የጉዞ ወኪል የመረጃ ሰራተኛ ነው።	✓	
5	ግራፊክ ዲዛይነር የሶፍትዌር ገንቢ ነው።		✗
6	ግራፊክ ዲዛይነር የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ነው።	✓	
7	ባር ኮዶች የምርት ዋጋን ብቻ ይይዛሉ።		✗
8	ባር ኮዶች የምርት መረጃን ብቻ ይይዛሉ።	✓	
9	ኮምፒውተር ወደ ባር ኮድ አንባቢ መረጃን ያስተላልፋል።		✗
10	ባር ኮድ አንባቢ ወደ ኮምፒውተር መረጃን ያስተላልፋል።	✓	
11	የውሂብ ጎታ ተቆጣጣሪ በትክክል የማይሰሩ መሳሪያዎችን ይቆጣጠራል።		✗
12	የአውታረመረብ አስተዳዳሪ በትክክል የማይሰሩ መሳሪያዎችን ይቆጣጠራል።	✓	
13	ደንበኞች በበይነመረብ ለምርቶች ክፍያ መፈጸም አይችሉም።		✗
14	ደንበኞች በበይነመረብ ለምርቶች ክፍያ መፈጸም ይችላሉ።	✓	
15	የውሂብ ጎታ በሚገባ የተደራጁ ውሂብ ስብስብ ነው።	✓	
16	የውሂብ ጎታ በሚገባ የተደራጁ በብዛት የምንጠቀምባቸው ፕሮግራሞች ስብስብ ነው።		✗
17	የአውታረመረብ አስተዳዳሪ የደህንነት ጥበቃ ኃላፊነት አለበት።	✓	
18	የሶፍትዌር ገንቢ የደህንነት ጥበቃ ኃላፊነት አለበት።		✗

የሞዱሉ ማጠቃለያ

ክፍል ትምህርቶች		
የኮምፒውተር መግቢያ	<p>ኮምፒውተር ተግባሮችን በብቃት እና በፍጥነት እንድትተገብር ይግዙሃል። ኮምፒውተር ባጠቃላይ እንደ ኢንዱስትሪ ፣ የመንግስት ቢሮዎች ፣ መደብሮች እና ትምህርታዊ ተቋሞች ለመሳሰሉ ዘርፎች ያገለግላሉ።</p> <p>ኮምፒውተር የግቤት መሳሪያዎች ፣ የውጤት መሳሪያዎች ፣ የማካሄጃ መሳሪያዎች እና የማከማቻ መሳሪያዎች ተብለው ሊከፋፈሉ በሚችሉ ክፍሎች የተሰሩ ናቸው።</p>	
መሰረታዊ የኮምፒውተር ቃላት	<p>በጣም አስፈላጊ የሚባሉት የኮምፒውተር ክፍሎች ሃርድዌር እና ሶፍትዌር ናቸው። ሃርድዌር ከኮምፒውተር ጋር የተገናኙ አካላቶችን የሚወክል ሲሆን ሶፍትዌር ደግሞ ሃርድዌሩ አስፈላጊውን ስራ እንዲሰራ የሚያስችሉ መመሪያዎችን ይወክላል። የኮምፒውተር ዋነኛ አስፈላጊ ሶፍትዌር ስርዓተ ክወና ሲሆን ይህም ከኮምፒውተር ጋር የተያያዙትን ሃርድዌር ይቆጣጠራል እንዲሁም ያስተዳድራል።</p> <p>የኮምፒውተር ህንጻውን አካሎች ከሌላ ኮምፒውተር ተጠቃሚዎች ጋር ከኮምፒውተር ህንጻው በማገናኘት ማጋራት ትችላለህ። መረጃ መጋራትን ለማቀላጠፍ እንደ ላይ የተገናኙ የኮምፒውተሮች እና ተያያዥነት ያላቸው መሳሪያዎች ቡድን አውታረመረብ ይባላል። በይነመረብ የተያያዙ የእነዚህ አውታረመረቦች ስብስብ ነው።</p>	
የኮምፒውተር ብቃት እና ባህሪያት	<p>የተለያዩ የኮምፒውተር ዓይነቶች በቅርፅ ፣ በመጠን እና በብቃት ላይ በተመሰረተ ሰፋ ባለ ምርጫ መጥቀሳቸው። እነዚህም ደስከቶፕ ኮምፒውተሮች ፣ ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ፣ በእጅ የሚያዙ ኮምፒውተሮች እና ታብሌት ኮምፒውተሮችን ያጠቃልላሉ። ሁሉም ኮምፒውተሮች በስርዓተ ክወና እና በፕሮግራሞች ጥቅም ላይ ያሉ መረጃዎችን ለማከማቻት የሚጠቅም ማህደረ ትውስታ አላቸው። ኮምፒውተር የሚጠቀምባቸው መረጃዎች በዐ እና በባ ይወከላሉ።</p> <p>የተለያዩ የኮምፒውተር ፕሮግራሞች የተለያዩ ተግባሮችን ይተገብራሉ። የምርት ፕሮግራሞች ቁጥሮችን ለማደራጀት ፣ ደብዳቤዎችን እና መነሻ ሃሳቦችን ለመፃፍ ፣ መዝገቦችን ለመያዝ እና ምስሎችን ለመስራት ያግዙሃል። የመገናኛ ፕሮግራሞች ከሌሎች የኮምፒውተር ተጠቃሚዎች ጋር እንድትገናኙ ያግዙሃል። በመዝናኛ ፕሮግራሞች ፊልሞችን ማየት ፣ መብቃ ማዳመጥ ወይም ጌሞችን መጫወት ትችላለህ።</p>	
የኮምፒውተር ሥርዓተ ክወናዎች	<p>ሃርድዌር እንዴት እንደሚሰራ የሚቆጣጠር እንዲሁም ፋይሎችን እና ዓቃፊዎችን በኮምፒውተር ላይ ለማስተዳደር የሚረዳ ፕሮግራም ነው። እንደ Windows 7 ያሉ ሥርዓተ ክወናዎች ለኮምፒውተር መመሪያዎችን ማቅረብ ቀላል እንዲሆንልህ ስዕላዊ የተጣቃሚ በይነገጽ (GUI) አቅርበዋል። Windows Explorer የስርዓተ ክወናው ክፍል ሆኖ ፋይሎችን እና ዓቃፊዎችን ለማመልከት እና ለመክፈት ይረዳሃል። እያንዳንዱ ፋይል የተገዳገነ ቅርጽ አለው። በፋይሉ ቅርጽ ላይ በመመርኮዝ ስርዓተ ክወናው ፋይሉን ለመክፈት ተገቢውን ፕሮግራም ይወስናል።</p>	

የስራ ዕድሎች	<p>ኮምፒውተሮች ከቤት ውስጥ ጀምሮ እስከ ትላልቅ የንግድ ስራዎች ድረስ ለሁሉም ቦታዎች በስፋት ይጠቅማሉ። ኮምፒውተሮች መዝገቦችን ለመያዝ ፣ መረጃ ለመለዋወጥ እና የዕለት ግብይትን ለመመርመር ሪፖርት ለመስራት ይጠቅማሉ። ኮምፒውተሮች ለመስመር ላይ ንግድ እና የሸቀጦችን ዋጋ ለማረጋገጥም በመጠቀም ላይ ናቸው። ይህ የኮምፒውተሮች መጠን ሰፊ ተደራሽነት ብዙ የስራ ዕድሎችን ፈጥሯል። አግባብ ባለው የኮምፒውተር እውቀት እንደ መረጃ ሰራተኛ ፣ የመረጃ ትንታኔ ባለሙያ ወይም ሶፍትዌር ገንቢ ሆነህ መስራት ትችላለህ።</p>	
----------	--	---

መፍትሄ ቃላት

መተግበሪያዎች

መተግበሪያዎች እንዲሁም ፕሮግራሞች ተብለው የሚጠሩት ተግባሮችን ለመተግበር የመሳሪያ ስርዓትን ይጠቀማሉ።

ማረጋገጫ (Authentication)

የኮምፒውተር ስርዓት የአንድ ተጠቃሚን የመግቢያ መረጃ ትክክለኛ መሆኑን የሚያጠራበት ሂደት ማረጋገጫ ይባላል።

ፍቃድ (Authorization)

ፍቃድ ለአንዳንድ የተጠቃሚ ስም ተዛማጅነት ያለው የተወሰነ ፍቃድ ተጠቃሚ የሚሰጥበት ሂደት ነው።

ቢት

ቢት ኮምፒውተር ሊይዘው የሚችለው በጣም ትንሹ መረጃ ነው። አንድ ነጠላ ቢት ከሁለቱ አሴቶች አንዱን ሊይዝ ይችላል። 0ን ወይም 1ን ።

ባይት

ባይት በተርታ የተደረገው የ8 ቢቶች ቅንጅት ነው።

ሴንትራል ፕሮሰሰን ዩኒቲ (ሲፒዩ)

ሴንትራል ፕሮሰሰንግ ዩኒቲ (ሲፒዩ) ለኮምፒውተር የምትሰጠውን ትዕዛዞች የሚተረጉም እና የሚያካሂድ ዋና የሃርድዌር መሳሪያ ነው።

ቻት ፕሮግራም

ቻት ፕሮግራሞች መልዕክቶችን ወዲያው እንድትልክ እና እንድትቀበል ያስችሉሃል። በተመሳሳይ ጊዜ ከብዙ ሰዎች ጋር ለመገናኘት የቻት ፕሮግራምን መጠቀም ትችላለህ።

ትዕዛዞች

ትዕዛዝ አንድ ትግበራ እንዲካሄድ ምክንያት የሚሆን ለኮምፒውተርህ የምትሰጠው መመሪያ ነው። ትዕዛዞች በቁልፍ ሰሌዳ በመጠቀም ሊፃፉ ወይም ከምናሌ ውስጥ ሊመረጡ ይችላሉ።

የመገናኛ መገዳደሪያ

የመገናኛ መገዳደሪያ ኮምፒውተሮችን ወይም እንደ አታሚ እና ዲስክ አንፃፊ ያሉ ተገጣሚ መሳሪያዎችን በመገናኘት መረጃን እንዲያስተላልፉ የሚያደርግበት መገናኛ ወይም መገናኛ ነው።

የመገናኛ ፕሮግራሞች

የመገናኛ ፕሮግራሞች ከሌሎች ሰዎች ጋር የዲጂታል ቅርጸት ያላቸውን መልዕክቶች በኮምፒውተር ለመለዋወጥ የሚጠቀሙ ናቸው።

የሲፒዩ ፍጥነት

የሲፒዩ ፍጥነት ሲፒዩ ወረብን ከ/ወደ ራም ማንቀሳቀስ ወይም አጋዛዊ ስሌቶችን መተግበር የመሳሰሉ ተግባሮችን የሚተገብርበት ግምት ነው።

ውሂብ

ውሂብ (ዳታ) ዳተም የሚለውን የላቲን ቃል ብዙ ቁጥር የሚገልጽ ሲሆን ትርጉሙም የመረጃ ንጥል ማለት ነው።

የውሂብ ጎታ ፕሮግራም

የውሂብ ጎታ ውሂብን በተቀናጀ መልኩ ለማስቀመጥ እና ለመቆጣጠር ይጠቅማል። በተጨማሪ እነዚህን ፕሮግራሞች በውሂብ ጎታ ውስጥ የተቀመጠን መረጃ ለመፈለግ ወይም ተራ ለማስያዝ ልትጠቀምባቸው ትችላለህ።

ዴስክቶፕ

ዴስክቶፕ የምናሌዎች እና የአዶዎችን ስብስብ የያዘ የማሳያ ላይ የመሰሪያ ቦታ ነው።

ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች

ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች እንደ ማሳያ ፣ የቁልፍ ሰሌዳ ፣ የስርዓት ክፍል እና አታሚ ካሉ የተነጣጠሉ አካሎች የተሰሩ ናቸው።

ኢ-ሜይል

ኤሌክትሮኒክስ ሜይል (ኢ-ሜይል) የድሮው የፖስታ አገልግሎቶች ኤሌክትሮኒክስ መልክ ነው። ኢ-ሜይል በአውታረመረብ ላይ መልዕክቶችን እና ፋይሎችን እንድትለዋወጥ ያስችልሃል።

ዓቃፊ

ዓቃፊ በስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጾች (GUI) ላይ ፕሮግራሞችን እና ፋይሎችን ማጠራቀሚያ ነው።

ጌጋባይት

አንድ ጌጋባይት (ጌባ) ከ1,024 ሜባ ጋር እኩል ነው። ይህም በተቀራረቢ ከአንድ ቢሊዮን ባይቶች ጋር እኩል ነው።

ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ (GUI)

ስዕላዊ የተጠቃሚ በይነገጽ የኮምፒውተር ተጠቃሚ ከኮምፒውተሩ ጋር በቀላሉ እንዲግባባ የሚያስችሉ ምስሎችን እና ስዕሎችን ያሳያል።

የግራፊክስ ፕሮግራሞች

የግራፊክስ ፕሮግራሞች ስዕሎችን ለመፍጠር እና ለማርተክ ይጠቅማሉ። በተጨማሪም እነዚህን ፕሮግራሞች ፎቶግራፎችን ለማሻሻል ልትጠቀምባቸው ትችላለህ።

በእጅ የሚይዙ ኮምፒውተሮች

በእጅ የሚይዙ ኮምፒውተሮች ከላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ያነሱ ሆነው ከዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች ወይም ከላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ጋር ሲወዳደሩ ያነሱ ባህሪያቸውን ያቀርባሉ። የግል ውሂብን ማስተዳደር ለመሳሰሉ የተወሰኑ የየዕለት ተግባሮች ያገለግላሉ።

ሃርድዌር

ሃርድዌር የኮምፒውተርን ሁሉንም አካላዊ ክፍሎች ያመለክታል።

አዶ

አዶ (Icon) አንድን ነገር ለመወከል በማሳያ/ስክሪን ላይ የሚታይ ትንሽ ምስል ነው።

የግቤት መሳሪያዎች

የግቤት መሳሪያዎች ለኮምፒውተር መረጃን ለማቅረብ ይጠቅማሉ። የቁልፍ ሰሌዳ አንዱ የግቤት መሳሪያ ምሳሌ ነው።

በይነመረብ

በይነመረብ መረጃን ለመለዋወጥ በአለም ዙሪያ ያሉ እርስ በእርስ የተገናኙ የህዝብ አውታረመረቦች ስብስብ ነው።

የበይነመረብ አገልግሎት አቅራቢ (ISP)

የቦይንመረብ አገልግሎት አቅራቢ (ISP) ለግለሰቦች ፣ ለንግድ ስራዎች እና ለድርጅቶች የቦይንመረብ ግንኙነት የሚያቀርብ ኩባንያ ነው።

ውስጠመረብ (ኢንትራኔት)

ውስጠመረብ በአንድ ድርጅት ውስጥ ለመገናኘት እና መረጃን ለመጋራት የሚጠቅም ልዩ የአውታራመረብ አይነት ነው።

ኪሎባይት

አንድ ኪሎባይት (ኪባ) ከ1,024 ባይቶች ጋር እኩል ነው።

ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች

ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ቀላል ክብደት ያላቸው እንዲሁም ተንቀሳቃሽ ኮምፒውተሮች ናቸው። በተጨማሪም ላፕቶፕ ኮምፒውተሮች ማስታወሻ ደብተር (Notebook) ኮምፒውተሮች ተብለው ይጠራሉ።

የአካባቢ አውታረ መረብ (LAN)

የአካባቢ አውታረ መረብ (LAN) አንድ ቤት ወይም አነስተኛ የቢሮ ቡድኖች ለመሳሰሉ በተወሰነ ቦታ ውስጥ ያሉ መሳሪያዎችን ያገናኛል።

ሜጋ ባይት (ሜባ)

አንድ ሜጋባይት (ሜባ) ከ1,024 ኪባ ጋር እኩል ነው።

ምናሌ (Menu)

ምናሌ ተጠቃሚው የሚፈልጋቸውን ትግበራዎች ለመተግበር አማራጮችን የሚመርጥበት የአማራጮች ዝርዝር ነው ፤ ለምሳሌ አንድን ትዕዛዝ መምረጥ ወይም ለአንድ የሰነድ ክፍል ቅርጽትን መተግበር። ስዕላዊ በይነገጽ ያላቸው ብዙ ፕሮግራሞች ምናሌዎችን በማቅረብ የፕሮግራም ትዕዛዞችን እና ትክክለኛ አጠቃቀማቸውን ለማስታወስ የሚረዱ የቀላል አጠቃቀም አማራጮችን ለተጠቃሚው ይሰጣሉ።

አውታረመረብ (Network)

አውታረ መረብ ንብረቶችን ለመጋራት እና መረጃን ለመለዋወጥ የተገናኙ የኮምፒውተሮች ቡድን ነው።

የአውታረመረብ አንጻፊ (Network Drive)

አውታረ መረብ አንጻፊ በአውታረመረቡ ላይ ያሉ ሌሎች ኮምፒውተሮች የሚጋሩት ዲስክ አንጻፊ ነው።

ማስታወቂያ ቦታ

ማስታወቂያ ቦታ የተግባር አሞሌው በማሳያው ግርጌ በሚሆንበት ጊዜ ከተግባር አሞሌው በስተቀኝ ጎን በኩል ይገኛል። የማስታወቂያው ቦታ ጊዜን ፣ የድምጽ አድን እና በኮምፒውተሩ ላይ እየሰሩ ያሉ የተወሰኑ ፕሮግራሞችን አዶ ያሳያል።

በመስመር ላይ (Online)

አንድ ኮምፒውተር ከቦይንመረብ ጋር በሚገናኝበት ጊዜ የቀጥታ በመስመር ላይ ነው ይባላል።

ሥርዓተ ክወና (Operating system)

ስርዓተ ክወና የኮምፒውተሩን ሃረድዌር በመቆጣጠር ለፕሮግራሞች የሃረድዌር አገልግሎቶችን እና የመዳረስ ፍቃድን ያቀርባል። በተጨማሪም እንደ ከፍቶ መግባት ፣ ዘግቶ መወጣት እና ማጥፋት ያሉ የኮምፒውተሩን ተግባሮች እና ስራዎች ያስተዳድራል።

የመሳሪያ ስርዓት (Platform)

ሃረድዌር እና ሥርዓተ ክወና በአንድ ላይ የመሳሪያ ስርዓት ይባላሉ።

የአቀራረብ ፕሮግራሞች

የአቀራረብ ፕሮግራሞች መረጃን በሰላይድ መልክ ለማቅረብ ይጠቅማሉ።

የማካሄጃ መሳሪያዎች

የማካሄጃ መሳሪያዎች የገባን ውሂብ በማካሄድ የሚፈለገውን ውጤት ለማየት የኮምፒውተር ተጠቃሚዎችን የሚጠቅሙ ናቸው።

ፕሮግራሞች

ፕሮግራሞች በኮምፒውተር የሚከውኑ መመሪያዎች ቅድመ ተከተል ነው። ፕሮግራም ሶፍትዌር በመባልም ይታወቃል።

የህትመት ስራ ፕሮግራሞች

የህትመት ስራ ፕሮግራሞች ጽሁፍ እና ስዕሎችን በማቀናጀት እንደ በራሪ ወረቀቶች ፣ የሰላምታ ካርዶች፣ አመታዊ ሪፖርቶች ፣ መፅሀፎች ወይም መፅሄቶች ያሉ ሰነዶችን ለመስራት ይጠቅማሉ።

አገልጋይ (Server)

አገልጋይ በአውታረመረብ ውስጥ ያለ ዋና ኮምፒውተር ሲሆን በአውታረመረብ ውስጥ ላሉ ሌሎች ኮምፒውተሮች አገልግሎቶችን ያቀርባል። አገልጋይ የትኛው አውታረመረብ ላይ ያለ ኮምፒውተር የሃርድዌር እና የሶፍትዌር የመዳረስ ፍቃድ ማግኘት እንዳለበት ይወስናል።

የውቅር አዋቂ

የውቅር አዋቂ በWindows 7 ቀርቧል። ሃርድዌርን ወይም ሶፍትዌርን መጫን ላለ የተወሰነ ተግባር ተጠቃሚውን ደረጃ በደረጃ ይመራሉ።

ሶፍትዌር

ሶፍትዌር ኮምፒውተሩ ሊከውነው የሚችለው የመመሪያዎች ቅድመ ተከተል ነው። ፕሮግራም በመባልም ይታወቃል።

የቀመርሉህ ፕሮግራሞች

የቀመርሉህ ፕሮግራሞች በጀት ለመስራት ፣ ተቀማጭ ሂሳብን ለማስተዳደር ፣ ሂሳባዊ ስሌቶችን ለመፈጸም እንዲሁም አኃዛዊ ውሂብን ወደ ገበታዎች (Chart) እና ግራፎች ለመለወጥ የሚጠቅሙ ናቸው።

የማከማቻ መሳሪያዎች

የማከማቻ መሳሪያዎች ውሂብን ለማከማቻት ይጠቅማሉ። ሃርድ ዲስክ (Hard disk) የማከማቻ መሳሪያ አንዱ ምሳሌ ነው።

የስርዓት ክፍል (System Unit)

የስርዓት ክፍል ፕሮሰሰርን ፣ ማዘርቦርድን ፣ ዲስክ አንጻሮችን ፣ ኃይል አቅራቢን እና ማስፋፊያ ባስን የያዘውን ሳጥን ያመለክታል።

ታብሌት ኮምፒውተር

ታብሌት ኮምፒውተር ማሳያ ላይ በቀጥታ ታብሌት እስክራብቶን በመጠቀም መፃፍ የሚያችሉህ ኮምፒውተሮች ናቸው።

የተግባር አሞሌ

የተግባር አሞሌ አብዛኛውን ጊዜ ከማሳያው ግርጌ የሚገኝ አራት ማዕዘን አሞሌ ነው። በኮምፒውተርህ ላይ እየሰሩ ያሉ ፕሮግራሞችን ለመምረጥ የተግባር አሞሌን መጠቀም ይቻላል።

ቴራባይት

አንድ ቴራባይት ከ1,024 ጊባ ጋር እኩል ነው። ይህም በተቀራረቢ ከትራሊዮን ባይቶች ጋር እኩል ነው።

ድር (The Web)

ድር እንዲሁም አለም አቀፍ ድር አሳሽ (www) በሚል የሚታወቀው በበይነመረብ ላይ የሚገኝ የመረጃ ስብስብ ነው። ይህ መረጃ የድር አገልጋዮች በሚባሉ ኮምፒውተሮች ላይ በሚገባ የተቀናበሩ እና የተከማቹ ናቸው።

ልጣፍ (Wallpaper)

ልጣፍ በማሳያው መደብ ላይ ያለ ሊመረጥ የሚችል መልክ ወይም ስዕል ነው።

የረጅም ርቀት አውታረመረብ (WAN)

የረጅም ርቀት አውታረመረብ በአካባቢ ርቀት የተለያዩ መሳሪያዎችን የሚያገናኝ አውታረመረብ ነው።

መስኮት

በWindows 7 መስኮት በማሳያ/ሞኒተር ላይ ፕሮግራሞችን የሚያሳይ ባለ አራት ጎን ቦታ ነው። እያንዳንዱ ፕሮግራም የራሱ የሆነ መስኮት አለው።

ጽሁፍ አካሂደጅ ፕሮግራሞች

ጽሁፍ አካሂደጅ ፕሮግራሞች ፕሮግራሞች ጽሁፍ ላይ የተመሰረቱ ሰነዶችን ለማዘጋጀት እና ለማሻሻል ይጠቅማሉ።

የተናጠል ኮምፒውተር (Workstation)

የተናጠል ኮምፒውተር ከአውታረ መረብ ጋር የተገናኘን አንድ ኮምፒውተር ያመለክታል። የተናጠል ኮምፒውተር በአውታረመረብ ላይ ያለ ሃርድዌርን እና ሶፍትዌርን ለመዳረስ ይጠቅማል።